Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

rA.
172 C 16

CA 951

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

8

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Hiſtoria Septem Sapientum Rome.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

¶ Hiſtoria ſeptem ſapientum rome contex-
ens narrationes iocundiſſimas/lectorum magnopere de-
lectantes. per quas aſtus ac calliditas doloſitasq; mulieru;
lucientiſſime dinoſcitur

p Oncianus regnauit in vrbe
Roma prudens valde qui accepit vxorē
filiam regis pulchram ac omnibus gra
tioſam quam multu; dilexit: que ab eo
concepit et pulcherri mum filiu; genu
it. cui nomen diocleſianus impoſuit/¶
Creuit puer et ab omnibus eſt dilectus
Cu m vero ſeptem eſſet annorum Regia mater vſq; ad mor
tem infirmabatur. videnſq; q̄ euadere non poſſet nuntiu;
Imperatori deſtinauit vt cito eam viſitaret. Qui feſtinant
ad eam venit Que ait. Domine mi de hac infirmitate eua-
dere non potere vnde paruam petitionem a vobis humili-
ter inquiro anteq̄ moriar Qui ait Pete quidquid vis/quia
tibi nulla negabo At illa. Poſt deceſſum meum aliam vxo-
rem accipietis vt expedit/modo peto vt illa ſuper filium me
um poteſtatem non habeat. ſed nutriatur longe ab illa. vt
poſſit ſapienciam et doctrinam acquirere ſibi Imperator a
it Domina mea dilecta veſtram petitionem per omnia adī
plebo His dictis vertit ſe ad parietem et expirauit Impera
tor vero multis diebus planxit mortem eius. et poſt eius ſe
pulturā multo tp̄e triſticiā ſuam oſtēdit non voluit vxorari
nec conſolari:

Quō impator filium ſuum ſeptē mgris ſapientibus erudiendum commiſit

c Um vero ſemel in lecto ſuo quieſcere cogitauit d̄ filio
ſuo intime: dicenſq; in corde ſuo Unicum filium tan
tum habeo qui heres meus erit. bonum eſt vt cum iuuenis
eſt doctrinam et ſapientiam addiſcat per quas poſt meum
deceſſum Imperium regere poſſit Mane vero cum ſurrexi
ſſet vocauit ſatrapas Imperij vt ſuper hoc conſilium habe-
ret At illi Domine ſunt in Rome ſeptem ſapientes qui ōnes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

piētes q̄ oēs magiſtros excellūt ⁊ litteratos vocētur ⁊ trada
tur eis puer ad nutriendū ⁊ docēduꝫ Jmpator hoc audiens
miſit literas anulo ſuo inſignatas ad ſeptē ſapiētes vt abſqꝫ
dilatioē ad euꝫ venirēt Illi vͦo ſtatim venerūt Cū autē coraꝫ
impatore ꝯparuiſſent Ait eis Scitis chariſſimi q̄re ꝓ vobis=
miſerim Qui dixerūt Dn̄e ignoram⁹ Sꝫ apiat dn̄s volūta
tē ſuā ſ̄uis ſuis et ad nutū ei parebim⁹ Quib⁹ impator ait
Vnicū filium hēo quē vobis ad nutriēdū ⁊ docēdū tradā. vt
ꝑ veſtrā doctrinā p⁹ meū deceſſuꝫ iperiū prudēt᷑ regē poſſit.
Ait pͥm⁹ magiſter cui nomē pācillas Dn̄e trad mihi ad docē
duꝫ et ego docebo eū tm̄ ifra ſeptē ānos q̄ntū ego ſcio et oēs
ſocij mei Ait ſcd̄s magiſter cui nomē Lētul⁹ Dn̄e a mlͭo tpe
vobis ſ̄uiui et adhuc mercedē nō accepi nihil aliud peto ni=
ſi filiū veſtrū vt mihi eū tradatis ad ibuēdū et ego faciā euꝫ
ſcire q̄ntū ego et oēs ſocij mei ifra ſex ānos Ait t̄ci⁹ magiſter
cui nomē Catō Dn̄e ſepius vobiſcū in piculo vite mee ma
re trāſiui et nunq̄ꝫ mercedē a vobis recepi Si illō ꝓ merceď
obtinere potero vt mihi filium veſtruꝫ ſ̄b cura dignemini ꝯ
mittere ego eum in tm̄ informabo infra quinqꝫ ānos ſi ad h᷑
ingeniū hꝫ q̄ntum ego et oēs ſocij mei ſciunt Surrexit qua=
tus magiſter cui nomen Malquidrac macilentus valde ⁊
ait Dn̄e mi ad memoriam reducite quō ego et omnes prede
ceſſores mei impatorib⁹ ſeruierunt et nullā mercedē recepe
rūt quare nihil aliud petā. niſi vt filiū veſtrū mihi commit=
tatis ad imbuēdum ego faciā eum ſcire infra quatuor ānoſ
quantum ego et omnes ſocij mei ſciunt Ait quintus. cui no
men Joſephus Domine ſenex ſum et ad veſtra conſilia fre.
quenter vocatus et q mea conſilia vobis profuerunt vos ſci
tis pro quibus nihil vtilitatis. adhuc conſecutus ſum .: Sed
nihil plus peto niſi vt m̄ filium veſtrū tradatis et ego eius ī
ſtructionem in tantum aſſiſtam vt ipſe ifra tres ānos in tā=
tum proficiet quantum ego et ſocij mei: Venit ſextus magi=
ſter cui nomen Cleophas qui ait ſimiliter vt primi promitē
do puerum informare de omnium eorum ſciencia infra du
os annos Surrexit ſeptim⁹ magiſter cui nomē Joachim q̄
ſimiliter puerum petiuit promittendo eum informare. īfra

vnum annū ſcientiā oīm eorū His dictis Imꝑator ait Cha-
riſſimi multū habeo vobis oib⁹ ⁊ ſingulis regratiari. eo ꝙ ſī-
guli veſtrū meū filiū tā affectuoſe petiuiſtis ad nutriendū:
et docēdum Si modo vni cōmitterē. ⁊ alteri denegarē fierꝫ
diſſenſio Ideo vobis omnibus et ſingul' filiū meū cōmitto
ad nutriendū et docendū Magiſtri hoc audiētes cū grāꝫ ac
tione puerū acceperunt et v̓ſus curiā romanā ꝑduxerūt In
via autē magiſter Cratō ſocijs ſuis dixit Audite q̄le ꝯſilium
meū eſt Si puerū in vrbe roma inſtruere deberem⁹ / tantus
erit et conflux⁹ hoīm ⁊ populi ꝙ puerū impedict in ſua fan
taſia et imaginationib⁹. Modo noui viridariū q̄ddā extra
curiā Romanā ad tres leucas / multū ſolatioſum et delecta
bile. ibi cōſtruem⁹ ei camerā lapideā q̄drată et in medio euꝫ
locemus ⁊ ad muros ipſius camere / ſeptem ſciētias libera-
les ꝯſcribam⁹ Ita ꝙ puer omni tpe clare tanq̄ꝫ in libro doc-
trinā ſuā videre poſſit Et iſtud ꝯſiliū omnib⁹ cōplacuit / ⁊ ſic
oīa perfecerūt Magiſtri v̓o q̄tidie ſatis diligēt' pueꝝ inſtrux
erunt ꝑ ſeptē ānos Quib⁹ finitis ſeptē magiſtri inter ſe dix
erunt Bonū ē vt diſcipulū noſtrū examinem⁹: quō in ſcien-
cijs ꝓfecerit Dixerūt oēs Bonū eſt ait Pācillas. Et quō eū
poterimus ꝓbare Ait Craton / Ipō dormiēte ſupponam⁹ q̄
libet folium hedere cornu lecti eius et ſciſcitemur vtꝝ euigi-
lans aliquid ſentiat Quod et factū eſt Ipſo v̓o euigilāte mi'
tum āmirans oculos in ſummitatē camere erexit diligēter·
Magiſtri hoc videntes dixerunt Domine Quare ſic ſerioſe
oculos dirigitis Aīt Mirum nō ē. qꝛ me dormiēte aut ſum-
mitas camere inclinata eſt de terra. aut ſub me eleuata eſt.
Quod magiſtri audientes inter ſe dixerunt Si puer iſte vix
erit aliquid magni erit.

Quomodo imꝑator magnatū ac ꝓ̄cipū Imperij ꝯſilio aliā ducit vxorem

Interim venerunt ſapiētes Imperij ad imperatorē ⁊ dix
erunt Dn̄e Tantum vnum filium habetis: poſſibile eēt euꝫ
contingi mori. et ideo eſſet vtile ꝙ duceretis vxorem ne con-
tingeret Imperium abſqꝫ herede relinqui. Etiam eſtis ita
potens ꝙ ſi contingeret ⁊ vos multos filios generare poſſe

tis omnes ad magna dominia promouere Imperator ait. Ex quo conſilium veſtrum petijt me vxorari/.tunc querite mihi virginem gratioſam pulchram ac generoſam et conſilijs veſtris acquieſcam At illi circuibant multa regna et terras et tandē filiam regis Caſtellani pulcram nimis regi deſpōſabant Quā cū Impator inſperiſſet.:ſtatim amore eius captus ē in tm̄ ꝙ oīs dolor et triſticia cordis ſui.de morte poris vxoris totaliter receſſit.. Et ambo diu inuicem fuerunt abſq; liberis. Quod cum imperatrix conſpiceret ſe nō poſſe ꝯcipere nimiū cōtriſtabatur Et dū audiuit Impatorē habē filiū cum ſeptē ſapiētib9 ad nutriēdum et docēdū pro impio ī ſe ipſa cogitabat Utinā eēt ille mortuus.et tu haberes filiū; et ille fieret heres imperij.Et ab illa hora ſemper cogitabat quō eum interimere poſſet. Accidit autem vna nocte ꝙ cum imperator in lecto ſuo iaceret ait ad imperatricem Dn̄a mea chariſſima iam ſecreta cordis mei tibi pādā Nam ſcire debes ꝙ nō eſt creatura ſub celo quā vltra te diligam Et ergo confide in amore meo At illa. O domine ſi ſic ē:tūc vnā ꝑuā petitionē a vobis peto Qui ait.Propone quid vis et qđ mihi eſt poſſibile omnia implebo Cui imperatrix.Conſtat vobis ꝙ adhuc non concepi de quo ſatis doleo Sed ex quo vos vnicum filium habetis cum ſeptem ſapientibus: ad docendum quem quaſi meum reputo: Rogo vt pro eo mittatis.vt de eius preſentia conſolari poſſim ex quo proprio careo Cui imperator Iam anni ſedecim ſunt ꝙ eum interim non vidi fiat petitio tua Statim litteras ſeptem magiſtris annulo Imperatorie maieſtatis inſignatas deſtinauit.vt ſub pena mortis filium ſuum ſibi reducerent in feſto penthecoſtes

Sapientes ſeptem aſtrorum curſum intuendum. atq; planetarum antequam imperatoris obtemperent edicto eſtimant.an ſcilicet obſit vel proſit.eidem parere

Quas cū mgr̄i legiſſent ⁊ imperatoris volūtatē itellexiſſēt. in crepuſculo noctis ſtellas firmamenti inſpexerunt:vtrum

expediret eis iter cum puero accipere ſm imperatoris volū
tatem Qui clare in ſtellis viderunt qꝫ ſi puerum tempore a-
ſſignato ducerent ī primo verbo quod puer loqueretur ma
la morte perietur: Magiſtri hoc videntes ꝯtriſtati ſunt Et
cum in vna ſtella intime perſperiſſent viderunt qꝫ ſi tpe a-
ſſignato puerum non adducerent omnes capita eorum per
derēt Tūc ait vnꝰ ex eis De duobus malis minus malū eli
gendū eſt. melius ē vt oēs moriamur qꝫ puer vitā ꝑdat. īō vt
vitā pueri ſaluemꝰ eamus Cū ſic eēnt contriſtati puer de ca
mera deſcēdit viditqꝫ magiſtros ſuos nimiū ꝯtriſtatos Qui
cām triſticie inquiſiuit At illi dixerunt Dn̄e lr̄as patris vr̄i r̄
cepimꝰ ſub pena capitis mō in feſto pēthecoſtes vos ad pa-
triā reducamus Vn̄ ſuꝑ hoc firmamentū inſperimꝰ vbi cla
re vidimus qꝫ ſi tpe aſſignato. patri vr̄o pn̄tamus vos in ꝓ-
mo verbo qd̄ ab ore veſtro fuerit ꝓlatum. morti turpiſſime
eritis deputatus Quibus ait Firmamentū cum ſtellis et e
go video Cum vō perſpexiſſet vidit clare in quadam parua
ſtella. qꝫ ſi ſe per ſeptē dies ab omni verbo abſtineretꝰ vitam
ſuam obſeruaret et tn̄ omni die ad ſuſpendiuꝫ duci deberet.
Qd̄ cū vidit magiſtros ſuos vocauit. et ſtellam eis oн̄dit. et
oīa indicauit eis Ecce chariſſimi aperte in ſtella video qꝫ ſi
ꝑ ſeptē dies ab oī v̄bo abſtinuero vitam meā ſaluabo. Mo-
do vos eſtis ſeptē magiſtri prudentiores mūdi parū ē vobis
vt q̄libet vna die pro me rn̄deat et ſua prudenti rn̄ſioē illa die
vitam meam ſaluet et ego vero octaua die loquar pro me ꝛ
vos oēs vna mecū ſaluabo: Magiſtri vero cū ſtellā certā ꝑ-
ſperiſſent. perpendebant vnanimiter verum dixiſſe et dixe
runt Bn̄dicatur altiſſimus ſapiēcia diſcipuli noſtri nos ex-
cellit oēs Ait pācillas Dn̄e in ꝑiculo vite veſtre ꝑma die vos
a morte ſaluabo Ait et Letulus ſcd̄s magiſter: ꝛ ego vō ſcd̄a
die et ſic cōſequēter oēs ꝓmiſerunt. quiuis ei ſua die ipm ſal
uare ſm̄ ordinē ꝓmiſit His dictis puerū purpura induerūt
et dextrarios aſcenderunt et cum decēti comitiua cū puero
ad imperatorem feſtinauerunt

**Quomodo imperator obuiam ſe rece-
pit in magna pompa filio ſuo a ſtudio redeunti.:**

Mperator cum hoc percepiſſet ꝙ̄ puer eēt in via cuꝫ
magno apparatu ꝓceſſit obuiam filio ſuo: Magiſtri
vͦ cū intellexiſſent ꝙ Imperator eēt venturus dixerunt pue
ro procedamus et interim de veſtra ſalute prouidebimus. q̄
modo vnuſquiſqꝫ noſtrum vos ſaluare poſſit At ille. Bene
mihi placet ſed mementote mei tempore neceſſitatis Illi ve
ro capitibus inclinatis ad ciuitatē equitabant Puer vͦ alō
ge ſatis venit honeſte Cui cū Imꝑator appropinquaret am
pleratus et oſculatꝰ eſt eum. dixitqꝫ Fili mi quō te habes iā
multo tꝑe te nō vidi: Ille vͦ caput ei inclinauit. et nihil reſ-
pōdit Pater vͦ admirabatur ꝙ ei nō loq̄retur: ſꝫ cogitabat
apͦd ſe ꝙ ex informatioē magiſtroꝝ haberet ꝙ eq̄tādo non lo
queretur Cū ad palatiū veniſſent et de equis deſcendiſſent:
patꝰ filiū cum manu accepit. et aulā aſcendit et eum iuxta ſe
collocauit. et in eum reſpexit eiqꝫ dixit Dic mihi. quomodo
eſt cum magiſtris tuis: quō informauerūt te iā ſunt multi ā
ni ꝙ te non vidi Ille vͦ capite inclinato / nihil rūdit Cui patꝰ
Quid ē ꝙ mihi non loqueris Imperatrix. cum audiſſet pue
rum veniſſe ꝙ non loqueretur gauiſa eſt valde. et ait. Vadā
videre eum. et ornauit ſe cum duabus ancillis. ꝓut melius
potuit et foras exiuit Imperator vͦ eam iuxta filium ſuum
ſedere fecit que ait Dn̄e mi / eſt ne iſte filius veſter cū ſeptē ſa
pientibus nutritus Et ille ait. Filius meus eſt. et non loqui
tur Que ait Dn̄e trade mihi filium tuum et ſi vnq̄ꝫ loqueba
tur faciam eū loq̇ Ait Imꝑator Surge vade cū ea: Puer vͦ
inclīauit ac ſi diceret: preſto ſuꝫ volūtatem tuā implere.

Quomodo Imperatrix ceſaris filium in cubile ſuū introduxit vt in ſui amorē alliceret perſuaſit

t Unc Imperatrix eum ſecum ad cameram ſuam du-
xit et omnes de camera exire ꝓcepit. et pueruꝫ ad
lectum iuxta ſe collocauit et ait O Chariſſime diocleſiane de
tua pulchritudine multum audiui ſed iam ſum leta que ocu
lis meis video quem diligit anima mea Nam ſcire debes ꝙ
patrem tuum feci ꝓ te mittere vt gaudere poſſem de tua ſo
cietate Vn̄ tibi ſine dubio denūtio ꝙ ꝓpter amorē tuū virgi
nitatem meā cuſtodiui vt vͥginitatē meā haberes: loquē mi

hi ſiml' dormiem? Puer nõ rñdit ei vbũ Illa hoc vidẽs ait O
bone Diocleſiãe dimidiũ anĩe mee/cur mihi nõ loqris l'ſaltẽ
aliqđ ſignũ amoris oſtẽdis Quid faciã. dic mihi parata ſuꝫ
implere volũtatẽ tuã His dictis ãplerata eſt eũ ⁊ oſculari eũ
volebat. q̃ faciẽ ſuã auertit ⁊ ei ꝯſentire nolebat Ac illa O fi
li q̃re talia mecũ agis: ecce nlľs nos videt dormiam? ſiml' ⁊ ꝑ
cipias q̄ v̓ginitatẽ meã ꝓ tuo cuſtodiui amore Ille v̓o faciẽ
eſt ab ea auertit. Illa vidẽs ſe ab eo deſpectũ. pect? et vbera
ei oſtẽdit ⁊ ait/Ecce fili mi corpus q̃le hẽo ad tuã volũtateꝫ
p̃be mihi conſenſuꝫ tuũ: aliter mihi male eueniet. Ille vero
nec ſigno nec vultu amorẽ oſtẽdit ſꝫ in q̃tum potuit ad ea r̃
cedere nitebat' Illa cũ hoc vidiſſet ait. O fili dulciſſime ſi tibi
mihi ꝯſentire nõ placꝫ nec etiã loqui/forte ex aliq̃ cã rationa
li Ecce cartha cum atramẽto ſi loq̇ ore non vis ſaltẽ in ꝑga-
meno volũtatẽ tuã ſcribas ſi debeo vnquã in amore tuo ꝯfi-
dere an non Puer accipiens chartam. ſcribebat hec q̃ ſequũ
tur Abſit a me domina vt violarem pomeriũ patris mei. ſi
enĩ violarẽ quẽ fructũ ex hoc haberẽ penitus ignoro .: Scio
tñ vnũ q̄ in ꝯſpectu dei grauius peccarẽ ⁊ patris mei male
dictionẽ incurrere: et ideo ad tam magnũ malũ nolite me ď
cetero ſolicitare Que cum cedulã legiſſꝫ cũ dentib? fregit cũ
vnguib? veſtes vſq; ad vmbilicum dilacerauit et faciem vſ-
q; ad ſanguinis effuſionẽ. ⁊ omnia ornamenta capitis deie
cit ⁊ clamorem validum emiſit dicens Succurrite mihi oẽs
familie dñi mei antequã iſte peſſimus me opprimat

Conqueritur imperatrix de ſtupro ſibi ꝑ filium imperatoris inferendo

IMperator cum eẽt in aula. et clamorem Imperatri-
cis vt audiuit agili curſu cameram intrauit · et q̇d nã
ei obeſſet requiſiuit Quem et milites eius ſequebantur Cui
imperatrix O domine mi/compatimini mihi Ecce iſte nõ
eſt filius veſter ſed quidam leno et ribaldus peſſimus: Naꝫ
eum ſicut ſcitis introduxi mecum .vt ad loquendum eum
hortarer quid et quantum potui feci. et dum verba exhorta
tionis ꝓpoſui/ipſe ad peccatum et ſtuprum ſollicitauit Et
quia ei nolui conſentire ipſe me/opprimere volebat ſed reſti

ti in quantum potui propter ſcandalum vitandum. donec faciem meam vſq; ad ſanguinis effuſionem dilacerauit et ornamentum capitis mei ſicut aperte videtis. et niſi ad clamorem meum tam cito veniſſetis ſuam voluntatem peſſimam in me compleuiſſet Imperator vero cum eam ſic ſanguinolentam videret ac veſtes et ornamenta dilaceratas et eius querimoniam audiuiſſet furore repletus eſt precepit ſatellitibus ſuis vt eum ad patibulum ducerent et ſuſpenderent: Satrape hoc audientes dixerunt Dñe tãtũ dum vnicum filium habetis non eſt bonum illum leuiter occidere. lex pro tranſgreſſoribus poſita eſt vt ſiutiq; debet mori: per legem moriatur ne dicatur Ecce imperator ſine iuditio vnicum filium ſuum in ira ſua fecit occidi: Ille vero hoc audiens precepit eum incarcerari quouſq; iuditium contra eum fieret. Imperatrix cum audiſſet ꝙ puer necdum eſſet mortuus fleuit amare et conſolari non volebat Cum nox eſſet imperator cameram intrauit et imperatricem cum vlulatu magno flentẽ inuenit Cui ait O domina mea chariſſima ob quã cauſam tantum affligitur anima tua At illa. Nec nunc cõſtat vobis ꝙ filius veſter ille maledictus me tanto confudit et offendit propter quod dixiſtis ſuſpendio morietur Et adhuc viuit. et verbum veſtrum non eſt conſummatum et confuſio mea nõ vlta eſt. Cui imperator cras per iuditium morietur alias honor noſter lederetur At illa O domine debet tã diu viuere Amen dico vobis ꝙ continget vobis de eo ſicut de quadam pinella Ait imperator Rogo te vt mihi illud exẽplum dicas Cui illa libenter domine

Primum exemplum imperatricis

Rat quidam burgenſis in ciuitate romana qui hortum pulcherrimum habuit in quo horto erat pina id eſt arbor nobilis Que ſingulis annis fructum v̄tuoſum producebat in tanta virtute ꝙ quicum q; ex eo comederat. ſi fuit infirmus vel leproſus ſanitatem recuperauit ¶ Accidit vna vice ꝙ burgenſis ortum intrauit et arborẽ viſitauit Et reſperit ſub arbore quandam pinellam creſcere. pulchram valde vocauit hortulanum et

dixit ei Chariſſime de iſta pinella ſpeālē curā habeas q꞉ ſpe
ro meliorē arborē de ea plātare ꝙ̄ iſta arbor ſit Cui hortula-
nꝰ. Libēt dn̄e Vna alia vice iterū burgēſ intuit hortū ad viſi
tandā pinellā ⁊ ſibi apparebāt ꝙ virga ītāto non creſcebat
ſicut deberet Ait hortulano· Videt̄ mihi ꝙ pinella non in tā
tum creſcat ſicut deberet. et q̄ p̄t eē cauſa Cui hortulanus ait
Dn̄e Mirū nō eſt. q꞉ arbor iſta tā lōge lateq꞉ deſcendit ꝙ aer
non valet radicē attigere Ac ille. tunc ramos arboris ſuccide
et ei aerē tribue Qd̄ hortulanꝰ fecit. ſic ꝙ arbor nuda tōliter
ſtetit Burgēſis vō alia vice iterato arborē viſitauit ⁊ quid ꝓ
fecerit nōdum ſibi apparebat Qui hortulano dixit Adhuc v̓
gula iſta nō ꝓficit. et q̄d ē qd̄ eam īpedit· Cui hortulanꝰ. Ve
eſtimo altitudo ſenioris arboris pluuia꞉ et ſolem īpedit ſic ꝙ
iuuenē arborē attingere nō valeāt. et ideo non ꝓficit At ille
Ex q̊ ſic / totā arborē ſuccide. q꞉ ſpero de plātula meliorē plā-
tare ꝙ̄ illa ſit Hortulanꝰ audiēs dn̄m ſuum: ei obediuit. et ar
borē totaliter ſuccidit qd̄ dum factū fuit, plātula totalit̄ peri-
it. ⁊ ſic nullꝰ profectus de plātatiōe eius ſecutus ē maximū
dānum ē ſecutū. Paupes ei et infirmi hoc ꝑcipiētes omībuſ
maledixerūt. qui ꝯſiliū vl' auxilium ad hoc dederūt ꝙ arbor
deſtrueretur. ꝑ quā paupes et infirmi curabant̄ et ſanabāt̄
Tunc ait imperatrix Dn̄e intellexiſtis que dixi Qui ait. Vti
q꞉ Que ait Jam exponam vobis ea que dixi.

Applicatio exempli

a Rbor iſta eſt perſona veſtra tam nobil' ꝙ multi pau
peres et infirmi de veſtro conſilio ⁊ auxilio refocillā
tur Pinella ſub arbore eſt filius veſter maledictus qui iā īci
pit per doctrinā ſuam creſcere. et ſtudet quō p̄mo ramos po
tētie veſtre poſſit abſcidere ⁊ laudē humanā ſibi acq̇rere De
inde ſtudet ꝑſonā vrām deſtruē vt ipe poſſit regnare. S꞉ q̄d
tūc eueīet: paupes ſi debiles oībꝰ ill' maledicēt q̊ filiū vr̄m de
ſtruere poterant ⁊ no fecerūt Cōſulo qd̄ dn̄ eſtis in p̄tāte ve
ſtra ⁊ ſanitate cū deſtruat: ne maledictio nē hoīm incurrat /
Ait īperator Bonū ꝯſiliū mihi dediſti Craſtina die viliſſima
morte ꝯdēnabo eū Cū vō dies affuit ſedebat Impator ꝓ tri
bunali p̄cepit ſatellitibus ſuis vt filium ſuum ad ſuſpendiū

ducerent cum tubis canentibus Cum vero puerum per ci-
uitatem ducerent Ecce clamor populi intolerabil': Heu heu
vnicus filius imperatoris ad mortem ducitur. Dum vero
ducerent primus magiſter nomine pãcillas ſedẽs ſuper de
xtrario. ppl'o obuiauit Puervero cum magiſtrum vidiſſet
caput ſi inclinauit Ac ſi diceret Mementote mei cũ

venictis coꝛam patre meo: videte ducoꝛ ad patibulū. Tunc
magiſter ait ſatellitibus Nolite feſtinare ſpero per dei gra-
tiam hodie eū a moꝛte liberabo Reſpōdit oīs popul⁹ O bo
ne magiſter feſtīa ad palatiū et ſalua diſcipulū tuū. Ille vo
equū cū calcarib⁹ foꝛtiter ꝑcuſſit: Et dū veīt ad palatiū fle-
xis genibus Imperatoꝛem ſalutauit Cui imperatoꝛ nūq̄m
tibi bonum ſit Qui reſpondit aliam ſalutationē merui ha-
bere: Ait imperatoꝛ Mentiris: Tradidi tibi filium et ſotijs
tuis bene loquentem et in omnibus bene moꝛigeratū mo
do mutus eſt et quod pei⁹ eſt vxoꝛem meam oppꝛimere vo-
luit propterea ipē hodie moꝛietur. et vos moꝛte turpiſſima
peribitis Ait magiſter Dn̄e quantum ad puerū ꝙ vos dici-
tis ꝙ nō loq̇tur. nouit de⁹ ꝙ in noſtra ſocietate bene loque-
batur et q̄re modo non loq̇tur deus nouit/ et abſq; ratione
non ē qd̄ percipietis Sed q̄n͞do vlterius dicitis ꝙ vxoꝛem ve
ſtram oppꝛimere voluit Amen dico vobis ꝙꝑ annos xvi
in noſtra ſocietate fuit et ſtetit: ꝙ talia nunq̄ȝ ab eo percepi
mus Et ideo domine vobis vnum denuntio ꝙ ſi filium ve
ſtrum occiditis pꝛopter verbum vxoꝛis veſtre. ꝑ eius vobis
ꝯtinget q̄ȝ illi militi q̇ lepoꝛariū ſuum optimum ꝓpter ver
bum vxoꝛis ſue occidit q̇ ſaluauit filium ſuum a moꝛte. Ait
Imperatoꝛ Dic mihi exemplum Ac ille Domine non dicaȝ
vobis= ratio eſt antēq̄ȝ finierem verbum meum. puer poſſ;
ſuſpendi. et tunc inanuȝ et abſq; fructu recitaſſem. Sed ſi
placet notabile exemplum audire reuocetis filium veſtruȝ
vſq; cras et dum peroꝛauero. quicquid tunc poſtea cum pue
ro veſtro faciendum decreueritis. fiat volūtas veſtra Impe
ratoꝛ hoc audiens ſtatim fecit puerum reuocare: et interim
in carcere poni donec magiſter narrationem finiret. et tūc
magiſter in tali foꝛma dicere incepit

Pꝛimi magiſtri exemplum.

Iles q̇dā erat ſtrenuus valde. qui tm̄ vnicum filiuȝ
habebat ſicut vos habetis. ſed erat infans ⁊ in tanto dilexit
puerum ꝙ tres nutrices pꝛo cuſtodia pueri oꝛdinauit/ Pri-
ma que eum aleret. Secunda que eum a ſoꝛdibus lauaret:
Tertia que eum ad doꝛmiendū alliceret Poſt iſtuȝ puerum

duo alia habuit que miro modo dilexit ſcꝫ leporariū ⁊ falco
nē. Leporariꝰ iſte q̊ciēs ad aliquā beſtiā currebat predā tene
bat donec dn̄s eiꝰ veniret Et ſi dn̄s eius ad bellū ſe diſpone-
bat: et ſi nō expedierat bellare ſtatī qn̄ dn̄s equū aſcēdit / cau-
dā tenebat et eiulatū magnū emittebat: Per iſta ſigna mi-
les expertus erat qn̄ ſibi expeditio valeret vel qn̄ inanuꝫ labo
raret. Falconē etiā dilexit q꞉ quotiēs ad ꝑdam volauit nūꝗ̄
defecit Miles vͦo miro modo torneamenta ⁊ haſtiludia ꝗ̄ſi-
uit Vn̄ ſemel ſub caſtro ſuo vnū torneamētū ꝓclamare fecit
ad q̊d multi venerūt Miles vͦo torneamētuꝫ illud itrauit et
vxor cū pediſſeq̄s ad ſpectaculū iuerūt Nutrices dū oēs rece
ſſerūt et ipſe iuerūt Puerū vͦo in cunabulo ſolū in aula reliq̄
rūt: vbi leporario iacēte iuxta parietē et falcone ſtante in ꝑ
tica. Erat quidā ſerpēs in vno foramine latitans omnibus
in caſtro ignotꝰ qui dū ſentiret abſentiaꝫ oīꝫ caput ſuū extra
foramē extēdit. et dū neminē videꝛ niſi puerū in cunabulo
iacentē exiuit vſus cunabulū vt puerū occideret: Falco hoc
videns reſpexit leporariuꝫ. qui cū videret eum dormientē cū
al'ſuis plauſuꝫ fecit vt leporariū excitaret ad liberanduꝫ pu
erū. Leporarius autē cum alarum plauſuꝫ audiuiſſet et exci
tatus vidit ſerpētē iuxta pueꝝ contra eū ſtatim acceſſit ⁊ am
bo ſimul litigabāt quouſqꝫ ſerpēs canē grauit' leſit vſqꝫ ad e
ffuſionē ſanguis in magna copia. ſic ꝙ ſuperficies terre. in
circuitu terre ⁊ cunabili plena erat ſanguine leporarij: . le-
porariꝰ hoc ſentiens cum impetu ad ſerpentem irruit. ſic ꝙ
īt' eos cunabulū verſum ē Cunabuluꝫ vͦo q̄ttuor longos pe
des habuit ſic ꝙ facies pueri terram nō tetigit ⁊ leporarius
ſerpentē occidit Quo interfecto leporariꝰ iuxta parietē ſe col-
locauit vulnera ſua lambēs Cito poſt hoc ludus torneamē
ti finitus fuit. et nutrices primo intrauerūt. Cum vͦo cuna-
bulum euerſum viderūt et terrā in circuitu ſanguinolētam
et leporariū cruentatū. credebāt et inter ſe dicebant ꝙ lepo-
rarius puerum occidiſſet. nec fuerunt ita prudentes vt cu-
nabulum euerterent. et q̊d de puero actum eſſe viderent.
Sed dixerūt fugiamus ne dn̄s nr̄ nobis culpā imponat. et
nos interficiat Cū aūt cēnt i fuga / dn̄a obuiauit eis Que ait

illis Cur ſic eiulatis et quo tenditis Dixerunt O domina heu
nobis et vobis / leporarius quē dñs noſter tm̄ diligit filium
veſtrum deuorauit iacēs iuxta parietē ſanguine plen⁹. Qđ
cū dña audiſſet cecidit ad terrā q̇ſi amēs / eiulās et dixit. Heu
mihi q̇d faciā mō orbata ſum vnico filio meo. Dñs de ludo ve
nit et dū vxor ſic clamaret. diligēter q̄ſiuit q̇d ſibi obeſſet At il
la O dñe. heu nobis leporari⁹ veſter quē tm̄ diligitis vnicū
filium veſtrū occidit. et ibi iuxta murū ſaciatus de ſanguine
pueri iacet Miles vō cōmot⁹ aulā intrauit. leporari⁹ more ſo
lito dñm ſuū applaudēdo ſalutauit Miles vō gladiū extra-
xit ⁊ vnico ictu leporarij caput abſcidit / et hoc facto ad cuna
bulū ꝑrexit ⁊ filiū ſuū ſanū reppcrit. ⁊ iuxta cunabulū ſpen
tē interfectū et certis ſignis ꝑcipiēs pugnā leporarij cū ſpē-
te ꝓ ſalute fuiſſe pueri Tūc cū clamore valido. ⁊ fletu ſciſſis
crinib⁹ ait Heu mihi ꝙ ꝓpter verbū vxoris mee leporariū
tā optimū occidi q̇ vitā pueri mei ſaluā fecit. et ſpentē interfe
cit Heu mihi pñiam mihi imponā et lāceā fregit in tres par
tes et ad terrā ſcām ꝓperauit et ibi toto tpe vite ſue vixit. tūc
magiſter ait īpatori Dñe intellexiſtis q̄ dixi. ⁊ ille Peroptīe
Cui ait Amē dico vobis ſi filiū veſtrum ꝓpter v̇bū vxoris ve
ſtre occideritis pei⁹ vobis eueniet q̄z illi de leporario ſuo Ait
impator Optimum exm mihi dixiſti. ſine dubio nō morietᷣ fi
lius meus hodie At ille: ſi ſic feceritis prudēter agetis Sed vo
bis regratior ꝙ ſibi hac die ꝓpter me pepercistis
¶ Imperatrix cum audiſſet ꝙ puer nondū eſſet mortu⁹. ce-
pit amare flere ſedit in cineribus· nolebat caput ſuum leua-
re Impator cum hoc audiſſet camerā intrauit. ⁊ ei ait. O do
mina bona quā cāz in tm̄ affligitur aīa tua. Cui illa: O q̄re
mihi talia obicis Nonne tibi bene cōſtat qualē deſpectū a fi-
lio tuo maledicto ſuſtinui ⁊ mihi ꝓmiſiſti ꝙ moreretᷣ. et ad-
huc viuit Amen dico tibi ꝙ cōtinget de te et filio tuo ſicut q̊n
dam contingebat de quodam apro ⁊ paſtore Ait Imperator
rogo dicas illud exm ad ꝓfectum meum. Cui illa: Heſterna
die dixi et nullum profectū inde vidi· ⁊ q̇d prodeſt mō dicere
Tñ ad pñs notabile exm dicam. q̇d bñ ſi aduerteris magnū
ꝓfectū inde hēbis. et incepit narrare in hac forma q̄ ſeq̄tur·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Secundum exemplum imperatricis

q Uidã imꝑator fuit q̇ foreſtrã q̃dã habuit ĩ qua aper crudelis erat ſic ꝙ oẽs trãſeũtes foreſtã occidebat. Imꝑator de hoc multũ ꝯtriſtat⁹. fecit ꝯclamare ꝑ totũ imperiuꝫ ꝙ ſi q̇s aprũ occideret filiã ſuã vnicam cũ toto regno ſuo. p⁹ mortẽ ipſius hr̃e deberet Facta ꝓclamatione. nõ ẽ inuent⁹ vnus qui de hoc vellet ſe intromittere Tũc erat quidã paſtor ouiũ qui intra ſe cogitabat Si aprũ occiderẽ nõ ſolũ me ꝓmouerẽ ſꝫ et totã generationẽ meã exaltarẽ Qui accipiens baculũ paſtoralẽ ⁊ cũ illo foreſtã intrauit Quẽ cũ aper vidiſſet totũ conamẽ in eũ retorſit Ille vͦo in arborẽ aſcẽdit Et aper incepit corrodere arborẽ in tm̃ ꝙ videbatur paſtori ꝙ arbor cito caderet In arbore enim erat copia fructuũ Paſtor de fructib⁹ collegit et apro ꝓiecit in tm̃ ꝙ aper ſatiatus eſt ꝙ ad dormiendum ſe poſuit. Quod paſtor percipiẽs paulatim deſcẽdit et cum vna manu aprũ fricuit et cum alia arborẽ tenuit Et videns paſtor apruꝫ profunde dormire extraxit cultellum et aprum occidit et filiam imperatoris duxit. et poſt mortem ipſius factus eſt rex Tunc Imperatrix Domine mi intellexiſtis que dixi At iſte Peroptime Aper iſte tam fortis perſonam veſtram deſignat contra quam nullus poteſt reſiſtere nec fortis nec ſapiens Paſtor ille cum baculo paſtorali eſt perſona filij veſtri maledicti / Qui cum baculo ſcientie ſue incipit vos deludere ſicut paſtor aprum fricabat. et fecit eum dormire et poſtea occidit: Eodem modo magiſtri filij veſtri per falſas ſuas narrationes vos fricant / quouſqꝫ filius veſter vos occidit et regnare poſſit Ait Imperator: Abſit hoc a me vt mihi miniſtrent ſicut apro Amen dico tibi filius meus hodie ſuſpenſus erit: Cui illa. Si ſic feceritis prudenter agetis· Tunc Imperator ſecundo precepit filium pro tribunali duci Et dum iret: ſecundus magiſter occurrit regeꝫ ſalutando. Pro vt ſuperius narratum eſt. in occurſu primi magiſtri Cui ſecundus magiſter: O Imperator ſi filium veſtrum ꝓpter verbum vxoris veſtre occideritis. peius vobis ꝯtinget q̃ꝫ illi militi: q̇ ꝓpt̃ vͦbuꝫ vxoris ſue in pilcrio iniuſte

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

poſitus erat Ait Imperator O bone mgr̃ dic quō illud accidit Et ille Dñe nō dicā niſi filio tuo de mort̄ inducias detis q̄uſ qꝫ exēpluꝫ narratum ſit Qd̄ ſi vos a ꝓpoſito vr̄o nō ꝯuertis tunc fiat voluntas veſtra Imperator annuit vt puer reuocare tur et mgr̄ ſcd̄s ſub hac forma narrare incepit.

Secundi magiſtri exemplum.

In ciuitate q̄dā fuit q̄dā miles ſenex q̄ q̄ndā iuuēculā du xit ſicut vos hētis vxorē q̄m miro mō dilexit in tātū q̄ q̄libet nocte hoſtia dom⁹ ꝓpriis maīb⁹ clauſit. ⁊ claues ſb̄ capite ſuo poſuit In ciuitate illa lex erat q̄ vna cāpana pulſabat̄ de noc te vt ſi q̄s poſt pulſuꝫ illi⁹ cāpane in plateis a vigilib⁹ inuenie bat̄ / tota illa nocte incarcerabat̄ ⁊ de mane ī pilerio oīb⁹ vi dētibus ponebat̄ Predictus autē miles iſte pro actu carnis nō ſufficiebat eo q̄ ſenex eēt ideo vxor alium adamabat ⁊ ſi gul̄ noctib⁹ viro dormiēte claues dom⁹ recepit ⁊ ad dilcm̄ ſu um iuit Et tunc poſtea ad lectum viri ſilēter rediit Qd̄ cum mult̄ vicib⁹ feciſſꝫ / accidit vna nocte viro euigilāte ipa abe ſſet: et tunc claues ſb̄ capite q̄ſiuit ⁊ nō inueīt ſtatīqꝫ ſurrexit et ad ianuā iuit et aptā inueīt et eā firmit̄ ſerauit:. Quo fcō ſolarium dom⁹ aſcēdit ⁊ p q̄ndā feneſtrā vſus plateā reſpex it Cum circa tertium gallicātū eēt vxor ſua venit ab amaſio ſuo. et cum ianuā ſeratam ſentiret triſtabatur / attn̄ cū fidu tia pulſabat . Cui miles. O meretrix pēſſima / iam ſum exp tus q̄ ſepius lectum meum amiſiſti et adulterium ꝯmiſiſti. Nunē dico tibi tu ibi manebis donec vigiles te capiēt et cam pana pulſet̄ At illa O dñe cur in talia iponis. In vitate vo bis dicam. vocata fui p ancillam mr̄is mee dū autē ſentireꝫ vos tā dl̄citer dormire nō audebā vos excitare ⁊ ſic recepi cla ues et iui ad matrē meā q̄ tam g̃uiter decumbit q̄ timeo q̄ cras oporteat eam inungi et tn̄ ne vos offenderē ad vos feſti naui et ipſam in magna infirmitate reliqui · et ideo amore dei intromittatis me antequam campana pulſetur . At ille reſpondit Certe non intrabis quouſqꝫ campana pulſetur ⁊ vigiles te capient Et illa Hoc tibi et mihi et omnibus paren tibus noſtris magnum opprobrium eēt Vn̄ amore dei me ī tromittas At ille ſtecole q̄tiens lectum meum dimiſiſti et ad

ulterium ꝑpetraſti Meſiꝰ enī ē tibi ſuſtinere ſet lucē pctā tu
a hic ꝙ̄ in inferno Dn̄e amore illiꝰ q̇ ꝓ nobis pepēdit in cru-
ce miſerē mei Miles rn̄t Iuuanū laboras non intrabis ſꝫ cā
panā expectabis Illa hoc audiēs ait. Dn̄e mi. tibi ꝯſtat ꝙ hi
ꝓpe hoſtiū domꝰ ē puteus niſi me ītromittas. ī ipſo me ſu-
mergā anteꝗ̄ ſic fierē ſcandalizata corā oībus amicis meis.
Et ille Utinā an̄ lōgū tꝑs fuiſſes ſūmerſa an̄ꝗ̄ ad lectū meū
veniſſes Et dū ſic loq̄rent' iterim lux lune receſſit Illa v̓o ait.
Dn̄e ex q̊ ſic ē meipam ſūmergere volo. Sꝫ prius teſtamētū
meū cōdo In p̄mis lego deo et beate marie et oībꝰ ſanctis a
nimā meā Corpꝰ meū v̓o ad ſepeliendū ī Eccl'ia ſancti petri
Cetera fiāt ad diſpoſitionē veſtrā His dictis ad puteū acce-
ſſit et grādez lapidē ibidē exiſtētē ābobꝰ brachijs leuauit di-
cēs Iā nūc ſūmergā et clā intro ꝓiecit. et tunc latēter ad ho-
ſtium acceſſit. Miles vero audiēs ſonitū cū fletu clamauit
dicens Heu mihi. vxor mea ſūmerſa ē. et ſtatim deſcendit et
ad fontē cucurrit Dn̄a v̓o latēs iuxta hoſtiū cuꝫ aytū vidēt
ſtatim intrauit et ianuā firmiter ſerauit et ſolariū aſcendit
et in feneſtra ſe poſuit Interim miles iuxta fontem ſtetit et
amare fleuit atq; dixit Heu mihi. mō vxore mea p̄dilecta or
batus ſum pereat illa hora ī q̄ hoſtiū ꝯtra eam clauſi: Dn̄a
h̄ audiēs. cū ſbridens ait O maledicte ſenex cur iſta hora ibi
ſtas Nonne corpus meum tibi ſufficit Quare ſic ad meretri
ces tuas omni nocte vadis. et lectum meū dimittis: Ille cuꝫ
audiſſet vocem vxoris ſue gauiſus eſt valde et ait: Bn̄dictꝰ
ſit deus ꝙ nondū ſūmerſa es: Sed bona dn̄a q̄re mihi talia
obicis nam volui te caſtigare et igit' ianuam clauſi: ſed nll'o
modo p̄tendebā periculum tuum. Vn̄ q̄n audiui ſonitū pu-
taui te ad fontē ſaltaſſe ⁊ ideo velocit' deſcēdi vt te iuuarem
At illa dixit Mētiris nūꝗ̄ talia commiſi q̄ mihi īponis. He
ne apparet vulgare ꝓuerbiū in te Qui fedatus eſt aliq̄ cri-
mine. ſemper nititur alios maculare: Et ideo mihi iſta īpo
nis qd̓ tu ipſe frequent' viſitatus es Vere dico tibi tu ibi cam
panam expectabis q̊uſqꝫ vigiles ī te lege implebāt. Cui ille
Et cur mihi talia imponis nam ſenex ſum. et toto tꝑe vite
mee in iſta ciuitate ita ſum ꝯuerſatus ꝙ in his nūꝗ̄ fui iſta-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

matus et ideo me intromittas vt tibi nec mihi ſcandalū fa-
cias Que ait Inuanū loq̄ris Meli⁹ ē tibi hꝫ penitē pctā tua
q̄ꝫ in īferno ſtecole q̄d ſapiēs dicit Paupez ſupbū diuitē mē-
dacē. et ſenē fatuū odit deus Sic tu mēdax et diues q̄d fuit ti
bi neceſſe mihi mēdatiū īponē Infatuat⁹ es cū florem iuuē
tutis mee ad libitum habuiſti. ꝛ adhuc ad meretrices tuas
cucurriſti Iō magna gr̄a dei ē q̄ tu hꝫ peireas ne ineternū pe-
as ꝛ iō peītentiā tuā patiēt̄ ſuſtie At ille O dn̄a tn̄ de⁹ ē miſe
ricors ꝛ nihil a pctōre req̄rit niſi ꝯtritionē et emēdā. modo p̄
mitte me intrare et libēter volo emendare: Que ait / Quis
diabolus te talē p̄dicatorē ꝯſtituit Amē dico tibi Nō intrabis
Et dū ſic loq̄ret. cāpana pulſabatur Miles hoc audiēs ait
O dn̄a Iā cāpana pulſatur pmitte me intrare ne ineternū ꝯ
fundar Que ait Iſta pulſatio p̄tēdit ſalutē aīe tue vt p̄niaꝫ
patiēt̄ ſuſtineas His dictis vigiles circuībāt citatē. ꝛ militē
in platea ſtātē inuenerūt Et dixerūt ei Chariſſime: non ē bo
nū q̄ iſta hora hꝫ ſtas Dn̄a cum audiſſet vocē illorū ait. O ca
riſſimi de iſto maledicto ſene ribaldo me vīdicate. . nā cuius
filia ego ſuz ꝛ q̄l̄ vos ſcitis Ecce iſte maledict⁹ ſic oī nocte lectū
meū dimittit et ad meretrices ſuas vadit. Ego vō ſperabā
ſꝫ emendā ipſi⁹ ī tātū q̄ nolebā alicui amicoꝝ meoꝝ reuela-
re et nihil mihi ꝓfuit Etiō peto vt in eo tāq̄ꝫ i corrigibilē le-
gē implcatis Tūc vigiles militē arripuerūt et tota nocte eū
in carcere caſtigauerūt et in craſtio eū in pilcrio poſuerunt.
Tūc ait mgr̄ impatori Dn̄e intellexiſtis q̄ dixi Et ille Perop
time Amē dico vobis ſi filium veſtrum ꝑpter verbū vroris
veſtre occideritis peius vobis eueniet q̄ꝫ illi militi Ait Imp
ator: Mulier illa peſſima fuit q̄ ſic virum ſuū falſo mō pdidit
Dico tibi mgr̄ q̄ rōne hui⁹ exēpli hodie filius meus nō mo
rietur Cui ille ſi ſic feceritis prudenter agetis. et poſtea de hꝫ
gaudebitis Unde deo vos ꝯmendo et grates refero de pati
enti auditione et filij veſtri remiſſione et ſic receſſit

Imperatrix cum hoc audiſſet q̄ puer nō
eſſet mortuus fleuit amare et cameram priuatam intrauit
in qua ſe dilacerauit et voce magna clamauit. Heu mihi q̄
vnq̄ꝫ nata fui q̄ filia tanti regis tantum debet confundi. et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

de hoc emēdā nō p̄t ꝯſeq̄ Pediſſeque audiētes clamorem im
peratori nūciauerūt Impator ad eā iuit et ꝯſolabatur eā di
cēs O dn̄a nolite ſic limites morū vos decētiū excedere ⁊ ita
clamores emittere Que ait O dn̄e Amor quē ad vos habeo
ille me plus fecit dolere de contemptu facto nā q: intima di
lectio cordis veſtri me hucvſq: ꝓhibuit ꝙ ad patrē nō ſum
repatriata. q: timeo vobis mala euenire ſi facerē. nam pat
me⁹ ſatis potēs ē me diuitijs honorare et deſpectū meū vin
dicare At Impator Abſit hͦ a te: noli heſitare q̄ꝫ diu vixero e
go tibi nō deficiā Que ait Dn̄e vtinā lōgo tp̄e poſſetis viue
re ſꝫ timeo ꝙ vobis ꝯtinget ſicut cuidā militi de filio ſuo q̇ ca
put patris ſui in cimiterio ſepelire nolebat. cū tn̄ pater ꝓ eo
mortu⁹ eēt Ait ipator O dn̄a dic mihi tale exēplū quō hoc fu
it ꝙ caput ſepelire noluit et pater tn̄ ꝓ eo mortu⁹ fuit. Que
ait Libenter dicam ad profectum veſtrū

Tertium eremplum imperatricis.

e Rat iu ciuitate Romana quidā miles q̇ duas filias:
et vnū filiū hēbat Ille miles haſtiludia ⁊ torneamē
ta diligēter frequētabat in tm̄ ꝙ quicq̇d adquirere poterat
in ſpectaculis mundanis expendebat. Erat tūc tp̄is quidā
Impator nomine Octauian⁹ qui oēs hoīes et reges i poſſe
ſſione auri ⁊ argenti precellebat in tm̄ ꝙ vnam turrim ha
buit auro plenā. et quedā militē cuſtodē ſup turrim ꝯſtituit
Miles vͦo qui torneamenta ſic ꝗſiuit i tantā egeſtatē deueit
ꝙ de venditione hereditatis diſpoſuit Vn̄ vocauit filium ſu
um Dicens ei Fili mi ꝯſule quō faciem⁹. neceſſitate ꝯpulſus
ſum aut hereditatem vēdere aut aliā viā inuenire ꝑ quā vi
uere poſſim. nā ſi hereditatē vendidero tu et ſorores tue peri
bitis Cui filius pater ſi aliud cogitare poſſetis abſq: vendi
tione hereditatis noſtre paratus eſſem vos iuuare Cui pat
Bonum ꝯſiliū cogitaui Impator turrim habet auro plenā
accedamus de nocte cum inſtrumentis ꝑfodiētes turrī ⁊ ac
cipiamus de auro ꝓ noſtra neceſſitate Cui fili⁹ Bonū ē cō
ſilium Melius eſt de auro Impatoris accipere et noſtrū de
fectū ſupplē cū ipē ſuphabūdat q̄ꝫ hereditatē nr̄a; vēdē Am
bo ḋ nocte ſurrexerūt cū iſtrumentis ⁊ ad turri acceſſerunt

et foꝛamen ꝑfoderūt et de auro tm̄ ceperūt. q̄ntum ābo poꝛ-
tare potuerūt Miles debita ſua ſoluit/ haſtiludia vt prius q̄
rebat et oīa ꝯſumpſit Interī cuſtos turrim ītrauit. ⁊ theſau
rū furatū cū videret ⁊ foꝛamē latū. vltra modū ꝑterritꝰ erat
ad īꝑatoꝛē venit ⁊ ſibi factū denūciauit Cui Imꝑatoꝛ ad q̇d
mihi talia dicis Nōne tibi theſaurū meū ꝯmiſi et ideo a te r̄
quiro Ille v͛o hoc audiēs ſtatim turrim intrauit et corā foꝛa
mine vas plenum pice poſuit cum bitumine mixtum et ſic
ſubtiliter ꝙ nullus intrare poſſet quin in illud caderet ⁊ cū
cecidiſſet in vas picis nullo modo reſurgere poſſet. Non lon
go tp̄e poſt hoc miles omnia conſumpſerat. et ipſe vna cum
filio ſuo iterato ad turrim acceſſit vt theſaurū aſpoꝛtarent ⁊
dum pater primo intrare deberet ſtatim vſq; ad col-
lum in illud vas pice et bitumine repletum cecidit. Qui dū
ſe ſenſit captū allocutꝰ eſt filium ſuū dicēs O fili noli appro
pinq̄re. qꝛ̇ ſi feceris euadere non poteris Cui filius Abſit h̄ a
me vt te non iuuem. ꝙ ſi ibi inuētꝰ fueris nos oēs filij moꝛ
tis ſumꝰ: ⁊ ſi ꝑ me te iuuare non potero. ꝯſilium querā quō
liberari poteris Cui pat͛ Cōſiliū aliud nō eſt niſi cū gladio tu
o caput mihi āputes Cū autē coꝛpꝰ meū ſine capite inuētū
fuerit et nll'ꝰ de me noticiā hr̄e poterit/ ſic tu et filie mee mū-
danā ꝯfuſionē et moꝛtē euaditis. Cui filiꝰ Pat͛ ꝓprie ꝯſulu
iſti Nā ſi noticiā tui aliq̇s ꝑcipēt nll'ꝰ nr̄m moꝛtē euadere po
ſſet Iō expedit caput tuū āputare Statī gladiū euagīauit ⁊
patri caput abſcidit ⁊ in q̄ndā foueā ꝓiecit ⁊ pꝰea ī foueā ab
ſcōdit ⁊ ſoroꝛibꝰ fecit̄ intīauit Que moꝛtē patris ꝑ plīmos di
es plārerūt occulte Poſt hec cuſtos turris turrim intrauit ⁊
coꝛpus ſine capite īuēit q̇ ſatis admirabat͛ ⁊ regi nunciauit.
Cui Imꝑatoꝛ. coꝛpꝰ illō ad caudā eq̇ ligate. et ſic per oēs pla
teas trahite. ⁊ auſcultate diligēt͛ ſi q̇s eiulatꝰ emiſerit vbicūq;
hoc audiueritis illiꝰ domꝰ dn̄s ē. hos oēs ꝯp̄hēdite et ad fur
cas vna cū coꝛꝑe trahite et ſuſpēdite Qȯ miniſtri ſcd̄m regis
ꝓceptū īpleuerūt Cū mō coꝛpus ex oppoſito domꝰ traheret͛
filie eius vidētes coꝛpꝰ patris ſui clamoꝛem validum emiſe-
runt Frater eaꝝ vt audit clamoꝛē ſoroꝝ. ſtatim ſeipm̄ in oꝛe
grauiter vulnerauit ſic ꝙ ſanguis in magna copia exiuit ¶

Satellites vͦ cū clamorē audiſſēt domū intrāt et cām clamoris q̄ſierūt Ait filiꝰ A caſu taliter leſus ſum ⁊ ſorores mee dū ſanguinē tā abūdant exire cernerēt vt videtis. eiulare ceperūt Satellites cū vulnꝰ viderēt. crediderūt vbis eiꝰ ⁊ ſic delu ſi receſſerūt et corpꝰ militis in patibulo ſuſpēderūt/vbi pēdebat multo tp̄e nec filius eiꝰ corpus volebat de patibulo deponere. nec caput ſepelire Imperatrix Dn̄e intellexiſtis q̄ dix. At ille peroptime

Exempli applicatio

q Ve ait Dn̄e timeo q̄ ſic erit de filio veſtro et de vobis Miles iſte ꝓpter amorē filij factꝰ ē egenꝰ: et pꝰ fuit tū ꝯmiſit et turrī fregit Scd̄o ſeipm̄ decapitare fecit: ne filiꝰ opprobriū habēt Poſtea filius caput p̄ris in foueā ꝓiecit nec in eccl'ia nec in cimiterio ſepeliuit Corpus in patibulo pendere pmiſit. ſʒ ſi nō potuiſſet de die depoſuiſſe. bn̄ potuiſſʒ de nocte Eodē mō vos die ac nocte laboratis vt filiū vr̄m ad honores et diuitias ꝓmoueatis Sʒ ſine dubio ipſe laborabit ꝓ veſtra confuſioē vt in loco veſtro regnare poſſit: Nō ꝯſulo vt eū occidatis anq̄ʒ malū p eū ſuſtineatis Qui ait. Amen dico tibi. bonū exm̄ mihi retuliſti Filius iſte q̄ caput patris amputauit nec ſepelire voluit. Filiꝰ meꝰ ſine dubio ſic mihi nō faceret Precepit ḡ ſatellitibꝰ vt eū ad patibulū ducerēt. Qui p̄ceptū eius ipleuerūt Cū vͦ p plateam ducerēt clamor populi intolerabilis ſonuit Ecce vnicus filius Imperatoris ad patibulū ducitur: ¶ Cum vͦ eū ſic ducerēt Tertiꝰ magiſter. videlicet Caton in dextrario ſuo ei obuiauit Quē cum puer vidiſſet et inclinauit Ac ſi diceret Mementote mei. Populꝰ vero clamauit dicens O bone magiſter feſtinate et diſcipulum veſtrum ſaluate Ille vͦ equum cum calcaribus vrgebat et ad palatiū feſtinabat et dum ꝑuenit ad imperatorē honorifice eum ſalutauit Qui ait nunq̄ʒ bonum ſit tibi Cui magiſter Putabā me in meo aduētu a vobis hōrari ⁊ mūneribꝰ dotari ⁊ nō hēre idignatioēs At ille Sicut meruiſti ſic tibi fiat Cui ait. Dn̄e: q̄d merui Ait imꝑator Certe mortē turpiſſimā Nā filiū bn̄ loqutē et morigeratū vobis tradidi ad īformādū et mutū et ribaldū m̄ reddidiſtꝭ et iō hodie morietur et vos morte turpiſſima pibitis Cui mgr̄ Dn̄e Qn̄ dicitis q̄

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

mutus ſit hoc ꝯmitto deo . qui mutos facit loqui et ſurdos
audire Sed ꝙ dicis ꝙ vxorē veſtrā voluit opprimere iſtō libēt
vellē ſcire ſi aliqua creatura hoc vidit q2 non eſt malicia ſuꝑ
maliciam mulierum vt etiā bene per exēplū vellem proba
re. quoniam mulieres plene ſunt mendatijs Et vos vultis
filium veſtrum propter verbū vxoris veſtre occidere ⁊ ſi hoc
facietis . vobis ꝯtinget ſicut cuidā nobili viro de vxore ſua et
pica quā miro mō dilexit Cui impator Narra mihi rogo te .
quō mulieres ſunt plene malicijs ⁊ mendacijs Qui ait Nō
faciam niſi prius filium veſtrum a morte reuocetis . Et tūc
ad placitum veſtrum exm̄ ꝓponā . Tūc impator ſtatim fecit
puerū reuocare et iterum in carcere poni Tūc magiſter ince
pit in hac forma exm̄ ſuum narrare

Tertij magiſtri exemplum

c Iuis fuit in q̄dā citate q̄ hēbat q̄ndā picā . quā multū
⁊ in tm̄ dilexit ꝙ ſingul' dieb⁹ linguā latinā ⁊ hebrai
cā eā docebat Et cū pfecta eēt inſtructa . q̄cq̄d vidit vel audi-
uit totū dn̄o ſuo referebat Ille autē ciuis hēbat q̄ndam iuuē
culā vxorē pulchrā valde . ſicut vos habetis quā multū dilexit
ſ3 ipſa ecōtrario eū nō adamabat . eo ꝙ ꝑ carnali ope ei non
ſufficiebat Et iō cum marito aliū iuuenē gratioſu3 dilexit ⁊
oī tpe cum maritus ad negocia ſua extra ciuitatē perrexit :
pro dilecto ſuo miſit Pica cum hoc videret . totū dn̄o ſuo ī ad
uentu narrabat ita ꝙ infamia per totā citatē volaret de ad
ulterio ei⁹ Marit⁹ autē eā ſepius arguebat Illa autē rn̄dit
Tu credis pice tue maledicte que q̄3 diu viuit ſemꝑ inter nos
diſcordia erit Qui ait Pica mētiri neſcit . ſed ſicut vidit et au
dit narrat . et ideo magis credo ſibi q̄3 tibi Accidit ſemel ꝙ ci
uis ad partes remotas iuit ꝑ mercimonijs ſuis Vxor ſtati3
miſit ꝑ amaſio ſuo vt veniret Ille vero diſtulit vſq3 ad cre-
puſculū noctis ne videretur ab hoībus Et ipſe cum veniret
pulſauit ad ianua3 illa ei apiens ait Intrate ſecure q2 nemo
vos vidit Qui ait Pica maledcā nos accuſabit : nā ꝑ eā ꝑ to-
tā citatē īfamati ſum⁹ Ac illa . ſecure ītra q2 iſta nocte de pica
me vīdicabo Cū3 ꝑ aulā ītraſſ3 vbi pica ſedebat pica eū aud
uit ſ̄ vba dicētē O chariſſima dn̄a picā valde timeo Illa cū

hoc audiſſet ait O fatue ꝓpter obſcuritatē te vidē nō pt̄ Tūc
pica audiēs dixit Si te nō video vocē tuā tn̄ audio. et dn̄o mı̄
o iniuſte agis/ q̄ cū dn̄a mea ſꝑ domus ve dico tibi cū ipſe ve-
nerit ſibi dicā Qui hoc audiēs ait: Nonne dixi tibi quia pica
nos ꝯfundet Que ait Noli timere nā nocte iſta erimꝰ de pi-
ca vindicati. camerā intrauit/ et ſil̄ illa nocte dormierūt. Do
mina circa gallicātū ſurrexit. et ācillā ad ſe vocauit et ait ei.
Affer ſcalā et pone ad tectū domꝰ vt me de pica vindicare po
ſſim Ancilla ſcalā appoſuit. et ābe aſcēderūt ⁊ ꝑ tectū foramē
fecerūt ſup̄ picā directe. et ſuper picā arenā et lapillos cū aq̄
ꝓiecerūt in tātum ꝙ pica fere mortua fuit: Mane vō amaſiꝰ
ꝑ poſticā exiuit Cū autē dn̄s veniſſet ꝓ vt ſolitꝰ erat picā ſuā
viſitauit. et dixit ei / O pica ⁊ auicula mea dilecta. Dic mihi
quō erat tibi in abſentia mea Cui illa O dn̄e dicā tibi rumo
res q̄s audiui Vxor tua ſtatim poſt tuū receſſum vnū in noc
tis obſcuritate itromiſit et ego eū arguebā et dixi ſibi ꝙ ī ve
ſtro reditu vobis oīa detegerē tn̄ hoc non obſtante ad came
rā eū introduxit. et illa nocte cum ea dormiuit Queris ergo
quō in abſentia tua mihi fuerit: Amē dico tibi nūq̄ꝫ mihi tā
male euenit ſicut illa nocte q̄ fere mortua fui. Nā grādo nix
et pluuia ꝑ totā noctem ſup̄ me ceciderūt in tm̄ ꝙ erā q̄ſi ex-
tincta Dn̄a cuꝫ hoc audiſſet ait O dn̄e. Jam credis pice tue
non auertis quid dicit ipſa. ꝙ nocte illa fuit grando nix et
pluuia cū in toto iſto anno nō fuit tā ſerena nox Ergo āmo
do non credes pice Maritus ꝓrexit ad vicinos q̄rens vtruꝫ
nocte illa fuerat tēpeſtas aut pluuia Ac illi reſponderunt ꝙ
aliqui ex eis per totā illam noctem vigilaſſent ⁊ in toto āno
non fuerat tam ſerena nox quam conſideraſſent Cuius ille
domū rediēs ait vxori ſue Ecce inueni te in veritate nā nox
illa fuit ſerena vt ꝑcepi a vicinis tuis: Cui vxor. O dn̄e ſatis
aperte perpendere poteris ꝙ pica mendax ē: et ꝑ ſua mēda
tia iam dudū inter nos diſcordiā ſeminauit. Et cū hoc ꝑ ſua
mēdatia ꝑ totam ciuitatē ſum diffamata Tunc ciuis iuit ad
picam et ait ei Nonne ꝓpriis manibus ſingulis diebꝰ paſ
cebam te et tu mendatia inter me et vxorē meam ſemīaſti i
tantū ꝙ per totā ciuitatē diffamata ē. Pica rn̄dit: Nouit deꝰ

ꝙ neſcio mentiri ſ; ea q̄ vidi et audiui retuli tibi Ac ille Mē 16
tiris Nonne mihi dixiſti ꝙ illa nocte grādo nix et pluuia fu
it in tātum ꝙ fere vitā tuā amiſiſti. qꝺ eſt falſum Amodo ta-
lia mēdatia et diſcordias inter me et vxorē meā nō facies Pi
cā accepit et ſibi collū fregit Dn̄a cū hoc vidiſſ; gauiſa ē ⁊ ait
O domine optime feciſti modo amplius poſſemus cū pace
viuere Cum vo picā occidiſſet reſperit ſupra et vidit in ſum
mitate dom⁹ ſcalā ⁊ vas aque lapillos ⁊ arenā Quod cu; vi
diſſet fraudem vxoris ꝑpēdit ⁊ magna voce clamauit Heu
mihi q: ꝓpter vbū vxoris mee picam meā et totū ſolatiū me
ū ꝑdidi et occidi q̄ mihi vitatē in omnib⁹ dixit Statim ꝑ do-
lore lanceā ſuā fregit in tres ꝑtes et ad terrā ſcām ꝑrexit ⁊ ā-
plius nunq̄ȝ ad vxorē reuerſus eſt. Tūc ait ma giſter impa-
tori Dn̄e Intellexiſtis que dixi At ille Optie: Qui ait. Nōne
fuit maledicta mulier q̄ ſic picā ꝑ mēdatiū occidi ꝓcurauit.
Ait impator ſieuera plena fuit maledictionib⁹ nā multū pi
ce compatior q̄ ꝓ vitate ſic vitam amiſit. Vere dico tibi: ex^{lū}
optimū mihi dediſti filius me⁹ iſto die nō morietur Ait ma-
giſter Dn̄e ſi ſic feceritis prudēter agetis: Grates vobis refe
ro. ꝙ filio vr̄o ꝓpt me hodie pepeiſtis Ad deū vos ꝯmēdo.

Imperatrix cū hoc audiſſet ꝙ puer nōdū
mortuus eſſet fecit vlulatus maximos ita ꝙ per totum pa-
latium audiretur: Heu inquit mihi ꝙ vnq̄ȝ imperatrix fac-
ta ſum Vtinam mortua fuiſſem quando ad partes iſtas du
cta fui Imperator cum vlulatum ipſius audiſſet. ad eam in
cameram intrauit et quantum potuit eam conſolabatur. q̄
ait Domine Nonne tam magnam triſticiam habeo ex qua
vxor veſtra ſum et in veſtra ſocietate et per filium veſtru; ſic
confuſa ſū ſicut me dilaceratā et cruentatā vidiſtis ⁊ mihi ꝓ
miſiſtis ꝙ filius veſter occideretur ⁊ ecce adhuc viuit. quare
non deberem dolere. Ait Imperator libenter tibi placere vo
lo et iuſtitia; exercere Sed ꝙ heſterna die diſtuli ad hoc mo
uit me vnum exemplum magiſtri Que ait. O domine. di-
citis vos ſententiam propter vnum verbum diſtuliſſe: Amē
dico vobis imo ꝓpter totū mūdū nō debuiſſetis iuſticia; di-
miſiſſe ⁊ dicitis ꝓpter exēplum vni⁹ mgr̄i dimiſiſſe, Timeo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

q̄ꝫ vobis ꝯtigat cū mgr̄is vr̄is ſicut q̇dā tp̄e ꝯtīgebat cuidā īp
atori cū ſeptē ſapientibus ſuis Cui Impator Rogo te narra
mihi illd̄ exēplū Que ait Ad q̇d debeo īuanū laborare q: he=
ri optim ex^m^ dixi et nihil ꝓdeſt . q: q̇cq̇d ego ꝓ ꝓfectu veſtro
narro hoc magiſtri filij veſtri totū ad deſtructionē veſtrā v̇=
tūt ⁊ hoc in p̄n̄ti exēplo clare vobis demōſtrabo. Cui Impa
tor O dn̄a mea dilecta dic mihi h̄ ex^m^ vt ex eo melius mihi p̄
cauere poſſim q: q̄muis ſententiā diſtuleri nō tn̄ ꝓpt̄ h̄ vitā
ſibi donabo Nā qd̄ differt̄ non oīno ideo aufertur / Que ait
Libēter ad profectum veſtrum dicā ⁊ īcepit hāc ſcd̄m formā /

Quartum exemplum regine

S Eptē ſapiētes quōdam erāt in citate romana p̄ q̄sto
tū regnū regebat̄ et tp̄e illo impator nihil fecit nec attētauit
ſine eoꝝ ꝯſilio Qd̄ cū ſapiētes ſentirēt ipatorē eis eē ita inclī
natū vt nec aliq̇d ſine eis faceret vel ordinaret Tūc interim
p̄ exꝑimēta fecerūt vt ipſe impator in palatio ſuo clare vide
ret ſed poſtq̄ꝫ ſtatim exiret palatiū cec⁹ fiebat Et hoc ideo o=
perati fuerūt vt liberi⁹ de omnibus ad īperatorē ſpectanti=
bus ſe poſſent intromittere ⁊ per hoc lucrū ſibi acquirere Et
poſtq̄ꝫ iſtud experimentū operati ſunt poſtea nūq̄ꝫ īmutare
potuerūt. et imperator cecus remanſit multis annis . Vnde
iſti ſapientes ſeptem ordinauerūt q̄ ſi q̇s ſomnium haberet
q̄ ad eos veniret cū talēto auri vl̄ argēti ſomnium et interp̄
tationē eius eis dicerēt ⁊ per talē viā multū plus q̄ꝫ Impera
tor a p̄pl̄o obtinuerūt Cū v̇o iuxta īperatricē ſuam in mēſa
ſemel ſederet cepit ipſe imperator ingemiſcere et ſe cōturba=
re . Et cū impatrix h̄ p̄pēderet diligenter cām triſticie inq̇ſi=
uit Ac ille . Nōne ſatis graue mihi eſt q̄ extra palatiū iā diu
cecus fui et de hoc remediū habere non valeo. Cui impera=
trix Odn̄e mi audite ꝯſilium meū ⁊ nūq̄ꝫ vos penitebit. Se
ptem ſapientes in curia veſtra ſunt per q̇s totum regnuꝫ re
gitur Si modo bene negociū veſtrum inſpicitis īuenietis q̄
ipi vr̄e cecitatis ſunt cauſa et ſi ſic eſt. digni ſunt turpiſſima
morte ¶ Ergo audite conſilium · Mittite pro eis et exponi=
te eis infirmitatem veſtram et ſub intermiuatione mortis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

turpiſſime eis comminuamini vt remedia apponant . quod
ſi nõ fecerint mala morte velitis : eos interimẽ· Placuit ꝯſiliuꝫ
imꝑatori ⁊ ſtatĩ ꝓ mgr̃is miſit Et cum veniſſent ſtatĩ imꝑator
eis cecitatẽ expoſuit . ⁊ ſub pena mortis . ab eis remediũ poſtu
lauit At illi . Dñe noſter rem difficilẽ queritis· ſed ex quo vtiqȝ
hãc a nobis exigitis: dent̃ nobis īdutie decẽ dies: in decio die
dño reſpõdebim⁹ Qḋ placuit imꝑatori. Tũc ſeptẽ mgr̃i ⁊ ſa
pientes int̃ ſe tradebãt quõ hoc imutarẽt et nll'o mõ hoc inue
nire poterãt ꝙ cecitatẽ imꝑatoris repellerent Cõtriſtati ſũt
ex hoc valde ⁊ int̃ ſe dixerũt: niſi remediũ oppouam⁹ oẽs fi-
lij mortis . erim⁹ Ambulabãt ꝑinde ꝑ iꝑeriũ / vt ſi caſu cõtin
geret aliqua ꝓſperitatis remedij· ⁊ accidit ꝙ tranſitum face
rẽt ꝑ quãdam ciuitatẽ ⁊ in medio ciuitatis īueuerũt pueros
ludẽtes Quidã hõ a tergo illos ſecut⁹ cũ talẽto auri dicebat
eis Mgr̃i chariſſimi ſomniũ hac nocte vidi . cui⁹ interꝑtatõ
nẽ m̃ īdicate ⁊ aurũ ꝯſuetũ ꝑcipite ⁊ accipite . Quidã puer
ex alijs pueris in ludo exiſtẽtib⁹ cũ hͦ audiſſꝫ ait ei . Noli eis
auꝝ dare ſꝫ m̃ ſomniũ tibi interꝑtabor Ille vͦo ait Videbã in
medio pomerij mei ꝙ fõs q̇dã erũpebat a quo tot riuuli ꝓcede
bãt ꝙ totũ meũ pomeriũ aq̇s impleuerũt / Ait puer Quere
ligonẽ . ⁊ in eodẽ loco fode . vbi tibi videbat̃ fons erũpe ⁊ ibi
tm̃ theſaurũ inuenies ꝙ tu et oẽs tui ditabũtur . Qui iuxta ī
terꝑtationẽ pueri q̃ſiuit . et oia ꝓ vt puer indicauerat ſibi in
uenit Qui ſtatĩ ad puerũ rediit et ei talẽtũ auri ꝓ interꝑta
tione ſomnij obtulit . ⁊ puer recipe rẽuuit . ſꝫ ſuas orõnes re-
quiſiuit Sapiẽtes autẽ cũ puerũ tam ſapiẽt̃ iterꝑtautẽ au-
diſſent dixerũt ei O bone puer . qḋ ẽ nomẽ tuũ . Ac ille Mer-
lin⁹ vocor Cui illi . Chariſſime ſatis clara videm⁹ ī te mgñaꝫ
ſapientiam Vnũ tibi ꝓponem⁹ et de hoc de te libẽter īfor-
mari vellemus Quibus puer ait Proponatur At illi Impa
tor dñs noſter q̃diu in palatio manet videt clare ſine oī im-
pedimẽto ſed ſtatĩ poſtq̃ foras exierit excecatur / ita ꝙ nihil
videt Si mõ cãm huius nobis indicare poſſes et remediuꝫ
adhibere mercedes et honores maximos ab Imꝑatore cõſe
q̄uereris At ille Vtrũqȝ ꝓpter ſcio· ſcꝫ cãm dicere et remediũ
dare / Qui dixerũt Tunc venias nobiſcũ ad Imꝑatorẽ vt ei

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

ſi inuenias ⁊ ꝯdignā mercedē accipies Quib⁹ puer ait Para
t⁹ ſum Cū ḡ cū puero ad Impatorē venerūt dixerūt ei Ecce
dn̄e puerū iſtū ad vos duxim⁹ ꝗ vr̄o deſiderio ꝑ oīa ſatis ſat⁹ fa
ciet Quib⁹ īpator Chariſſimi accipitis hūc ſuꝑ vos ꝗcquid a
git mecū Ait illi Iſta dn̄e nā ei⁹ prudentia experti ſum⁹ Ker ve
ro ꝯuertit ſe ad puerū et ait illi Intromittis te de hoc ꝙ me
vel cāꝫ cecitatis mee indicare et etiā remediū adhibere Cui
puer Dn̄e introducite me in cubiculū vrm̄ iuxta lectum ve
ſtrum ibi vobis oſ̄ndam ꝗd oporteat fieri . Ubi cū introduct⁹
fuiſſꝫ ait ſeruis Cito deponite lectos et oīa inſtrumēta ⁊ mi
rabilia videbitis Qd̄ cū factū fuiſſet viderūt ibi fontē fumi
gantē hn̄tem ſeptē bullas Qd̄ cū Impator viderꝫ vltra mo
duꝫ mirabat̄ Cui puer Dn̄e hunc fontē videtis ⁊ niſi iſte fōs
extinguatur cū ſuis bullis nunꝗ̄ viſū recupabitis Impator
dixit Cariſſīe quō cū extigue⁹ Ac ille dn̄e nūꝗ̄ niſi ꝑ vnū mo
dū Ait impator Hunc modum nobis ediſſere et ſi mihi poſſi
bile ē adimplebo vt recuperetur in me viſus ab extra . ſicut
ab intra Cui puer Domine Septem bulle iſtius fontis ſūt:
iſti ſeptem ſapientes qui te et regnum tuum proditorie huc-
vſqꝫ rexerunt Hi te excecauerunt extra palatium . vt ipſi eo
magis tuos ſubditos exactionarent te non vidente Sꝫ mo-
do remedium adhibere ignorant Modo audite conſiliū me
um et fons iſte extinguetur Facite decapitare primum ma-
giſtrum . et ſtatim videbitis primam bullam extinctā . et ſic
ordinarie ꝗuſqꝫ oēs mgr̄i fuerīt decapitati ⁊ ſtatim oēs bu-
lle cū fonte euaneſcēt et viſum vrm̄ rehabebitis Qd̄ cū iple-
tum fuerat fons iſte cū bull' ſuis euanuit Et impator euꝫ ad
diuitias et honores ꝓmouit Tūc ait impatrix Dn̄e cōmēda
ſtis memorie ꝗ̄ dixi At ille Peroptime Bonum exēplū et re
ale recitaſti Cui illa Eodē modo ſapientes vr̄i intēdunt vo
biſcum agere ꝑ eoꝝ narrationes vt fili⁹ vr̄ regnet ſuꝑ vos ꝗđ
abſit

Applicatio exempli.

f Ons iſte ē fili⁹ vr̄ a ꝗ̄ oriūtur ſeptē bulle . i . ſeptē ſapi
entes ꝗs nunꝗ̄ poteritis deſtruere donec ſeptem magiſtri d
bilitētur Quo fc̄o fōs iſte . i . fili⁹ vr̄ cū oībus cauillationib⁹
ſuis euaneſcet . ſꝫ ne a magiſtris ſuis hēat iuuamē . ſuſpēdat

ille prius ⁊ cõſeq̄uter ſeptē ſapiētes ⁊ ſic ꝑoptie impiū regere
poteſtis Imꝑator ſtatim p̄cepit vt filiū ad patibulū duceret
Satellitibꝰ h' volētibꝰ adiplere fit magnꝰ concurſus ⁊ clamor
in pp'lo Qui rumores illico q̄rto magiſtro noīe Malq̄drac.
intonuerūt Qui aſcēdēs dextrariū ⁊ feſtiabat ad palatiū
Cui filius obuiauit et iclinās mḡro ſuo ſe ſibi recōmēdauit/

Cum aūt magiſter ad imperatorē veniſſz
eum reuerendiſſime ſalutauit Cui imperator ∴ Salus tibi
nunq̄m maledicte ſenex. filium meum bene loquentem ⁊ ꝑ
omnia virtuoſum mihi peruertiſti. in mutum ⁊ ribaldum
ita ꝙ vxorem meam opprimere voluit ⁊ ideo male morieris ⁊
vos omnes ſimul ſecum Ait magiſter O domine talia a vo
bis non merui. deus nouit quare filius veſter non loquitur
in breui percipietis alia ſed tempus nondum aduenit. Sed
ꝙ dicitis ꝙ vxorem veſtram voluit opprimere illa verba au
tentica non ſunt nec probata nec propter perſonā ſingularē
filiū veſtrū morti adiudicare deberetis Si modo filiū veſtrū
morti adiudicatis. ꝓpter v̾bum vxoris veſtre peius vobis e
ueniet q̄ꝫ vni ſeni de vxore ſua qḋ ꝓbabo Cui īꝑator Credis
tu ſenex mecū agere ſicut quōdā ſeptē ſapiētes imꝑatori fece
rūt Dn̄e ad hoc rn̄deo. Delictū vnius vel adhuc viginti. nō
debet redūdare ī detrimētū alioꝝ de oī ſtatu mūdi. ſunt boī
⁊ mali Sꝫ vnū ꝓ certo vobis dico ꝙ male vobis eueniet ſi ho
die filiū vnicū occidētis ꝓpt̾ v̾bū vxoris v̾rē qḋ oñdere vellē
ꝑ notabile exᵐ. Cui īꝑator O magiſter h' recita ꝓ edificatiōē
nr̄a Cui mgr̄ Si puerū reuocare vultis ⁊ vſqꝫ poſt recitatio
nē exēpli ſuare q̄cq̄d vobis tūc de filio vr̄o expedire videbitur
faciatis/ tūc recitabo. aliter nō Imꝑator ait dic et reuocetur
et cū reuocatꝰ fuit magiſter in hūc modū narrare incepit/

Quarti magiſtri exemplum

f Uit q̄dā miles ſenex ac iuſtꝰ multo tp̄e ſine vxore ac ꝓ
le viuebat Tandē venerūt eius amici ↄſulēdo vt vxorē accipe
ret Miles ſic conſultꝰ ⁊ totiēs ab amicis pulſatꝰ annuit Illi
v̾o filiā p̄fecti romani ditioris pulcrā valde ei dederūt Quā
cum vidiſſet ſtatim amore cecatus per eā miro mō eam dili
gere incepit Cū per aliq̄ḋ tempus ſimul ſtetiſſent nec ipſa ab

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

eo concepiſſet cõtingit eã qdã mane pergere ad eccl'iam: cui
mater obuiauit et ſalutauit filiam gratioſe vt decuit. dixit
qꝫ ei. O chariſſima filia quõ placet tibi matrimonium ⁊ do
minus tuꝰ/ Cui filia Mat' peſſime. Nã dediſti mihi ãtiquũ ⁊
ſenẽ ꝑoia mihi diſplicentẽ. ꝙ me ſepulture dediſſetis illo tẽ
poꝛe vellẽ. q: tm̃ delectarer cũ pꝛoco iacere ⁊ comedere ſicut
ſecũ. ſꝫ iõ me continere nõ poſſum ſed aliũ amare volo. Cui
mat' Abſit hoc a te Aduerte ꝙ ego tãto tpe cũ patre tuo fui ⁊
de tali fatuitate me nunq̃ꝫ intromiſi Ait filia O mater mi-
rum non fuit q: vos ãbo in iuuẽtute cõueniſtis ⁊ vnus ſola
ciũ ab altero recepit: ego vͦo nullũ ſolatiũ coꝛꝑale ab eo recip
e poſſum quia frigidꝰ et ĩmobilis in lecto mecũ eſt Cui mat'
Si vtiqꝫ amare vis. dic mihi quẽ Illa rñt Pꝛeſbiterũ amare
volo Cui mater Meliꝰ eẽt tibi et minus pccm̃ militẽ vl' ar-
migeꝝ q̃ꝫ pꝛeſbiteꝝ Ait filia Nõ et hec eſt rõ Si militem vel ar
migerum diligerem ille in bꝛeui ſatiatus eẽt de me et poſtq̃ꝫ
me haberet et confunderet tunc poſtea deberet me ꝯtẽnere
Nõ autẽ ſic de pꝛeſbitero q: ſuum honoꝛẽ ita bene ſicut meuꝫ
hꝫ cuſtodire Et etiã ſpũales magis fidelit' ſe hñt ad amaſias
ſuas q̃ꝫ ſeculares Cui mat' Audi cõſiliũ meũ et bene tibi erit.
Senes valde ſunt crudeles tempta eũ prius vt ſi ſine pena e
uadere potes tunc ames pꝛeſbiterũ Que ait Nõ poſſuꝫ tam
diu expectare Ait mr̃ ſb bñdictiõe mea exſpectes donec cũ tẽ
taueris Ait filia Pꝛopter tuã benedictionẽ me ꝯtinere oꝫ q̃-
vſqꝫ mediũ ꝓbauero Sꝫ dic mihi mat' Quõ eũ ꝓbabo: Ait
mat' Arboꝛẽ in pomero ſuo quã multũ diligit illã ſuccide dũ
venatũ pergit ⁊ ei ignẽ de ea facias quod ſi tibi remittit ſe-
cure pꝛeſbiterũ amare tunc potes Que audito cõſilio matꝛis
ſue ad domum ſuam rediȷ̃t Cui maritus Vbi tam diu fuiſti
Reſpondit in eccleſia fui. vbi matrẽ obuiã habui cum qua ⁊
modicum confabulatus ſum Quod gratioſe diſſimulauit.
Poſt pꝛãdium hoꝛa competenti dñs ad venãdum iuit. Tũc
dña dixit hoꝛtulano arboꝛẽ iſtã noniter plantatam ſuccide.
quia ventus validus ẽ ⁊ dñs meus frigidus veniet de vena
tione vt ignem habeat ad calefaciẽdũ ſe Cui hoꝛtulanꝰ Dña
Certe hoc non faciã, q: dñs meus hãc arboꝛẽ plus diligit q̃ꝫ

reliq̃s oẽs tñ bñ iuuabo vos colligere ligna ſupflua .ſʒ hanc
non ſuccidã Dña hoc audiẽs ſecurim crudelit̃ ex manibꝰ hor
tulani accepit et arborem ſuccidit :⁊ hortulanũ cum ceteris
ad domum portare fecit De ſero cum dominus de venatio
ne ſatis frigidus venit dña ignem copioſum parare fecit. ⁊
ei obuiam iuit et ſedem ad calefaciendum ſe eidem colloca-
uit Cum vero pmodicum ſediſſet et odorem ignis percepiſ-
ſet Vocauit hortulanum dicens ei Vt per odorẽ ſentio videt̃
mihi noue plãtule in igne ardere Ait hortulanus . Dñe vez
eſt arborem p̃cidit dña noſtra Ait miles Abſit hoc ab oĩbꝰ: vt
plantula mea ſucciſa ſit a vobis Dña ſtatim reſpondit Im-
mo dñe ego feci ꝯgnoſcens tempus frigidum et vos infrigi
datum et ideo de tali ignẽ ordinaui ꝓ veſtro ſolatio. Miles
vo hoc audiens eam toruo vultu inſpiciẽs ait O maledicta
mulier maledicaris a deo. quõ auſa fuiſti tam gratã plantã
abſcindere quã tantuʒ nouiſti me diligere Illa h̃ audiẽs fle-
re cepit ⁊ conqueri dicens . O dñe mi propter magnum bo-
nũ et ꝯmodum veſtrum feci et tam grauiter accipitis . Heu
heu mihi Statim vt miles lacrimas vxoris vidit ⁊ querelas
audiuit commotꝰ et compaſſus eſt dicens ei. Ceſſa a fletu et
amplius caueas ne me in aliquo qđ diligo perturbes: Ma
ne autem facto cum ad eccleſiam pergeret . matrem iterato
obuiam habuit et ſe mutuo ſalutauerunt . Tũc filia ait ma-
tri O mater dilecta modo prieſb iterum volo amare . Quia
dominum meum temptaui vt conſuluiſtis . ſed ad paucas la-
chrimas totum mihi remiſit Cui mater . O filia . licet ſenes
vna vice diſſimulant/ tñ alia vice penã duplicãt . Et ideo cõ-
ſulo vt adhuc ſemel tẽtes eũ Que ait nõ poſſum vlterius ex
pectare q: tãtum ſuſtineo ꝓpter amorẽ huius clerici q̄ expli
care ſermonibus non poſſuʒ ido mihi ꝯpati deberes adhuc
dilationem ꝯſulere Cui mater ꝓpter filialem dilectionẽ tẽ
ta cum adhuc ſemel et propter benedictionem patris tui ⁊ ſi
tunc ſine interrũptatione ibis diligas preſbiterum in nomine
dñi Ait filia grauis peã mihi ẽ ꝑ tantum tps expectare tñ ꝓ
pter benedictionem patris mei adhuc eum tentabo Dic mi
hi quomodo Ait mater Cõſtat mihi q̄ caniculuʒ habet queʒ

multū diligit eo ꝙ bene latrat et ei⁹ lectū cuſtodit illū coraꝫ
eo ad parietē ꝓicias fortiſſime ſic ꝙ moriatur etſi tunc eua-
dis in noīe dei preſbiterū diligas Ait filia Oīa ad ꝯſiliuꝫ adī
plebo Q: non ē filia viuēs hodie q̄ bn̄dictionē pr̄is et mat̄s
liberi⁹ hēt ꝗꝫ ego. et ſic valedixit matri Ad dn̄m igitur reuer
ſa ē et diē illū cū magna iportunitate aīmi deduxit in veſpū
Cū autē nox adeſſet ecce lect⁹ cū purpura ⁊ byſſo ſternitur
Miles iterū iuxta ignē ſedebat Caniculus more ſolito lectū
aſcenditque uxor cū pedib⁹ poſterioribus accepit et ad pari
etē furioſo animo iactauit. et cū excerebrauit Miles hoc vi-
dens vehemēter irat⁹. uxori iꝑperabat dicēs O peſſima et
crudeliſſima oīm mulierū. et quō natura tua potuit hoc ſu-
ſtinere vt caniculum tam delicatū ⁊ mihi tā dilectū excere-
brare poſſes Que ſtatim cum fletu aiebat Dn̄e Nonne vi-
diſtis quō lectū noſtrū tam ꝑcioſuꝫ de luto veniēs defedauit
At ille. Sn̄ nouiſti ꝙ caniculū plus dilexi ꝗꝫ lectuꝫ. Illa hoc
audiēs magis fleuit dicēs Heu mihi ꝙ vnq̄ꝫ nata fui. et q̇c-
quid in bono facio/totū in malū ꝑuertit Miles vo lachrīas
et querelas mulieris nolebat pati eo ꝙ ipſam dilexit/Et ait
noli flere q: tibi remitto ⁊ caueas de cetero hoc cōſulo et dor
mitū ierunt Mane ſurrexit et ad eccl'iam iuit vbi matrem
inuenit quaꝫ cū ſalutaſſ; dixit ei Mater mō preſbiterꝫ ama
re volo/q: iam ſcd̄o virum meū tentaui et omnia ſupporta.
bat At mat' O filia non ē crudelitas ſuꝑ crudelitatē ſenum
conſulo vt adhuc tentes Filia r̄n̄t. Mater inuanū laboras
ſi ſcires q̇d et ꝗꝫtū ꝓ amore ei⁹ ſuſtineo me vtiq; iuuares. ſi
me diligeres Mat' ait Audi me ſolū iſta vice et ampli⁹ te nū
ꝗꝫ impediā Sn̄ ꝯſtat tibi ꝗlac a mamill' meis bibiſti doloēs
in partu permaximos habui propter te ꝑ has paſſiones te
moneo vt hāc petitōnē mihi non deneges. ⁊ ꝓmitto deo ꝙ
poſt hec nūq̄ꝫ te impediā Cui filia licet hoc ſit mihi grauiſſi-
ma pena ꝑ tm̄ temp⁹ ab amore ei⁹ abſtiné tn̄ ꝓpter monita
tā ſerioſa. ⁊ etiā ex quo votū vouiſti me ampli⁹ nō impedi-
turam dic mihi quō eum tentē et ego adhuc ſemel attētabo
At illa Dn̄ica die futura vt mihi bn̄ ꝯſtat. intēdit nos oēs in
uitare ad pradiū in quo ego et pat' tu⁹ et oēs amici noſtri et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

nobiliores totius ciuitatis erūt Cū tūc in mēſa eris ī ſede co
llocata ⁊ cū cibaria ſunt oppoſita clauū infra mapā ſecrete
affige. et tūc ſimula te cultelli tui oblitū fuiſſe . et hec v̈ba tūc
ꝓferas Ecce ꝙ̄ labilis memorie ſuꝫ cultellū meū in camera
reliq̇. et ſurgas cū impetu vt mapā ⁊ cibaria totum ad ter-
rā deicias. et ſi tunc ſine pena euadis . votū facio deo ꝙ de ce
tero te nūq̄ꝫ impediā Cui filia Libenter illud faciā ⁊ ſibi mu
tuo valedixerūt Veīt dies ꝯuiuij ꝗ oēs ſicut mat̄ dixerat cō-
uenerūt Familie mēſam ordīauerūt. oēs ad menſam ſederūt
⁊ filiā ex oppoſito ſup ſedē ſedē fecerūt Et cū mēſa bñ eēt pa
ta de cibarijs et alijs vt decuit Dñā dom⁹ alta voce ait Ecce
ꝙ̄ labil' ſum memorie/cultellū meū in camera reliq̇ ·quē fer-
re me opꝫ. ⁊ ſurrexit cū impetu et mapā cū oib⁹ ſuppoſiti to-
tū ad terrā poſt ſe traxit. vt vaſa aurea ⁊ argētea in terra ia-
cerent Miles v̈o nimis iratus erat in corde Sed ꝓ v̈ecundia
diſſimulauit corā hoſpitib⁹ ſuis et aliā mapā apportare fe-
cit mundā et alia fercula. et cum iocunditate et gaudio hoſ-
pites ſuos ad comedēdū ſollicitauit . ſic ꝙ per eum oēs fue-
rūt ꝯſolati Finito conuiuio oēs militi grates dederūt et q̇l-
q̇s ad domū ꝓpriā declinauit Mane v̈o miles ſurrexit ⁊ ad
eccl'iam iuit et miſſam audiuit q̄ finita iuit ad raſorē ⁊ ait ei
Mgr̄ eſtis ne expt⁹ ſanguinē trahere de q̄cūqꝫ vena quā vo
bis dixero At ille Dñe ſū me expt⁹ ſuꝫ in q̄cūqꝫ quā m̄ noīare
poteſtis in corpe hūano Ac ille ꝯtētor bñ Seq̄ris ḡ me Cū ad
domū ei⁹ veiſſet intrauit camerā ad lectū. in q̄ vxor ſua iace-
bat et ait ei. Surge velocit̄ At illa/Ad q̇d Adhuc nō ē hora no
na/Ac ille Surge te opꝫ quia es minutura in amboh⁹ brachi
is Illa reſpondit . O domine nunq̄ꝫ fui minuita. ·et quō mi
nuam Et ille Verum eſt et ideo infatuata es . Nonne recol'
que mihi feciſti primo arborem meam ſuccidiſti· ſecundo ca
niculum occidiſti Heſterna die me notabiliter coram hoſpi-
tibus meis confudiſti. et quartum ſi permitterem perpetu
e me totum confunderes· cauſam huius ego conſidero . iſta
latent in corrupto ſanguine et ideo ego corruptionē extrahē
volo: vt me nec te de cetero confundas ⁊ ignē copioſum fie-
ri fecit Illa flendo ſurrexit ⁊ manus ad celuꝫ leuauit dicēs ei

O dn̄e miſerere mei Ac ille Noli veniā petē . nā p miam q̄ d
us operatus ē . niſi brachiū extēdas cito ſanguinē cordis hē
bo recole q̄nia mala mihi feciſti Illa brachiū extēdit ad ignē
Ait dn̄s ad raſorē Percute ꝓfunde aut tu recipies ictū a me
Ille vo fortiter percuſſit . ꝙ ſanguis in magna copia exiuit .
nec ligare permiſit donec color facici ſe mutauit Hoc facto a
it miles Liga brachiū illud ⁊ percute aliud Ac illa clamauit
O dn̄e ꝯpatimini mihi ecce iā morior Ac ille Iſtud cogitaſſe
debuiſſes anteq̄ iſta tria mala mihi feciſſes . Tunc ſiniſtrum
brachiū extēdit et raſor percuſſit . et tā diu : donec color faciei
mutabatur ire permiſit Tunc ait miles Nō liga illud et di
xit vxori Nō vade ad lectū tuū et de cetero ſtudeas te emē-
dare alias ſanguinē cordis tui extraham His factis dn̄s ra-
ſorem premiauit ⁊ foras exiuit Ipſa vo ſub manibus ācille q̄ſi
mortua ad lectū deducta ē Que ait ancille Sine dilatiōe ad
matrē meā vadas anteq̄ moriar vt ad me veiat . Mater vero
cum audiſſet gauiſa ē de correctiōe filie . et feſtinanter venit
ad eam Filia cum matrem audiſſet ait ei O mater dulciſſi-
ma ſum quaſi mortua : q2 tm̄ de ſanguine emiſi . ꝙ credo me
non euadere mortem Cui mr̄ Nōne dixi tibi ꝙ ſenes ſūt val
de crudeles Nūquid vis diligere preſbiterum Que ait Dia-
bolus confundat preſbiterum nūquā aliū de cetero diligā
ꝑ maritum meum Tūc ait magiſter ad Impatorē Dn̄e in-
telleriſtis me Et ille Perontie Inter oia q̄ vnq̄ audiui · tūc
iſta narratio fuit peroptima Nam tria mala marito ſuo fe
cit et non dubito ſi q̄rtū admiſiſſz qui ipſa vir ſuū ꝯfudiſſz . A
it magiſter : Cōſulo ḡ vobis vt ab vxore vr̄a vobis caueatis .
ne p eā pei⁹ vobis ꝯtingat nā ſi ꝓpter v̄ba ipſius filiū vr̄m v
nicū occideritis fraude in poſterū percipietis et ꝑpetue vos
penitebit Ac ille Vere magiſter filius meus non morietᷣ ho
die Qui ait Dn̄e regratior vobis ꝙ propter narrationē me
am hodie filio veſtro pepercistis·

Imperatrix hoc audiēs ꝙ puer nōdū eſſet
mortu⁹ induit ſe veſtimētis ſuis melioribus ⁊ de curru ſuo d
poſuit ſimulās ſe velle ꝑpatriare ex q̄ ſibi tāta ꝯtumelia eſſet
facta ⁊ nll'a emēda ſeq̄retᷣ Familia hoc percipiēs Impatori

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

nunctauit ꝙ impatrix ad repatriandū ſe diſponeret Qđ cū
ꝑcepit ad eā intrauit dicens O dn̄a quo tendis Putabā me
tantū diligi a te ꝙ in mundo non deberes aliud ſolatiū q̄re-
re niſi me At illa et hoc eſt verū et ideo recedo a te. q: potiꝰ vo
lo audire mortem tuam quam videre. Sine dubio tantum
delectaris magiſtros illos audire. ꝙ tibi continget: ſicut Oc
tauiano ceſari / q̇ ita cupidus erat ꝙ nobiles imperij illum
viuum ſepelierunt et os eiꝰ auro liquefacto impleuerūt. At
ille Chariſſima domina hoc ne feceris. alias tibi vel mihi
poſſet culpa imponi At illa dixit: Certe verum eſt ꝙ culpa ē
veſtra Nonne promiſiſtis mihi multotiens ꝙ filius veſt̓ mo
reretur et adhuc viuit ideo verbis veſtris amplius nō credo
At Impator: Nōne regē decet quodlibet factū bene antea di-
ſcutere et ſpecialiter in filio meo vnico ſuper quē non licet ci
to ſententiare Et iō dico ⁊ rogo te vt mihi dicas aliq̄d ꝑ qđ ē-
gere me poſſim. q: extrema Regis ꝯfuſio ē imprudenter indi
care At illa Libenter volo vobis vnum notabile ex^m dicere:
vt de cetero non ſitis tam cupidus magiſtros audire. Et ce-
pit in hac forma dicere

Exemplum quintum Imperatricis

O Ctauianus ceſar regnauit Rome et erat valđ diues
et cupidus ⁊ ſuper omnia aurum diligebat. Ciues
romani tpe ſuo multa mala alijs nationibus fecerunt in tā
tū ꝙ diuerſa regna ꝯtra Romanos ꝯmota fuerunt Tpe illo
erat ibidem magiſter Virgiliꝰ q̇ oēs magiſtros ī arte magi-
ca ⁊ alijs ſciencijs excellebat Ciues cū rogauerūt. vt ꝑ artē
ſuam aliquid ꝯponeret ꝑ quod ab inimicis p̄moniti eēnt Il
le vō in arte vnā turrim ꝯſtrui fecit ⁊ in ſummitate turrꝭ tot
imagies q̊t eēnt in mūdo ꝓuincie: In medio autē fecerat v
nā imaginē q̇ pomū aureū in manu ſua tenebat. Et q̄libet
imago turris vnā cāpanellā ī manū tēbat ⁊ ad ſuā ꝓpriā ꝓuīciā
ꝯuerſa erat. ſ. ſibi aſſig̃tā ⁊ q̄cieſcūq; aliq̄ ꝓuīcia volebat ro-
manis rebellare imago illiꝰ t̓re reuertebat ſe et cāpanā pul-
ſabat ⁊ ꝯſr̄ oēs imagies pulſabāt Romai h̓ audientes ſe ar
mauerūt ⁊ ad illā ꝓuīciā domādā toto conamīe ꝑgebāt ⁊ ita
null̓a ꝓuīcia tā nīgua ſecrete ſe de romanis vindicare pot̓at

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

qui per imagies rōni eēnt ꝑmoniti· Pꝰ hec mgr̄ ṽgiliꝰ ꝓpt
ſolatiū pauperꝝ fecit i eadē citate lum̄ iugit̄ lucēs ⁊ ꝓpe lum̄
duos fōtes vnū calidū i q̊ paupes balniauerūt ⁊ aliū frigidū
de q̊ recrearētur Et īfra lumē ⁊ fontes fecit vnā imaginē ſtā
tē ⁊ in frōte eius erat ſcriptū Quiume pcuſſerit in ɔtingēti.
vindictā hēbit Imago iſta p multos annos ſtetit Tādē veit
q̄dā clericus qui cum ſcripturam iſtā legiſſ; cogitabat intra
ſe ⁊ q̄lē vindictā quis poſſet recipe Meliꝰ credo ſi aliq̄s daēt
tibi ictu; ꝙ caderes. ſb pedibus tuis theſaurꝝ inueniret: Et i
deo ne q̇s te tangat ne cadēs hec ſcripta ſunt. ⁊ clericꝰ manū
leuauit et ictū validū dedit ꝙ imago cecidit et ſtatim lumē
eſt extinctu; ⁊ fontes euanuerūt ⁊ theſaurꝝ nullum inuenit
Paupes h̄ ꝑcipiētes ɔtriſtati ſunt dicētes Maledicat᷑ i etuū
q̇ ꝓpter ſuam cupiditatē imaginē deſtruxit ⁊ nos m̄gno ſo
latio ꝑuauit Poſt hec ɔuenerūt tres reges q̇ a rōa īs maxie
opṗmebantur et cum conſiliarijs ſuis conſilium habuerūt.
quō ſe de rōnis vindicare poſſent. ⁊ dixerunt aliqui ex eis.:
Inuanum laboramꝰ quādiu turris cum imaginibꝰ ibi ſte-
terit nihil contra eos agere poſſumꝰ. Ad qđ cōſilium q̄ttuor
milites ſurrexerūt ⁊ regibus dixerunt Nos ɔſiliu; cogitaui
mus quō turrī cum imaginibus deſtruemus et p hoc morti
nos exponemꝰ. ſaltē ſi vos expēſam facere volueritis Ac re-
ges dixerunt Et q̄lē expēſam Illi dixerunt Quatuor dolia
plena auri hr̄e op; Quibus reges dixerunt aurꝝ recipite ⁊ ꝓ
miſſum implete Milites illi aurum acceperunt. et verſus
romam iuerunt Et de nocte extra portam primam in loco
ſpeciali vnum dolium auri mergebant et ſcđm iuxta ſecun-
dam portam. tertium iuxta tertiam portam et quartu; iux
ta quartā portā ſummergebāt Et cū h̄ feciſſ;. de mane alte-
ra die ciuitatem ingreſſi ſunt. Et hora competenti: q̄n Im-
perator per forum iuit obuiauerunt ei et honorē prebuerūt
ei vt decuit ¶ Imperator videns eos eis dicebat Vnde eſtis
aut cuius artis vel ſeruitij Qui rn̄derunt de longinquis par
tibus ſumus et augures nos eſſe ſciatis tam perfectos ꝙ nl̄
la res ſic latenter abſcondita vſq̄ eſſe poterit quin ſomnia-
re vellemus Modo audiuimus de probitate veſtra. et ideo

venimus ad vos vtrum ſeruitio noſtro indigatis Ait ipator
Probabo vos ⁊ ſi vos veraces iuenero pmia a me recipietis
At illi Nihil aliud niſi medietatē ꝓ mercede de oib⁹ inuēt᷒ pe
timus Quib⁹ ipator ait Sū ↄtētor in hoc Ipi cū ipatore di⸗
uerſa ūba ↄferebāt Sero facto imperatore ad lcm̄ tēdēte di⸗
xerūt Dn̄e ſi placet ſenior nr̄m iſta nocte ſōniabit . et t̄cia die
dn̄o nr̄o ſōnium idicabim⁹ Ait rex Ite cū bn̄dictione dei Illi
cū gaudio receſſerunt et totā illā noctē cū deriſionib⁹ ⁊ gau⸗
dio ſiſi ſpe certa cōſequēdo ſuū propoſitū deduxerūt . Tertia
die de mane ad imperatorē venerunt Ait pm⁹ Dn̄e ipator ſi
placȝ vobis nobiſcū ire extra portā citat᷒ .i. proxio oſtēdā vo⸗
bis doliū auri plenū abſcōditū Ait ipator Vadā vobiſcum ⁊
videbo ſi ſit verū qd̕ dicis Cum vō ad locū venerūt extraxerūt
doliū qd̕ ibi poſuerūt . Rex cū hoc vidiſſet gauiſus ē valde . ⁊
dedit eis partē eoꝝ Tūc ait ſcd̕s Dn̄e iſta nocte ego ſomnia⸗
bo Cui rex De⁹ det tibi bonū ſomniū Mane fcō Ille ſcd̕m do
liū extraxit et oſ̄dit regi ⁊ ptē ſuā recepit Silr̕ terti⁹ et q̄rt⁹ .
ſup q̄ rex vltra modū gauiſus ē . et ait Nūq̄ȝ tam veraces ⁊ tā
experti augures viſi ſunt Tūc hi q̄tuor vno ore dixerūt / Dn̄e
hucvſqȝ vn⁹ poſt alium ſomniū vidit q̄ vt vidiſtis ꝓbata ſūt
Sed mō ſi placet iſta nocte ſiml̕ ſomniabim⁹ et per illā ſpera
m⁹ copiā auri in magna q̄ntitate nobis reuelari Ait rex De
us det vobis bonū ſomnium qd̕ mihi ⁊ vobis vtile ſit Mane
facto venerunt ad regem cum iocunda facie et dicebāt Dn̄e
bonos rumores annunciamus vobis q2 iſta nocte in ſumni⸗
is tantus et talis theſaurus reuelatus eſt quē ſi vos querere
permittitis in tanto ditabimini qꝫ in mundo non erit vob᷒
ſimilis Ait rex Et vbi hunc theſaurum inuenietis Rn̄derūt
ſub fundamanto turris imaginum Ait rex Abſit hoc a me .
vt turrim cū imaginib⁹ deſtruā ꝓpter aurum ꝑ quā ab ini⸗
micis ſum⁹ p̄muniti At illi O dn̄e Nonne nos in vitate ⁊ fi
delitate inueniſtis Ait rex Vere ſic At illi O dn̄e nos aurꝫ ma
nibus ꝓpriis abſqȝ leſione turris et imaginum inueniem⁹
et expedit qꝫ de nocte et ſecrete per nos ipſos fiat ꝓpter ↄcur
ſum populi ne eius indignationem incurratis . et etiam ne
aurum aſportarent Ait rex cum benedictione dei et facite vt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

ſcitis et cras mane ad vos veniam. et illi gaudentes ibant.: 24
Et in nocte illa ad turrim intromiſſi ſunt: nimis feſtināter
illam ſuffoderunt et valde mane dextrarios ſuos aſcēderūt
et velociter repatriauerunt cum gaudio et gloria: et anteq̄
extra fines romanorum deueniſſent turris cecidit mane fa
cto cum turris cecidiſſ; ⁊ ſenatores percepiſſent permaxime
doluerunt et fuit magnus luctus per totam ciuitatem ⁊ ſa
trape venerunt ad imperatorem et dixerunt ſibi O domine
quomodo noſtra turris cecidit per quam ab inimicis noſt's
ſemper premuniti eramus Ait rex Tres ſeductores venerūt
qui ſe augures mentiebantur et theſauros abſconditos ſe i-
uenire dicebant. qui dixerunt magnam quantitatem auri
ſub fundamēto turris quod effodere ſcirent: abſq; oī leſione
turris et imaginū et credidi eis et ſic deceperūt me Illi dixe-
runt Tātum aurū cupiebatis q̄ ꝓpter veſtrā cupiditatē de
ſtructi ſumus ſ; cupiditas veſtra redūdabit in caput veſtrū
Et ſtatim eū acceperūt et ad capitoliū duxerunt et ibi auro
calefacto ad dorſum eiꝰ poſuerunt. et os ſuū auro īpleuerūt
dicentes Aurū ſitiſti aurū bibe et poſtea eū viuū ſepelierunt
Poſt hec non lōgo tp̄e venerunt inimici ad romanos ⁊ illos
deſtruxerunt Tunc imperatrix dixit imperatori. Domine ī
telleriſtis q̄ dixi At ille Peroptime Que ait. Turris cū ima-
ginibus corpꝰ veſtrum eſt cum quinq; ſenſibꝰ q̄diu vos ma
netis tādiu nullus audet populum veſtrū moleſtare Hoc vi
dēs filius veſter cū magiſtris ſuis. inuenit quō ꝑ falſas nar-
rationes ſuas poſſit vos deſtruere q; vos nimis cupitis eos
audire et in tantū q̄ turrim veſtrā ſuffodiēt vos eis inclinā-
do imagines. i. ſenſus veſtros corrūpēdo ⁊ cū videbūt vos ī-
fatuatū deſtruēt vos et occidēt et filiꝰ veſter regnū optīebit:
Ait imꝑator Bonū exm̄ mihi recitaſti Amen dico tibi nō fiet
mihi ſicut turri contingebat ſ; filius meus morietur hodie.
Cui imꝑatrix Si ſic feceritis viuetis

Die vero craſtina precepit puerum duci
ad ſuſpēdium Cui magiſter obuiabat. et cum ad palatium
corā iꝑatore ſtaret eū ſalutādo Imꝑator ſalutationē ſpreuit
⁊ ſibi mortē idixit Cui magiſt' Mortē nō merui Et q̄ ſaluta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

tionē meā ſpernitis honor veſter nō ē. Nā vt vos eſtiatis fili us veſter nō eſt ſic male educat⁹ apud vos Contrariū in bre ui pcipietis. Qđ iā nō loqtur ē ſua magna ſapiā. Sȝ bñ ſcio qñ tēp⁹ ē bñ ſcit loq̄ Jā ſcit tacere. et infra breue tēp⁹ aliud p cipietis Sȝ qñ dicitis q vxorē vrām opprimere voluit. nunq̄ credo q tā prudēs hō ſicut ipſe ē rem tam ſcandaloſaȝ vnq̄ attentauerit Sȝ ſi eū ꝓpter vbū vxoris veſtre occideritis vi dictā nō euadetis Sicut hyppocras in occiſiōe galieni vidic tam nō euaſit Ait iparor Hoc libēt vellē audire Qui ait Cer te nō dicā Quid ꝓdeſt narratio quāvtiq; ꝓpter ꝑfectū veſ trū narrarē ſi interim puer occideret Vñ reuocetis puerū in teri ⁊ qđ poſtea decreueritis ad placitū veſtrū fiat: Impator ergo pueȝ reuocare fecit ⁊ in carcerē mitti. Tūc magiſter ſb hac forma incepit narrare

Quinti magiſtri exemplum

f Vit qđā famoſus phiſic⁹ nōie hyppocras ſbtil valde q̄ oēs alios i ſciā ſua excellebat. hēbat āt q̄ndā nepo tē nōie galienū quē mltū dilexit Galien⁹ vo erat excellēt in geniȷ ⁊ oīb⁹ conatib⁹ ſuis nitebat ab auūcło ſuo artē diſcē me dicīe Hyppocras cū hoc ſenſiſſet q̄ntū potuit ſciam ab eo ab ſcōdit timēs q eū excelleret ſi artē illā pciperet: ꝓpt ſbtilita tē ingeniȷ Galien⁹ h̄ ꝯſiderās exercebat ſe intm̄ q in breui ꝑ fect⁹ medic⁹ ē fact⁹ Hoc pcipiēs hyppocras mltū ei inuidebat Accidit aūt q rex vngarie hyppocrati nūcios miſit: vt ad eū veniret et ei⁹ filiū curaret hyppocras vo ſe excuſauit. ſȝ ſciēs nepotē ſuū ꝑfectū medicū cū nūtio ⁊ litteris ſuis eū deſtina uit Galien⁹ vo cū ad regē ꝑueniſſet honorifice ſuſcept⁹ ē Sȝ mirabat rex q̄re hyppocras nō veniſſet Ille vo excuſauit eū dicēs q in arduis negociȷs eēt et ideo venire nō poſſet. ſȝ me loco ſuo miſit. et deo fauēte ego puerū curabo. qđ regi bene placuit Galienus puerum viſitauit et cum vrinam ⁊ pulſū vidiſſet. dixit regine O dña veneranda patienter ſuſtineat verba mea et dicite mihi quis ē pater pueri. Cui illa. Quis deberet eſſe pater ipſi⁹ niſi dñs meus rex Cui ait. Certe non eſt Atilla Si talia ꝓ vero velletis hr̄ē. ego facereȝ amputare caput veſtrū Et ille. ⁊ ego dico vobis q rex iſte nō ē pat eius

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

ſ; ꝓpter h̄ huc nō veni vt caput ꝑdā ⁊ talia p̄mia accipiā Et
recedē volēs dixit Ad deū ſit⁹ Regia h̄ vidēs ait: O bone mgr̄
ſi ſecrete tenere poſſetis. vt nō ſcandalizarer a vobis ſecretū
meū pādere vobis Cui mgr̄ Abſit hoc a me ⁊ a q̄cūq; medi
co prudēte vt cuiq; hoīz maīfeſtarē ſ; ſecure mihi reuelate ⁊
ſecretū abſcōdā et filiū vr̄m ꝑfecte curabo Cui illa Si hoc fe
ceritis p̄mia ꝯdigna a me recipietis Audite. A caſu venit q̄dā
rex de burgūdia cū dn̄o meo ⁊ diu mecū ꝯuerſat⁹ fuit ſic q̄ fi
liū iſtū ab eo genui At ille Nolite timere: attū v̄itatē ſciui. et
ſtatim puero carnes bouinas ad ꝯmedēdu; dedit ⁊ aquā ad
bibēdu; et ſanat⁹ ē puer Rex vō cū audiſſet puer ſanu; mer=
cedē ꝯdignā ei dedit S; et p̄mia ſpecialia a regina occulte re
cepit et receſſit Cū vō ad hyppocratē magiſtrū ſuū ꝑuenit ait
ei Nūq̄d ſanaſti puer Qui rn̄t Etia; magiſter At ille. Quid
feciſti At ille Carnes bouinas ei dedi ad ꝯmedendū et aquā
ad bibēdum Tunc ait hyppocras Ergo mater iſtius pueri:
meretrix ē At ille dixit Sic magiſter Hyppocras ſtatim inui=
dia ꝯmot⁹ ē cogitauitq; in corde ſuo niſi h̄ extinct⁹ fuerit ſciē
tia tua ꝓ nullo reputabitur āpli⁹ et te in oībus ſuꝑabit. Et
ab illa die cogitabat quō eū occideret Vn̄ q̄dā die hyppocras
vocauit galienū dicēs Veni vadam⁹ ad hortū herbas q̄rere
et colligere Cui ille p̄ſto ſum Cūq; ad hortū veniſſent et trā=
ſirēt Ait hyppocras Sētio iſtā herbā v̄tuoſa; eē inclina te et
extrahe eā. galien⁹ vō fecit Cū vlteri⁹ tranſiſſent ait Iā ſētio
ꝑ odorē herbā q̄ p̄ualet auro et iō ꝓcūbas ad terrā. ⁊ cū radi
cibus eā extrahas eo q̄ ad mľta valet Galieno applicāte ſe
ad effodiēdū herbā. hyppocras pugionē extraxit ⁊ galienū
occidit P⁹ hec hyppocras infirmabatur vſq; ad mortē et ce=
pit viribus corꝑis deficere ⁊ cum quibuſcūq; ſe iuuare potu
it fecit ſed nihil ꝓfecit Audientes diſcipuli eius vndiq; cōcur
rebant ad eum et quicq̄d potuerūt vel ſciuerūt pro ſua cura=
tione proficuum totum fecerunt ſed in nullo profecerūt. hoc
cum hyppocras perpenderet ait diſcipulis ſuis· Procurate
dolium magnum et implete illud aqua vſq; ad ſummum/
Quod cum feciſſent ait eis. Facite centum foramina in doli
um Quod cum factum fuiſſet nihil de aq̄ exiuit Ait hyppo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

cras Ecce chariſſimi quō vindicta dei cecidit ſuper me· ſicut
aperte videtis Nam centum foramina in dolio ſunt et tamē
vna gutta non erit ſicut videtis Hoc eſt ex virtute illius her
be et quicquid mihi feceritis nihil prodeſt quin decedam Sꝫ
chariſſimi ſi galienus nepos meus viueret· perfecte me cu-
raſſet quem occidi quod me penitet feciſſe. et ideo vindictaꝫ
dei ſentio Et his dictis vertit ſe ad parietē et expirauit Tūc
ait magiſter Domine intellexiſtis q̄ dixi. Qui ait valde bū.
Quid mali eſſet ſi galienus vixiſſet Et ille. Optimū bonuꝫ
fuiſſet quia hyppocras tunc tpis non mortuus fuiſſet ⁊ ideo
iuſto dei iuditio medicina ei non valuit Ait magiſter Et idō
dico vobis ꝙ peius vobis continget ſi vnicū filiū vr̄m ꝓpter
v̓bū mulieris veſtre occideritis qui tempore neceſſitatis vo
bis aſſiſtet Nō auertitis ꝙ ſcdām vxorē habetis ⁊ ſic tertiam
et quartam habere poſſetis et nūq̄ꝫ talē filiū ex aliqua illa
rum qui vos a periculo ſaluaret Ait rex· Vere nō morietᷣ Cui
magiſter Tunc prudenter facitis Deo vos cōmendo· et gr̄es
refero ꝙ filio veſtro hodie ꝓpter me pepercitis Ait rex. Iaꝫ
melius ꝑpēdo ꝙ mulieres ſunt cauilloſe idō non ꝓpter te. ſed
poti⁹ ꝓpter me eum ſaluare intendo:

Quod cum imperatrix intellexiſſet quaſi
furioſa effecta et tantā impatiētiā oñdit ꝙ oēs eā audientes
et vidētes ādmirati ſunt dixeruntqꝫ regi Dn̄a noſtra ad mor-
tem ſe affligit Imperator v̓o hoc audiēs intrauit ad eā et di-
xit Ad quid ſic triſtatis et tantam impatiētiam oñdis. At il-
la rn̄t O domine Et quō me continere poſſem cum vnica fi
lia ſum tanti regis: et vxor veſtra. ⁊ in veſtra ſocietate talem
deſpectum habui et mihi continue emendam promittitis ſꝫ
non perficitis Ait imperator Quid ergo faciam breuiter ig-
noro Tu laboras de die in diē vt filium meum occidaꝫ ⁊ ma-
giſtri ſui laborant vt eum ſaluent Inter oīa iſta tūc vtiqꝫ fili⁹
meus ē ⁊ vbi v̓itas latet mihi nō ꝯſtat At illa Hoc ē qd̄ conq̄
ror. ꝙ plus creditis magiſtris q̄ꝫ mihi Et ideo cōtingꝫ vobis
ſicut ꝯtingebat cuidā regi cū ſeneſcallo ſuo. ait impator Dic
mihi illd̄ exm̄. forte mouebit me eum citius occidere. Ac illa.
Libenter et rogo vt attendatis ⁊ incepit dicere ꝑ hunc modū

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Sextum exemplum imperatricis

r Ex qdā erat miro mō inflatus ⁊ deformis: intātū ꝙ
mulieres cū abhorrebāt Rex iſte intendebat romā
romanos occidere et corpa Petri et pauli apoſtoloꝝ a Ro
ma auferre: Qui cum eēt in propoſito ſeneſcallum vocauit
ſuū quē multum dilexit ꝗ ſecretari⁹ ſuus fuit et ait illi: Quē
mihi mulierē pulcrā et formoſam que in ſinu mecū iſta noc
te dormiat At ille O dn̄e Noſcicis infirmitatem veſtrā. tīeo
ꝙ nulla faciat niſi multum apprecietur ei Ait rex. Nōne ſa-
tis in auro et argento abundo Credis tu ꝙ propter pecuni-
am ea carere volo Etiam ſi vna peteret mille florenos. Se-
neſcallus hoc audiens ductus cupiditate. iuit ad propriam
vxorē q̄ erat nimis pulcra ꝓba et caſta: et ait ei: O chariſſiā
Dn̄s me⁹ rex appetit mulierē pulcram et formoſam a q̄ ab-
ſtinere non vult Etiam ſi peteret mille florenos. et ꝓcurare
me ſibi vnam ꝯmiſit Vnde ꝯſulo vt vobis hāc pecuniā adq̄
ratis Ait vxor. Licet non eēt inflatus tū ad huc facin⁹ et pec-
catum abhorrerem ne contra deum peccarē. Ait ſeneſcallus
et ego bene tibi conſentio et tibi fauco et facere iubeo. Et e-
go ꝓmitto tibi niſi mihi in hoc conſenſeris· nunꝙ̄ bonū diē
mecum hēbis Illa vō hoc audiēs timuit intim̄ ꝙ ex tīore ei⁹
ſenſit Seneſcallus vero hoc audiēs venit ad regē dicēs Dn̄e
rex vnā mulierē pulcram et generoſam inueni. que minus
q̄ȝ mille florenos non vult habere et in crepuſculo venire. et
diluculo recedere ne videatur ab hominibus. Rñt rex et ait.
Bene contentor Cū vō nox adeēt. Seneſcallus vxorē ſuam
ad lectum regis introduxit ⁊ clauſit hoſtium camere et rece
ſſit. Seneſcallus circa gallicantum ſurrexit et ad regem ve-
nit et ait ei Domine mi cito dies erit Bonum eſt vt promiſ-
ſum teneatis ꝙ mulier recedat Reſpondit rex Amen dico ti-
bi tam bene mihi placet mulier iſta ꝙ a me ſic cito nō recedꝫ
Seneſcallus hoc audiēs triſtis receſſit Vir ꝑ modicum tēp⁹
expectauit Iterum venit ad regem et ait Domine mi rex au
rora eſt igitur mittatis eam ire ne confundatur quia ſibi ꝓ-
miſi Ait rex Certe non exibit adhuc et ideo exeas et hoſtiuꝫ
claudas Seneſcallus triſtis valde receſſit et hincinde deam-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

bulauit anxiꝰ in corde ſuo donec clara ſigna diei apparerēt
⁊ tunc camerā intrauit et ait Dn̄e clara dies ē mulier ꝯfuſa
erit ꝑmittatis eā ire Cui rex nō ſurget qꝛ ſocietas ſua optīe
mihi placet Seneſcallꝰ hoc audiēs nō potuit ſe ulterius cōti-
nere et ait O bone dn̄e mittatis eam ire qꝛ uxor mea ē Rex hꝰ
audiēs ait Aperi mihi feneſtram ⁊ cum aperuiſſet apꝑebat
clara dies Reſpexit mulierē pulcrā nimis ⁊ vidēs qꝙ uxor ſeneſ-
calli eēt ait O tu peſſime et viliſſime ribalde . qre uxorē tuā
honeſtā et ꝓbā ꝓpter tam ꝑuā pecuniā ꝯfudiſti et eā me ig-
norāte mihi huc tradidiſti Ergo cito recedas de regno meo
et nunꝗ corā me ꝯpeas qꝛ ubicūqꝫ unꝗ corā me ꝯparueris de
inceps morte turpiſſima morieris Seneſcallꝰ hoc audiēs ve-
lociter fugā pecijt et nunꝗ ampliꝰ auſus fuit in regno ſuo ꝯpa-
rere Rex vō qꝫdiu vixit cū honore et habūdātia eā tenuit Pꝰ
amotionē ſeneſcalli exercitū collegit ⁊ romā cū magna potē
tia obſedit et tādiu quouſqꝫ romani corꝑa apoſtolorum petri ⁊
pauli ei dare voluerunt ut recederet Tūc erant in ciuitate ſep-
tē ſapiētes ſicut vos habetis de quoꝝ ꝯſilio tota ciuitas regebatur Ve
nerūt aūt ciues ad ſapiētes ⁊ dixerunt Quid faciemꝰ aut o-
portet ciuitatē tradere aut corꝑa aploꝝ Primꝰ magiſter ait-
Ego mediāte ſapia mea defendā ciuitatē et corꝑa aploꝝ iſta
die Et ſic ꝯſequenter oēs dixerūt ſicut etiā magiſtri filio tuo ꝓ
miſerunt Rex vō incepit graues inſultꝰ ciuitati dare. Tūc pri-
mꝰ ſapiēs incepit allegare ꝓ pace et ita prudenter loquebatur qꝙ
rex deſiſtebat ⁊ ſic quolibet die vnꝰ pꝰ aliū donec ad ultimū ve-
niret. ad quē venerūt ipſi ciues et dixerūt . O magiſter. ecce
rex iurauit qꝙ die craſtina ciuitatē habebit vel oēs moriemur
ſalua nos ſicut iam ſocij tui fecerūt: Ait ille Nolite timere cra
ſtina die vnū opus faciā qꝙ rex fugiam capiet cum toto exer
citu ſuo die altera rex graues inſultus ciuitati dedit Tūc ma
giſter mirabilem tunicam ſe induebat . habenſqꝫ in tunica
pennas pauonum et caudas de diuerſis coloribus aliaꝝ aui
um et tintinabula et cum duobꝰ gladijs politis Et altiorem
turrim ciuitatis aſcendit uerſus exercitū ubi cū oēs videre po
terant ⁊ incepit hincinde mouere. et duos gladios in ore te-
nebat q miro mō ſplendebant . Illi de exercitu hoc videntes

dixerunt regi O dñe Videtis in ſummitate turris vnum mi rabile At ille. ē ſatis mirabile ſed q̄d ſit penitus ignoro At illi dixerunt Deus chriſtianoꝝ ē qui de celo deſcēdit ꝙ ꝑillos du- os gladios nos oēs occider ſi hic moram fecerim⁹ Rex hoc au diens timuit et ait Quid faciemus ergo nō ē niſi vna via. h eſt ꝙ recedamus ſtatim ne deus eoꝝ ſe vindicet in nob⁹ Rex vo cum toto exercitu fugam recepit. cum tamē neceſſe non eſſet. ſed illuſi a magiſtro receſſerunt Romani hoc vidētes ar mati poſt eos toto conamine ierūt: regē ſeq̄bant᷑ et exerci- tū ſuū ⁊ regem cū multis occiderūt Et ſic per cautelā ſapiē- tis deuict. ē rex cū exercitu Tūc ait impatrix impatori. Dñe intelleriſtis ꝙ̄ dixi Impator ait Peroptime Que ait Nonne ꝑmo audiſtis. quō ſeneſcallus in quē rex ꝯfidebat ꝙ̇ ꝓpriam vxorē ꝓpter cupiditatē ꝯfudit et de regno ꝓpter hoc depul- ſus ē Simili mō filius veſter ꝓpter cupiditatē quā habet ad imperiū te intēdit ꝯfundere et deſtruere Sꝫ cū es in ptāte fac cum eo ſicut rex fecit cum ſeneſcallo ſuo. Si eum occidere nō volueris eū expellas vt abſqꝫ timore in regno tuo poſſis vi- uere Deinde audiſti quō rex citatē obſedit ⁊ quō ꝑ ſapientes decept⁹ et deluſus ē ſic ꝙ cū exercitu ſuo interijt Eodē modo ſeptē ſapiētes intēdunt tecū facere et per ſuas cautelas te de cipere ⁊ in fine occidere vt filius tuus regnare poſſit Ait ipa tor Amen dico tibi ſic non fiet qꝛ filius meus craſtina die mo rietur Tunc p̄cepit officialib⁹ ſuis vt filiū ſuū ad ſuſpēdiū du cerent Qđ ſtatim in ppl'o diuulgabatur itm̄ ꝙ maxim⁹ ꝯ- curſus ppl'i fieret ꝯq̄rētes mortem vnici filij regis

Qđ cum ſextus magiſter audiuit. feſtinā̄t ad regem cucurrit quem et ſalutauit. Imperator eius ſalu- tationem indigne ferens ei mortem cum filio comminaba tur. eo ꝙ mutus apud eos eſſet factus et ribaldus. quod in vxore ſua oſtendiſſet Cui magiſter mortem non merui cum filio veſtro vnico. ſed dona ampla quia mutus non eſt vt au dietis die tertia ſi vitam habuerit. Si autem propter verbuꝫ vxoris veſtre eum occideritis. tunc miror de prudentia veſ- tra Tunc ſine omni dubio continget vobis ſicut quondaꝫ cu- idam militi qui tantum adherebat verbis vxoris

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

ſue ꝙ fuit ad caudam equi ligatus et per totã ciuitatẽ tract⁹
ad patibulũ Imꝑator ait Amore dei dic mihi illõ exᵐˡᵐ vt mi-
hi ab hoc periculo cauere poſſim At ille Nõ dicã niſi puer re-
uocetur Imꝑator fecit puerũ reuocare: Magiſter vͦo corã oĩ
bus incepit in hac forma narrare

Sexti magiſtri exemplum

f Uit q̃dã imperator q̇ tres milites hũit. q̃s p̄e oĩb⁹ di-
lexit In ciuitate aũt romana erat q̃dam miles ſenex
valde q̇ q̃ndã iuuẽculã pulcrã valde in vxorẽ accepit quã ſuꝑ
oĩa dilexit vt vos imꝑatricẽ diligitis/ Dña iſta miro mõ dul
citer cantabat et in tãta dulcedie. ꝙ multos ad domũ ſuam
traxit et a multis deſiderabatur Accidit ſemel ꝙ cum ſederꝫ
in ſolio ſuo vͤſus ſtratã publicã et tranſeuntes videret Ince-
pit tam dulciter cãtare ꝙ oẽs delectabant eam audire A ca-
ſu vnus miles de curia iꝑatoris ꝑ eãdẽ plateã iter fecit ⁊ illaꝫ
dulcẽ vocẽ audiuit oculos leuauit. et eã intime reſpexit ⁊ ſta
tim captus amore eius. domũ ſuã intrauit et verba amoris
ad eã referebat Et inter cetera dicebat: Et q̇d dabo tibi. vt
nocte vna mecũ dormias Ac illa Centũ florenos Qui ait Dic
mihi qñ veniam ad te quia florenos tibi dabo Cui illa. Qñ
tempus congruum habere potero vobis demandabo. Se-
cunda die iterum in eodem loco cantauit et accidit ſecundo
militi imperatoris tranſire per eandem plateam quem ſimi
li modo cantu ſuo cepit. q̇ etiam centum florenos ei ꝓmiſit.
Cui etiam tempus aptum denunciare promiſit: Tertia die
tertium militẽ ſic decepit. q̇ etiam centum florenos ei ꝓmi-
ſit Cui etiã tempus aptũ denũciare ꝓmiſit Iſti tres milites
in ſecreto ſic cũ dña locuti fuerãt ꝙ null⁹ de facto alteri⁹ ſcie-
bat Dña vͦo plena cautel' ⁊ malicia venit ad maritũ ſuũ. et
ait ei Dñe habeo ſecretũ vobis dicere et ꝯſilio meo adquieſ-
catis. q̇d ſi feceritis noſtrã inopiam abundanter releuare po
teritis Ac ille O dña ſecretum libenter occultabo et cõſiliuꝫ
ꝓ poſſe adimplebo Que ait Tres milites de curia Impera
toris ad me venerunt. vnus poſt alium ſic ꝙ nullus ſcit de ſe
creto alterius quilbet offert mihi centum florenos ſi illos cẽ
tum haberemus. et tñ incognita remanerem nõne magnũ

ſubſidiū nobis ꝓ victualib⁹ noſtris eēt Cui dn̄s Certe ſic: ⁊ iō
quicq̄d ꝯſul' tibi placebo Ac illa Dabo tale ꝯſiliū qn̄ veniūt cū
florēis. tu retro ianuā ſtabis cū gladio euaginato. et q̄ꝛ q̄libet
eoꝝ intrabit ſol⁹ vnū p⁹ aliū interfice ⁊ ſic florenos habebi⁹.
et tn̄ incognita ab eis remanebo Ac ille O vxoꝛ mea chariſſi-
ma timeo h̄ malū nō poſſe latē. ⁊ per hoc opꝫ nos ꝑire et ex-
trema cōfuſioē ꝯfundi Que ait Iſtud op⁹ incipiā ⁊ bonū finē
faciā et nolo timere Miles cū hoc audiret eā tā audacē et ipſe
audatioꝛ fiebat Dn̄a ſtatim pro p̄mo milite miſit vt velociter
veniret q̄ꝛ aptū tēp⁹ nimis eēt Qui ilico venit ⁊ ad ianuam ꝑ-
cuſſit Que parata aſſiſtebat dicēs ei. Hēs ne cētum floreōs:
Qui ait Oīa parata hēo h̄ Ac illa eum intromiſit. Statim ī
introitu eius vir eum occidit ⁊ ſic fecit ſcd̄o et t̄tio ⁊ ad vnam
camerā ſecretā eoꝝ coꝛpa traxerūt Hoc facto ait interfectoꝛ-
ſcꝫ maritus eius O dn̄a ſi iſta coꝛpa nobiſcū inuenta fuerint
turpiſſima moꝛte moꝛiemur. q̄m nō ē poſſibile q̄n inquiſitio
fiat in curia īperatoꝛis q̄ milites deuenerūt Que ait Dn̄e il-
lō factū incepi ⁊ ego bonū finē dabo nolite timere: Dn̄a iſta
germanū hēbat q̄ erat vigil ciuitatis Qui cū ſeq̄nti nocte cū
ſocijs ꝑ plateas trāſiret ad ianuā ſtetit et frēm ſuū vocauit ⁊
ait ei O frat' dulciſſime q̄ddā ſecretū hēo q̄d in ꝯfeſſioē tibi pā-
dā et iō modicū intra Et cū intraſſꝫ miles cū g̃tioſe recepit ⁊
cū ei vinū exhibuiſſet ait ei dn̄a O frat' dilecte h̄ ē cā q̄ te in-
uocaui q̄ꝛ tuo cōſilio dn̄ indigeo Ac ille dixit. Quid ē Audact̄
dic tu mihi: et q̄cquid te iuuare poťo nō omittā. ac illa dixit.
Heſterna die q̄dā miles intrauit ī bō aīcitia. ſꝫ poſtea cū dn̄o
meo cōtēdere incepit intm̄ q̄ dn̄s me⁹ v̈ba ſua ſuſtinē nō po
tuit ⁊ eum occidit et in camera mea iacet Nō frater chariſ-
ſime nemīem plus hēmus nos in quē ꝯfidere poſſum⁹ niſi ī
te Mō ſi coꝛpus apd̄ nos inueniretur moꝛiemur / et non niſi
de vno mentionē fecit Qui ait Trade mihi eum in ſaccum ⁊
poꝛtabo eum ad mare. Illa hoc audiens gauiſa eſt valde et
tradidit ei coꝛpus primi militis. et ille accipiens agili curſu
ad mare perrexit et illud in mare pꝛoiecit. Hoc facto ad do-
mum ſoꝛoꝛis reuertebatur. et ait ei. Modo pꝛopina mihi bo-
num vinum. per deum vos eſtis ab eo liberata.: Et illa ſibi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

grates referebat ⁊ cameram intrauit in qua corpora mortu
orum iacuerunt ac ſi vinum afferre vellet et incepit alta vo-
ce clamare per deum omnipotentem miles in mare proiec-
tus rediit Pugil cum audiſſet mirabatur dicens Trade mi-
hi eum et videbo ſi iterato reſurgat Accepit ergo corpus ſcdi
militis quod credidit eſſe primi militis et ad mare cucurrit ⁊
illi grandē lapidē appendit in collum et in mare merſit. naꝫ
brachiū de mari per mediuꝫ ciuitatis iuit Quo facto ad do-
mum ſororis rediit et ait Modo ſoror propina mihi bonum
vinum: quia ita profunde eum merſi q̄ nunꝙ rediet: Ac illa
Benedicatur altiſſimus Iterato cameram intrauit et finx-
it ſe vinum ferre et clamauit voce magna: Heu heu mihi. q̄
iterato ſurrexit et reuerſus eſt Pugil cum audiſſet cū ammi
ratione ait. et qualis diabolus eſt iſte miles primo eū in aq̄ꝫ
proieci. ſecundo ſaxum magnum apposui et eum ſummerſi
et iterato ſurrexit. trade mihi tertio modo videbo ſi rēſurgat
Ipſa vero tradidit ſibi tertium militem quem ipſe credebat
eſſe primum et extra ciuitatem iuit ad quandam foreſtam ⁊
fecit ignem copioſum et in illum proiecit militem: . Cum vō
quaſi combuſtus eſſet pugil ad modicum ſpacium declina-
uit a loco ad faciendum opus nature Interim venit quidā
miles intendens ad ciuitatem vbi de mane haberi debebāt
haſtiludia et cum frigus eēt et adhuc non eēt clara dies et di
ſtantia parua a ciuitate Cum videret ignem deſcendit de e-
quo et calefaciebat ſe. et cum ſic ſtaret ad ignem . pugil veīt
et ait ei Quis es tu Ac ille Miles ſum generoſus Ac ille. Nō
es miles ſed diabolus. nam primo in aquaꝫ proieci te Secū
do cum magno lapide te ſummerſi. Et tertio in iſtum ignē
te poſui eſtimans te eſſe combuſtum. et adhuc hic ſtas cum
equo tuo. Accepit ergo militem cum equo et in ignem proie
cit et poſtea ad domum ſororis rediit et ei narrauit quod ſibi
acciderat Modo propina mihi de bono vino: quia poſtquā
eum combuſſi . : iterato eum cum equo iuxta ignem inueni
et eum vna cum equo in ignem proieci et ſoror bene perpen
debat q̄ vnum militem de torneamento occiderat

Que ſtatim ſurrexit et ei de bono vino abūdāt᷑ ꝓpinauit ⁊ p⁹
ꝗꝫ bn̄ bibit inde receſſit. Nō multū tps p⁹ h̄ accidit ꝯtētio int᷑
militē et vxorē ſuā. ita ꝙ miles ei alapā dedit. q̄ indigñta ex h̄
ait militis O miſer nūquid me vis occidē ſicut occidiſti tres
milites imperatoris Hoīes h̄ audiētes iniecerūt manꝰ in mi
litem et vxorem et tenuerunt eos. et cum ducti eēnt ad imꝑ
atorem et torti. mulier ſtatim confeſſa eſt. quomodo maritꝰ
eiꝰ milites o cciderat. et quomodo tricentos florenos ab eis
accepit/ veritate compꝑta ambo per caudā equi tracti ſunt. ⁊
poſtea ambo in patibulo ſuſpenſi ſunt Tūc ait magiſter In
tellexiſtis q̄ dixi Qui ait Valde bn̄. corā deo ꝯfiteor ꝙ iſta mu
lier fuit peſſima oīm mulier ⁊ morte digna q̄ virū ſuū ad ho
micidiū iſtigauit ⁊ poſtea ipm̄ ꝓdidit Ait mḡr Vere nlli du
biū ē qn̄ peiꝰ vobis ꝯtingat ſi propter ſuaſioēs homicidij q̇d
vxor veſtra deſiderat vnicū filiū veſtrū occideritis Ait impa
tor Filiꝰ meꝰ non morietur hodie. Hoc magiſter audiens ei
grates referebat ac valedicens abijt.

Imperatrix hoc audiens ꝙ puer ſaluatꝰ
eſſet tāqꝫ amēs ad impatorē cucurrit flendo ⁊ clamādo: O e
go miſera q̇d faciā Heu heu mihi. q̄r memetipſaꝫ interficere
volo ex q̊ ſic ꝯtemptui data ſum Cui impator Abſit hoc a te
talia cogitare ſꝫ expecta paulīſꝑ nā negocij in breui bonꝰ finis
erit Ac illa Dn̄e finis erit malus quia confuſio tua ⁊ mea ex
hoc ſequetur Et ille Noli talia intimare Ac illa. Immo dn̄e
de te fiet et de filio tuo ſicut quondam accidit cuidam regi et
ſeneſcallo ſuo Ait imperator Rogo te vt mihi dicas tale exem
plum Que ait Libenter dicam ſed timeo ꝙ amplius me nō
exaudias quia die craſtina ſeptimus magiſter tibi loquetuꝛ
et filium tuum a morte liberabit ſicut ſocij ſui fecerunt Die
vero ſecunda filius tuus loquetur de cuius verbis tantā de
lectationem recipies ꝙ amor int᷑ nos totalit᷑ inde euaneſcet.
Qui ait Hoc videt᷑ īpoſſibile apd̊ me niſi expiētia me īformꝫ
vt a dn̄is tui vnqꝫ poſſim obliuiſci Ac illa O dn̄e ſi placꝫ vnū
vobis exemplum perorabo. per qd̊ a multis periculis pote
ritis vobis p̄cauere in futurū et p̄cipue a filio vr̄o maledc̄ō
q̄ītēdit me deſtruē ꝑ magiſtros ſuos. Cui impator. dic ergo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

tīꝑatrix īcepit narrare ī hūc modum Narratio impatric:

Septimum exemplum imperatricis.

e Rat ꝗndā ꝗdā rex ꝗ vxorē vltra modū dilexit in tātū
ꝙ eā in ꝗdā caſtro fortiſſīō īcluſit ⁊ claues caſtri ipſe
rex ſp̄ ſecū portauit Dn̄a vō de hoc erat multū deſolata Nō
in ꝑtib⁹ lōginqs erat ꝗdā miles generoſus ⁊ ſtrēnu⁹ ꝗ nocte
ꝗdā ſomniū habuit in hūc modū Videbat ei ſibiq ꝗndā re-
ginā ſpecioſā; videt cui⁹ amorē ꝑ oīb⁹ deſiderabat quā ſi vigi
lando videret eius noticiā clare haberet .a qua ſibi gratioſi-
tas magna ſuccederet Regie vō eadē nocte de milite in eadē
forma viſio oſtēſa fuit. nulli tn̄ eorū de alio ꝗcꝗ̄ ɔſtabat nec
noticia nec fama Miles vō cū h̄ ſomniū vidiſſet cogitabat ī
ter ſe et ſtatuit h̄ in corde ſuo ꝙ pes ei⁹ nō ꝗeſcēt donec dn̄am
de q̄ viſionē habuerat ocul' ſuis corꝑalib⁹ videret et ſumptis
ſecū eqs et ſumptib⁹ diuerſa regna et terras cucurrit donec
tandē ad illō regnū deuenit vbi regina incluſa ſedebat ꝑ viru
ſuū. et cū in eādē citatē ꝑueīt per aliqd tēp⁹ ibi māſit/ Accidit
ꝙ vna die iuxta caſtrū deambulauit ſpaciādo et nō cogitās
aliqd de regina ibidē incluſa ⁊ ipſa ſedēte in vna feneſtra ad
vidēdū hoīes tranſeūtes Mox vt militē vidit eū cognuit q: d̄
eo ſomniū habuit Miles vō a caſu ocl'os leuauit et dn̄am ī
feneſtra ſedentē ꝑſpexit et ſtatim ſenſus ſui patefaciebant ſi
bi illā eē de q̄ ſomniū habebat et incepit cātare cāticū aōris
Quō regina capiēs illico capta fuit Miles iſte deinceps ſingul'
dieb⁹ circa caſtrū ambulabat vbiq; ꝑſpiciēs ſi aliq̊ mō ad eā
venire poſſ; vbi ſaltē vba ſua ɔicare poſſent. Dn̄a hoc ɔſide-
rās litterā ſibi ſcripſit ⁊ inferius ei ꝓiecit Miles vō cū litte-
rā apparuiſſet et volūtatē dn̄e intellexiſſet gauiſus ē ⁊ ince
pit haſtiludia et torneamēta exercere intm̄ ꝙ fama ei⁹ ad re
gē ꝑuenit Rex vō eū vocauit ⁊ ait ei. O miles venerāde multa
de vobis audiui ſi placeret vobis nobiſcū ſtare ſtipēdia lar
ga vellem⁹ vobis dare Cui ille O rex magnifice/ Ecce ſeru⁹
veſter vtinam veſtre excelelētie ſeruire poſſem .me a vobis
remunerationem largam accipere nullatenus dubitarem
Sed vnum pre aliis obtinere deſidero Cui rex pete audacter
quicquid vis Cui ille O domine mi rex ex quo vobis placet

dignemini tunc me in militē et ſecretariū veſtrum aſſume-
re videt᷑ mihi ꝓ noſtroꝝ oim ſolatio expedire vt habitatioēꝫ
iuxta muꝝ caſtri hrēm vt ad vocatioēm veſtrā ſꝑ paratioꝛ eſ
ſeꝫ Ait rex Vt tibi videt᷑ ſic fac qꝛ ꝯſentio Qui ſtati oꝑarios ꝯ
duxit ⁊ habitatione ḡtā ad muꝝ caſtri ꝯſtruxit Qua ꝯſum
mata cū vno carpētatore ꝯuēit ꝙ ſibi meatū occultū ꝯſtrue
ret de domo ad caſtꝝ Et illo facto carpētatorē ne eū ꝓderet
occidit Deinde ad reginā intrauit ⁊ reuerēter eā ſalutauit.
et collatioib⁹ ſuis ꝑhabitis. de diuerſ. ꝓ ꝯcubitu eā rogare
cepit. q̄ ſatis negauit ſꝫ tandē ſibi ꝯſenſit Regīa vͦ poſtea co
gitauit et quō faciā Si denūciauero regi nō deerūt duo ma-
la. videlꝫ ꝯfuſio mea et cū h̾ forte refutatio mea ita ꝙ dn̄s re
futabit me et militē interficiet qꝛ mortē nō euaderet ⁊ iō ab
hac ſtulticia ꝗeſcā Miles vͦ poſtea q̄tiēs ei placuit idē fora-
mē intrauit ⁊ volūtatē ſuā cū regīa habuit. Regina autē ei
q̄dā anulū dedit quē ſibi rex in deſpōſatioē dederat Miles
iſte in oī bello ⁊ torneamēto victoriā habuit Vnde multum
in gr̄a regis erat intm̄ ꝙ eū in ſeneſcallū toti⁹ regni ꝯſtituit
Accidit q̄dā die ꝙ rex ad venāduꝫ ſe diſponeret. et ſeneſcallo
demādauit ꝙ die craſtina ad venādū ſecū ꝑgeret. ad qͦ ſe ꝑ
atū offerebat Cū vͦ altera die foreſtā intraſſent et q̄ſi tota di
e feras inſecuti cēnt feſſi facti fuerūt. et rex iuxta vnū fontē
ꝗeſcebat ⁊ miles iuxta regē. et tūc obdormiuit iuxta regem
habenſqꝫ ānulū in manu et extēſuꝫ intm̄ ꝙ rex ānulū ꝯſide
rauit Miles exꝑgefact⁹ ſtatim ꝯſiderauit regē anulū vidiſ-
ſe et finxit ſe infirmū regi O dn̄e ꝯfiteoꝛ vobis me vnā īfir
mitatē habere cui ſi ſtatim cum remedio quod a medicis re
cepi non occurro ero perditus hō. et ideo licēcietis me vt do
mum vadam Cui ait Vade chariſſime in pace. Ille vͦ ſtatī
equum cum calcaribus tetigit et feſtinans multum ſtatim
ad domum peruenit et ꝑ additū occultum ſuum ad reginā ī-
uit eiqꝫ anulū reddidit. et quō rex cum in manu ſua vidiſſet
totum dixit: et eam rogauit ꝙ ſi rex de annulo queſtionēꝫ fa
ceret vt ei hunc oſtendere deberet. His factis per aditū ſuuꝫ
deſcendit. et modicum poſt hec. rex venit ad reginam quem
generoſe recepit. et modico internallo facto rex ait Dic mi-

hi dña ma vbi ē ãnul⁹ ſalutatiōis vr̄e illū nıſı tū affectarē vidē
Ac illa O dn̄e ad qd ꝓ iſta vice deſideratis videre: Et ille Ni-
ſi in continēti m̄ illū ondas male hēbis Illa ſtatim ſurrerit et
ad ſcriniū ſuū iuit et ãnulū tulit regiqꝫ dedit / Rex vō cū ãnu-
lum videret confuſus ait O qꝫ ſimil' ē ãnul⁹ militis ãnulo iſ-
to quē in eius manū vidi. Et credebã eē ãnuluꝫ meū Et iō ã-
nulū a te petiui cū tãta ſerioſitate ꝛ de iſta mala ſuſpitiōē rē-
do me culpabilē Iō q: fortitudo turris decepit me nō ei credē-
bat ꝙ aliquis homo poſſet intrare niſi ſolus ipſe Ait regina
O dn̄e nō eſtimēꝫ q: vn⁹ ãnul⁹ qūqꝫ aſſimulatur alteri nã ar-
tifices raro aliqd opus faciunt ꝙ non plura ſimilia faciant
Sed deus parcat vobis ꝙ male de me ſuſpicat⁹ eſtis cum tū
turris fortitudinem bn̄ noſcitis et claues ſemper penes vos
habetis et nemini committitis. Miles vero poſt hoc ſolēne
conuiuium parare fecit dixitqꝫ regi Dn̄e mi rex amaſia me-
a de terra mea venit ꝛ conuiuiū fecit fieri. ꝛ libent' dn̄m me-
um rogarē vt me iſta vice honoraret ꝛ cibum meū in domo
mea ſumeret Ait rex iſtū honorem et maiorem tibi libenter
impendam ¶ Miles de hoc gauiſus ē et ꝑ aditū ſuū ad regi-
nã intrauit eiqꝫ dixit O dn̄a hodie ꝑ aditū meū ad domum
meã venietis ꝛ veſtib⁹ ꝑcioſis ſcd̄m morē patrie mee vos in-
duetis ꝛ in menſa mea tanq̄ꝫ amaſia mea de pertibus meis
cum rege eritis Que ait Ad volūtatē veſtram oīa adimple-
bo Cū hora prādij eēt et rex de caſtro ad domū militis ꝓpin-
q̄ret interī regīa per aditū ad domū militis et intrauit ibi ſe
induit Et cū rex intrauit ei occurrit et decenter cū ſalutauit
nã via de caſtro erat ſatis lōga ad domū militis. Vn̄ cū rex
eam videret ait militi: Que eſt iſta tam formoſa. Ait miles.
Domine amaſia mea eſt. que modo de partibus meis venit
poſt me cui longo tempore in amore ſeruiui· Miles vero re-
gē ad menſaꝫ collocauit ꝓut decuit et reginam iuxta regē ſe-
dere fecit Regi vero cor ſuum et intellectus ab intra ſemper
illud dabat ꝙ regina eſſet et tacite intra ſe dicebat O q̄ꝫ ſimi-
lis eſt iſta mulier vxori mee ſic fortitudo turris decepit eum.
et plus verbis militis credidit q̄ꝫ oculis proprijs Regina in-
cepit regi loqui et eum ad commedendum inſtigare, cum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

enim eam rex audiret et vocē eius audiuit intra ſe dicebat O
ſcā maria q̄ȝ ſimil'ē iſta mulier vxori mee in geſtu in loq̄la ⁊ i
facie et in oībus alijs et tn̄ ſꝫ fortitudo turris decepit eū In fi
ne prādij miles rogauit amaſiam ſuam vt regi cātaret et q̄ ince
pit cātare cāticum amoris Quā cum rex audiret ⁊ vocē eius
noſceret cogitauit. vtiqȝ vxor mea ē Verūtn̄ quō poſſet ipſa eē
quia vtiqȝ claues penes me habeo: ⁊ ſic fortitudo turris dece
pit eum Et ſic per totum prandiū certando ſecum ab intra ꝯ
tendebat Ad vltimum militi dicebat vt menſam tolleret. q̄r
haberet aliq̄ tractare. nā in magno tedio ſedebat Cui miles
Dn̄e hētis tedium ſolaciemur amplius ſi placꝫ Ac illa: ¶ O
dn̄e ſi placet dn̄o meo nobiſcū manere de q̊cūqȝ ſolacio cogi-
tare poſſemꝰ libēter faceremꝰ. nā regia forte in ſolacio ſuo ē.
Cui ait Mēſaȝ deponite q̄r amplius manere non poſſuȝ Mi
les vō ad p̄ceptū regis mēſaȝ depoſuit. et rex valedicēs eis: fe
ſtinanter ad caſtrū perrexit ꝑſcrutādo vtrū regia eēt in caſtro
an non Interim regina ꝑ viam ſuā aſcēderat et depoſitis ve
ſtimētis prioribꝰ in habitu ſuo, ꝓut rex eam reliq̄rat inuēta ē.
Rex ergo vt intrauit et eam ſic inueniret amplexatus eſt eā
et ait Hodie pranſus ſum cū milite meo ⁊ amaſia ſua venit.
et a natiuitate mea in p̄ns nō viderāt oculi mei tam ſimiles
hoīes vel creaturas in oībus geſtis ſicut illa aſſimulatur vo-
bis et in iſto prādio in tantū ſum ſtimulatus diuerſ cogitati
oībꝰ q̄ me ibidē ꝯtinere non potui niſi aſcenderē ⁊ perſcruta
rer vtrum eſſetis ibidē vel hic Cui illa. O dn̄e et quomō po-
teſtis illud cogitare cum ſciatis caſtrum vndiqȝ clauſuȝ ⁊ nul
li mortali hoīm aditus vel exitus ſit poſſibil' niſi ꝑ portā. cuiꝰ
claues vos ſemꝑ habetis et quō poſſem tūc ibi venire. Nō bn̄
dictat hoc q̄ vnꝰ homo aliq̄n aſſimulatur alteri et propter h̄
non debetis ſumere argumentū male ſuſpicandi. ſicut nuꝑ
de annulo feciſtis Cui rex Verum eſt et ideo peccaui Miles
poſt hoc venit ad regem et ait ei Domine mi rex iam a mul
to tempore vobis ſeruiui:. et iam tempus eſt vt ad patriam
meam reuertar et ideo propter omne ſeruitium meum vnū
ſolum a vobis deſidero vt amaſiaȝ meam. quā in facie eccl'ie
deſpōſare intendo: ex q̄ ipſa me ad partes alienas ſecuta ē et

ipſam meã legitimã reducã. Jō rogo ꝙ hũc honorē faciatis
ꝙ per vos eã in ꝓprijs manib⁹ corã ſacerdote deſpõſetis ⁊ h̄
erit pro magno honore in ꝑtibus noſtris Ait rex hãc petitio
nē et maiorē tibi libēter adiplebo. Miles diē deſpõſatiōis cō
ſtituit ſic rex ad eccl'am venit Sacerdos ſtabat indutus vt ma
trimoniũ impleret Miles reginã ꝑ aditꝫ ſuũ deſcendere fe
cerat ⁊ ordinauit duos milites q̇ eam ducerent credētes eſſe
eam amaſiã militis Cũ vō ad fores eccl'ie veīſſꝫ ait ſacerdos
Et quis dabit mulierē hãc iſti militi Ait rex. ego dabo eã mi
liti meo Et accepit eã ꝑ manũ et ait ei. Chariſſima tu mltũ
aſſimularis regine et iō magis te diligo. ſcd̄o qꝛ vxor militis
mei. de domo mea eris ⁊ manũ regine ad manuꝫ militis po
ſuit ⁊ ſacerdos ſcd̄m modum eccl'ie eos copulauit Quib⁹ co
pulatis ait miles regi Dñe mi rex nauis ē pata in q̄ verſ⁹ pa
triã meã nauigare intendo Nō rogo vos vt vxorē meã ad
naui aſſocietis et eam informare velitis quō me p̄ ceteris de
bet diligere ⁊ alia documēta eã informetis ꝑ q̄ veſtri memo
riam habere poterit continue Et rex oĩa ad libitũ militis ĩ-
plenit Fuit rex et multitudo populi cũ eo vſqꝫ ad mare quia
miles erat ei multũ dilect⁹ ⁊ oēs de eius receſſu dolebãt Cuꝫ
ad nauim veniſſent ait rex regie Audi chariſſima cōſiliũ me
um et bñ tibi erit Hic eſt maritus tu⁹ : quē ſuper oĩa teneris
diligere hoc p̄cepit dñs. et ſis ei in omnibus fidelis et obedi-
ens His dictis tradidit eã militi dicēs Eatis ãbo cũ bñdicti
one mea et dñs ſaluos vos ꝯducat Miles cũ regiã capita ĩ-
clinauerũt ⁊ regi valedicētes naui intrauerũt Nauta veluꝫ
diſpoſuerat hũſqꝫ ventum validũ pro eis velociter inde rece
ſſerunt Rex vero taꝫ diu ibi ſtetit qꝫ diu nauim videre potu-
it. deinde ad caſtrũ ꝓperauit ⁊ cũ regiã nō inueniret ꝯmota
oĩa viſcera ei⁹ ſunt: ⁊ caſtrum ab intus circuiēs hincĩn do-
nec tādē foramē inuenit qd̄ miles fecerat. Quod cum rex vi
deret fleuit amare dicens Heu heu mihi miles iſte in quē tã
tuꝫ ꝯfidebã vxorē mihi abſtulit nōne ſtultus eram qꝛ magis
credebã verbis militis qꝫ ocul' meis Tũc ipatrix ait. Dñe itel
lexiſtis q̄ dixi Ac ille peroptie Que ait Ecce quō in milite ꝯ-
fidebat q̇ tamē eũ decepit ⁊ ſibi vxorē abduxit :. Eodē mō et

in ſeptē ſapiētes ꝯſidis q̄ ad hoc laborāt vt me ꝯfundāt q̄ ſiꝫ
vxor tua ⁊ plus credis dictꝭ eoꝝ q̄ȝ qđ ꝓpꝑis ocul' vidiſti . quō
ſcꝫ filius tuꝰ dilacerauit me illa certa ſigna vidiſti . Et iaꝫ bn̄
perpendis : quō illū maledictū laborant ꝑſeruare et fouere i
ſua malicia Ideo timendū ē ne vobis ꝯtingat ſicut regi ꝯti-
gebat de q̊ vobis dixi Ait Imperator . Certe plus credo ocul'
meis q̄ȝ dictis eoꝝ ⁊ ideo dico tibi ꝙ craſtina die faciā iuſticiā
de eo De mane vero ꝑcepit rex vt filiꝰ ſuſpenderetur . Iteruꝫ
fit clamor populi ⁊ q̄rimonia de morte vnici filij regis.

Quod percipiens vltimus magiſter oc-
currit ſatellitibꝰ q̇ cum ducebāt ad ſuſpendium et ait eis . Ca
riſſimi nolite feſtinare nā ſpero iſta die puerum liberare cuꝫ
adiutorio dei Feſtinauitqꝫ magiſter et venit ad palatiū ad re
gē decēter ſalutauit Cui rex cū magna indignatione rn̄t Nū
q̄ȝ bn̄ tibi erit eo ꝙ filiū meū quē vobꝭ tradidi ad informādū
mihi reddidiſtꝭ mutum et ribaldū ꝓpter quod oēs ſecū peri
bitis O dn̄e mō reſtat breue tempꝰ . donec cras hora tertiaꝫ
tunc filiū veſtrū bn̄ loquentē prudentē . et veritatē dicenteꝫ
vobis ſb̄ pena mortis promitto Cui rex Si filiū meū loq̇ au-
dirē ſufficeret mihi . ā̄plius nō cuperem viuere Ait mgr̄ Vos
oīa audietis et videbitis ſi iſtud tp̄s modicū expectabitis . et
tunc oīs deceptio inter vos et reginā finē habebit . Si auteꝫ
filium veſtrū nō reuocatis ſꝫ ꝓpter verbū vxoris veſtre ꝑdi-
tis peiꝰ vobis ꝯtinget q̄ȝ illi militi q̇ ꝓpter modicū ſanguiēꝫ
vxoris ſue obijt cui ipſa ingrata nimis extitit Cui Imꝑator :
Hoc exm̄ libēter audirē Ait magiſter Reuocetꝰ puer et dicam
vobis ita notabile exm̄ ꝙ dieb' vite veſtre poteritꝭ vobꝭ cauē
de infidelitate mulierum Cui īꝑator puerꝫ reuocabo ſicut ꝓ
miſiſtis vt eū die craſtina loq̇ audiā Ait magiſter . ſecure dn̄e
et magiſter incepit in hunc modum narrare

Septimi magiſtri exemplum.

¶ Quidā miles erat qui vxorem pulchram habuit q̄ȝ te
nerrime diligebat intantū ꝙ eius preſentia carere nō potu-
it Accidit ſemel ꝙ inuicem taxill' ludebant Miles vero a ca-
ſu cultellum in manu tenebat : . et ipſa ſic ludente caſualiter
manum ad cultellum percuſſit et ſanguinolenta apparuit ,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

aperuit Q̊d vt miles vidit .ſ. ſanguinē vxoris intm̄ doluit ꝛ 35
ꝑterritus fuit de vxore ꝙ amēs cecidit ad t'ram Vxor vo aq̄ꝫ
ſuperfaciē ſuā ꝓiecit Qui vix reuiuiſcēs dixit. Celeriter ſa-
cerdotē cū ſacramēto vocate. q2 morior ꝓpter ſanguinē digi
ti vxoris mee Sacerdos ꝗ venit et eū ↄ̄icauit et ſtatim poſt.
miles mortuꝰ ē. de cuiꝰ morte planctꝰ magnus fuit; Dn̄a vo
ſepulcro clauſo ſuꝑ ſepulcrū iacuit: et a nllo amico amoue-
ri potuit nec voluit ꝛ tm̄ plāctū fecit ꝙ a nllo ↄſolari potuit ꝛ
votum fecit de illo loco nūq̄ꝫ recedere: ſed ꝓpter amorē viri
ſui tanq̄ꝫ turtur finem ſuū expectare ibidē Cui dixerūt ami
ci eius O chariſſima q̄d ꝓdeſt anime ſue te hic manēte ſed re-
uertere ad domū tuā et largas elemoſinas fac. hoc plus pro
deſt aīe ſue q̄ꝫ ꝙ hic et in iſto loco maneas Quibꝰ ipſa O ma-
li cōſiliarii non ↄſideratis me ab illo ſeparari q̇ ꝓpter modi
cū ſanguis manꝰ mee mortuus ē et iō ab eo nūq̄ꝫ ſeparabor
Amici hoc vidētes domiciliū ꝑuū iuxta ſepulcꝝ fecerūt ꝛ oīa
eiꝰ neceſſaria intra hoc poſuerunt et receſſerūt: vt vnitas et
ſolitudo eā expelleret ad ſocietatē hoīm redire. Nō erat lex
in illo regno ꝙ qn̄ aliq̄s malefactor ſuſpēſus fuit ꝙ vicecoēs
illum tota nocte illa manu armata cuſtodiret. et ſi ↄtingeret
ꝙ ſuſpēſus a patibulo furatus eēt. vicecomes terrā ſuā per-
deret et vita ſua in manu regis eēt Accidit illo die q̊ miles ſe
pultus ē et vicecomes ſm̄ legem tota nocte iuxta patibulū
equitaret. quod non longe a ciuitate diſtabat / et cimiteriū
extra muros ciuitatis erat. et cū eēt intenſum frigꝰ ita ꝙ vice-
comiti videbatr ꝙ p̄ frigore deficeret niſi ſe calefaceret ꝛ reſpi-
ciēs hincinde vidit ignē in cimiterio feſtinauit ꝛ venit illuc: cū
autē veniſſet ibi. pulſauit ad domiculā Que ait ei. q̇d ē qd̄ i-
ſta hora hic pulſat corā domūcula iſta: vbi tā deſolata muli-
er reſidet At ille Ego ſum vicecomes q̇ tantū frigꝰ ſuſtineo.
niſi me ſtatim intromiſeritis vt me calefaciā deficio Cui illa
Timeo ſi te intromiſero ꝙ vba inepta. q̄ me miro mō cōtriſ-
tarent ad me proferetis At ille Promitto bona fide ꝙ vobis
diſplicētiā nō ↄmittā. tūc ipſa eum intromiſit Cum vo ad ig
nē ſederet et calefactꝰ eēt ait ad eā O dn̄a vnū vbū de licētia
loq̄r vobis Que ait Dic At ille O domina cum ſitis pulchra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

⁊ generoſa ⁊ iuuenis cū ſic diues. nōne eēt ꝯuenictiꝰ in domo
veſtra manē ⁊ elemoſinas dare q̄z vos ſic ꝯſumē ꝑ gemitꝰ ⁊ in-
ſpiria vitā veſtrā Ac illa O miles ſi ſciuiſſez talia te nō intro-
miſiſſez Nā tibi dico vt ſepiꝰ alijs dixi Bn̄ tibi ꝯſtat ꝙ mari
tꝰ meꝰ intm̄ me dilexit. ꝙ ꝓpt̄ modicū ſanguinē digiti mei
mortuꝰ ē Et ego ꝓ eiꝰ amore ſic volo mori. Miles ſic audiēs ſi
bi valedixit ⁊ ad patibulū ꝓperauit Et vt vidit latronē ſb-
latū ꝯtriſtatꝰ ē valdē et ait Heu m̄ q̇d faciā. mō oīa ꝑdita ſunt
vita cū rebꝰ. et ſic triſtis incedebat neſciēs q̇d facēt. Tādē co-
gitabat volo ire ad dn̄am iſtā deuotā et deſolatā et apire ei.
turbationē ani̅ mei et in aliquo me ꝯſolari poſſit Et cū illuc
veniſſet pulſauit Et iſta q̄ſiuit cām pulſatiōis At ille O dn̄a
ego ſuz vicecomes q̇ iā erā ſic vobis ſecreta mea pandā. Ideo
amore dei apiatis Dn̄a hoſtiū apuit. ⁊ ille intrauit Dixit q3
ei O chariſſima nūc q̄ro ꝯſiliū vr̄m Nā legem regni ſcitis ꝙ
qn̄cūq3 aliq̇s ſuſpēſus ꝑdit a patibulo ꝙ tūc vicecomes ꝓ re
bꝰ et vita regi cedit Nō iterī ꝙ ſic erā latro ſblatꝰ ē. Et iō ꝓp
ter deū ſanū ꝯſilium m̄ date Que ait Tibi ꝯpatior q2 ꝑ legez
iā oīa bona amiſiſti ⁊ vita in manu regis ē Verūtn̄ fac ꝯſili
um meū nihil ī rebꝰ nec ī corꝑe amittes. Cui ille: Et iō veni
ad vos et ſperaui a vobis ꝯſolari. Que ait Nonne placz tibi
me in vxorē ducere Ait miles Vtinā velletis ſz timeo ꝙ dedig-
nemini vos intm̄ humiliare ꝓpt̄ me tā pauperē militē Ac illa
Immo certe ꝯſentio. Et ille: et ego dn̄e in vos toto tꝑe vite
mee Que ait Vt tibi ꝯſtat heſterna die dn̄s meꝰ ſepultus ē.
q̇ ꝓpter amorē meū mortuꝰ ē extrahe eū et in locū latronis
ſuſpēde eū Ait miles O dn̄a ſanū ꝯſiliū ē. Apuerūt g̊ ſepul-
crū ⁊ extraxerūt eū Ait miles O dn̄a multum timeo q2 latro
qn̄ captꝰ fuit duos de ſuperiorib9 dētibꝰ amiſit. ⁊ timeo ſi ꝓ
babit latro ꝯfuſus ero. Cui illa Accipe ergo lapidē et excute
ei duos dētes ſecure Cui ille O dn̄a ꝑcite mihi: q2 dū viuerz
ſociꝰ meus dilectus erat Nō eēt mihi indecēs ꝙ hoc in cor-
pore eius mortuo cōmitterē Ac illa Ego ꝓ amore tuo faciaz
⁊ ipſa lapidē accepit et duos dētes ei excuſſit Quo facto ait
Modo eū accipe ⁊ in patibulo ſuſpēde Qui ait Adhuc timeo
ſuſpendere eū q2 latro in frōte vulnus accepit. ⁊ ābabꝰ auri

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

bus caruit et ideo ſi examinaretur timeo ꝯfundi Ac illa. ex 36
trahe gladiũ vulnera eũ et aures abſcinde O dña. abſit hoc
a me vtquẽ in vita dilexi ꝙ hoc faciã ei in morte. viuũ dilexi
ideo ipm in morte nõ vulnerabo Ac illa Trade m̃ gladiũ ⁊ e
go amore tuo hoc faciã. et gladiũ accepit et virili ictu ſibi in
frõte vuln⁹ ꝑcuſſit ⁊ aures abſcidit Quo facto ait dña. Nõ
an vacter cũ ſuſpẽde Cui ille O chariſſima adhuc eũ ſuſpẽdẽ
timeo. q2 latro ãbob⁹ teſticul' caruit. et ſi tũc ſuſpẽſus fuerit
examinatus oĩs labor noſter fruſtrabitur Ac illa tãtimiduꝫ
hoĩem nũꝗ̃ vidi cũ tñ ſecurꝫ et tutũ. Accipe cultellũ et abſcĩd
teſticulos Cui ille O dña ꝑcite mihi hoc nullo mõ faciã. vos
ſcitis ꝗ̃ncũ valet vir ſine teſticul' Que ait et ego amore tuo h̃
faciã Cultellũ accepit ⁊ ei teſticulos amputauit. Que ait ei
Jã ſecure ſuſpẽde ruſticũ iſtũ deturpatũ Ac illi iuerũt ⁊ corp⁹
in patibulũ ſuſpẽderunt ⁊ vicecomes liberatus ẽ. Tũc dña
ait militi O chariſſime iam es liberatus ab omni triſticia ꝑ
conſiliũ meum Nõ me debes deſpõſare in facie eccl'ie Mi-
les rñt Votũ deo feci ꝙ te viuẽte vxorem aliam nõ ducerem
quod tenebo ſꝫ ne tu me diutius ĩpedias multipliciter de fide
ro O tu meretrix et peſſima mulier oĩm mulieꝝ ꝗ̇s te in vx-
orem duceret Miles venerandus et amabil' fuit marit⁹ tu⁹
ꝗ̇ ꝓpter modicuꝫ ſanguinẽ effuſuꝫ ȯ digito tuo ꝓ dolore mor
tuus ẽ. hũc mortuũ ꝯfudiſti dũ dẽtes ei⁹ eruiſti aures et teſti
culos abſcidiſti: ⁊ in fronte vulneraſti. ꝗ̇s diabolus deberet
te ducere Et ne vnꝗ̃ aliquẽ ſic confundas. tunc accipe mer-
cedem tuam et euaginauit gladium. et vnico ictu amputa-
uit caput eius Ait magiſter Domine intellexiſtis que dixi
Ait rex valde bene Inter omnes mulieres tunc iſta fuit peſ-
ſima et miles eam appreciauit eo ꝙ alios nõ confunderet ⁊
ſubiunxit imperator O bone magiſter. ſi ſemel filium meuꝫ
loquentẽ audirẽ tunc poſtea de vita mea non multum cura
rem Cui magiſter Dñe Impator die craſtina cum magna
prudẽtia filiũ veſtrũ loqui audietis corã oĩb⁹ ſatrapis ĩperij
et nudã veritatẽ oñdet iſti⁹ altercatiõis inter nos ⁊ ĩpatricẽ
vt ſpero Magiſter vo valedixit regi
¶ Et poſtea oẽs mgr̃i ꝯuenerũt et habuerũt

ꝯſiliuȝ quō ⁊ in q̄ forma pueꝝ educerēt de carcē ad palatiuȝ
ſcȝ q̊ in die hora tertia pueꝝ ꝯſuluerunt Quib⁹ puer ait. q̄
cūq; mō vobis plȝ. placebit et m̄. ſȝ in nullo ſitis ſolliciti. quō
rn̄deā aut q̇d dicā. qꝛ cum magna gl'a nos oēs ſaluabo ⁊ ad
ſingula rn̄debo Magiſtri hij audiētes gauiſi ſunt/ et induerūt
eum purpura et pello et duo magiſtri p̄cedebāt et vn⁹ ad de
xterā et alt' ad ſiniſtrā et alij tres ſequebātur ⁊ viginti q̄tuor
cū diuerſis generib⁹ muſicoꝝ eū p̄cedebāt cū melodia et hōre
ad palatiū eū duxerūt Imꝑator cū tm̄ ſonitū audiret int'ro
gauit. q̇d nā eēt Ac illi. Dn̄e fili⁹ veſter veīt qui coram vobis
⁊ ſacrapis imperij loq̄tur et ſe de ſibi īpoſitis excuſabit Im-
pator ait Optimi rumores vtinā filiū meum loquentē au-
dirē puer vō cū ad palatiū veīt patri ſibi occurrēti p̄mū ver
bū qd dixit ait Salue pater et dn̄e mi reuerēde Pat' vō cum
vocē filij audiuit ꝯmota ſunt oīa viſcera eius et p̄ gaudio ad
terrā cecidit quē ſb̄leuauit Et cū ſurrexiſſet ⁊ puer cepiſſȝ lo
qui tāt9 tumultus ppl'i erat ibi vt eius v̄ba audiri nō poſ-
ſent Imꝑator hoc ꝯſiderās. fecit pecunias per plateas ſpar-
gi vt ppl's in illo occupat⁹ eēt et in palatio eis locū darēt pu
eꝝ audire. q̇d q̄i ppl's nihil aduertit Rex hoc perp̄dens fecit
iudici ſilēciū ſb̄ pena corꝑis ⁊ ſtatim ſiluerūt. Fcō ſilētio ait
puer Dn̄e reuerēde et pater chariſſime anq̄ȝ aliq̇d dicam ro
go vt imperatrix cū oīb⁹ q̄ ſunt de camera eius ꝯpareāt Im
peratrix ſtatim ab īperatore in mādatis accepit vt ip̄a ⁊ oēs
pediſſeq̄ q̄ eēnt de camera eius ſine ꝯtradictioē ꝯpareret Il-
la vō tremēs ꝯparuit Puer vō fecit eas ſtare corā toto ppl'o
et oēs mulieres per ordinē vt totus ppl's eas videt. Tūc ait
puer Dn̄e eleuate oculos veſtros et ꝯſiderate pediſſequā illā
q̄ ibi ſtat in viridi veſte. quā vt noſcitis regina p̄ ceteris dili-
git quā denudari faciatis coram nobis oībus ⁊ apparebit q̄
lis ē Cui īꝑator O fili verecundum eēt coram nobis omni-
bus mulierē denudare Qui rn̄t. Si mulier apparebit: vere-
cūdia mea ē. ſi autē nō redundabit ꝯfuſio in ip̄am. Cū vō de
nudata eēt apparebat vir in īferioribus. q̇d oēs vidētes am
mirati ſunt Tunc ait filius patri Ecce domine tanto tp̄e iſte
ribaldus in camera veſtra adult'abat ⁊ lcm̄ v̄rm defedabat

et cām dilectioīs non ſciuiſtis Impator cū h vidiſſ; q̄i demēs
fact9 ē ꝛ p̄cepit impatricē cū ribaldo ꝯbureret. Ait fili9 Noli
te pat̄ ſententiare ſup eā q̄uſq; mihi crimē ipoſitū p eā re ꝓ
babo ꝛ eā eē mētitā ꝛ me falſe accuſatū Cui pat̄ Fili mi dile
cte totū iuditiū tibi ꝯmitto Cui filius Si inuenit̄ eē falſa et
mētita. lex eā iudic; Pat̄ mi cū ꝓ me miſiſtis ad inſtigatio
nē ipſi9 Tūc magiſtri mei vna mecū ſtellas in firmamēto i
ſperim9 q̄ ſi infra ſeptē dies v̄bū viuū ꝓtuliſſem morte tur
piſſima ꝯdēnatus fuiſſem: et iō hec fuit taciturnitat̄ cā Cū
v̄o per vxorē ipoītur q̄ volueri ea opp̄mē ipa mētit̄. S; ipſa
inq̄tu potuit. h̄ a me extorq̄re conabat̄ Tunc pugilarē mihi
porrexit vt ſibi ſaltē ſcriberē q̄re eam ꝯtemnerē Cui cū ſcrip
ſiſſem me h9moī facin9 ꝛ peccatū nolle ꝑpetrare nec pome
riū p̄ris mei defedare. ſeipſa; dilacerauit ꝛ clamauit ꝛ mihi
crimē impoſuit Impator h̄ audiēs toruo vultu eā inſpexit ꝛ
ait ei O tu miſera nō ſufficiebat tibi ad ſupplēdā tuā libidi
nē ego et ribaldus tuus niſi etiā velles filiū meū hr̄e. Ac illa
ad terrā cecidit petēs veniā Cui iperator O tu maledcā mīe
in ull'o digna es. nā mortē triplici via meruiſti. Vna q̄ adu l
teriu; ſtb me ꝯmiſiſti Alia q̄ filiū meū ad pccā ſolicitaſti ꝛ ſibi
crimē ipoſuiſti Et tertio p v̄ba tua oī die me ad occidendu;
eum concitaſti Et ideo lex ſuper hoc dictabit non minimā
ſentētiam mortis ſuper te Tunc dixit filius. Pater bene ſcit;
q̄ propter crimen mihi impoſitum oī die ducebar ad ſuſpen
dium. ſ; deus me per magiſtros meos eripuit .: O pater mi
venerāde ponatur mō q̄ regnarē pro vobis pro vt regia mi
hi impoſuit qd̄ ad illō ego et magiſtri laboraſſemus. q̄d tunc
minus habētis niſi labores et ſollicitudīes: q̄s ꝯtinue ꝓ gu
bernatioē regni ꝯſtat vos hr̄e. q̄r abſit hoc ſp a me vt vos nō
hēam tanq̄ patrē a q̄ ſumpſi principium vite mee ꝛ tanq̄ dn̄;
coronatū regni. cui9 honore vos nunq̄ p̄uabo S; laborē ꝛ ſol
licitudiēm ꝓ gubernatioē regni ad veſtrum p̄ceptum iple
bo Non minus quam ille q̄ filium ſuum in mare proiecit ꝓ
pter hoc q̄ ſe futurum dominum predixit Sed dum filius ſa
luatus fuit per dei adiutorium et dominus factus fuit: in di
ſpendium patris non extitit ſ; in magnum profectum Con

ſeq̄uter ⁊ vos exp̄iemi q̄ dn̄atio mea nūq̄ȝ in diſpēdiuȝ vr̄m
erit ſȝ in magnū ſolaciū Tūc ait ip̄ator O fili dilectiſſime bn̄
dicatur altiſſim⁹ ⁊ hora in q̄ te hr̄e filiū merui erq̄ ſapīa te ad
ornatū et adoleſcētēȝ bone indol' ꝯſpicio Nō narra mihi vnā
narrationē. ꝑ q̄m tuā prudētiaȝ plen⁹ experiar et anīa mea
in te exultet Ac ille: pater me ip̄onatis ſilētiuȝ donec finiero v̄
bū qđ cū finitū fuerit ſentētia legis cū iuſticia de me et imp̄
atrice fiat Tūc ip̄ator indixit ſilētiū et puer in hac forma nar
rare incepit ¶ Narratio pueri ip̄atoris ꝑ ex^m.
q Vidā miles erat q̄ hēbat tm̄ vnicū filiuȝ quē multuȝ
dilexit in p̄ncipio. ſicut vos iā hētis me ſolū. / quē cui
dā mgr̄o in lōginq̄s ꝑtib⁹ ꝯmiſit ad nutriendū ⁊ informādū
Puer vō ingenioſus multū ꝓficiebat tā etate q̄ȝ ſapīa incōꝑ
abiliter. Cū vō ꝑ ſeptē ānos cū mgr̄o ſtetiſſet Pat' filiū deſi
rabat videre eiq̄ȝ litteras miſit vt parētes ſuos viſitaret ⁊ ad
patriā remearet ſicut vos ꝓ me miſiſtis: puer vō volēs patri
obedire reuerſus ē. de cui⁹ aduētu multū gaudebat eo q̄ pu
er tā corꝑe q̄ȝ doctrina oīb⁹ placabil' apparebat Accidit q̄daȝ
die. patre et matre in mēſa ſedētib⁹ ⁊ puero eis miſtrāte q̄dā
philomena volauit ad feneſtrā vbi reſidebāt. et ita dl'citer ca
nebat q̄ multū mirabatur ⁊ miles de cātu ei⁹ aiebat. O q̄ȝ
dl'citer hec auicula cātat. q̄ȝ bene illi eēt q̄ cantū ei⁹ ſciret et ſu
um cātuȝ interp̄tari noſceret Cui filius ei⁹ ait Pat' reuerēde
Cāticuȝ philomene interp̄tari noſcerē ſȝ timeo offenſaȝ vr̄aȝ:
Cui pater O fili dic mihi interp̄tatione cāt⁹ ⁊ tūc ꝓbare po
teris ſi offenſus fueri ſȝ ego rationē offenſionis ꝯſiderare nō
valeo Qđ cū fili⁹ audiret Ait. philomena in cātu ſuo dixit: q̄
ego ero tantus ⁊ talis dn̄s q̄ ab omnib⁹ venerabor ⁊ p̄cipue
a patre meo q̄ exhibebit aquā manib⁹ meis ad lauādū ⁊ mr̄
mea manutergiū tenebit Cui pat' Illum diē nūq̄ȝ viues: q̄
huiuſmōi miniſteriū a nobis vnq̄ȝ accipies nec huiuſmōi di
gnitatē ꝯſeq̄ris Et cū offenſiōe graui et indignatiōe, accepit
filium ſuper humeros. currēs ad mare. et ꝓiciens cum in il
lud dixit Ecce interp̄tator auium Puer āt cum natare ſciret
vſq̄ȝ ad quandam ripam natauit. ibi vſq̄ȝ ad quartam diem
ſine victu manſit Quinta vero die nauis venit quaȝ cū puer

trāſire ꝯſpiceret clamauit ad nautas vt amore dei de pericu
lo mortis eū eriperēt Naute vō vidētes adoleſcētē nimis ḡti
oſum ſibi ꝯpaſſi ſunt et applicuerunt eū naui et ī nauim ſuā
receperunt Et in ptes lōginq̄s ſecum duxerunt Vbi cum ap
plicuiſſent. ibidē cuidā duci puerū vendiderunt Puer vō cū
eēt elegātis forme multū a duce diligebat Nō rex illi⁹ regni
ꝯſiliū fecerat generale ⁊ ꝑ ꝓclamationē vocauit oēs nobiles
⁊ ſatrapas regni Dux vō cū parē debuit et puer prudentem
et ingenioſum conſiderās duxit eū ſecum ad ꝯſilium Cum
vō oēs ꝯgregati fuiſſent corā rege ait eis. Chariſſimi vultis
modo ſcire cām quare vos omēs ꝓ conſilio ꝯuocaui Cui oēs
Ecce dn̄e ad imperium veſtrū parati ſumus Quib⁹ rex my
ſterium quod vobis pandere volo/ ſi quis mihi enodauerit.
⁊ interp̄tat⁹ fuerit illi ꝑ coronā meā ꝓmitto: q ſibi filiā meā
vnicā deſpōſabo. et collateralis me⁹ erit q̄diu vixero in reg=
no ⁊ poſt mortē meā totū poſſidebit Myſteriū ꝯſilij eſt hoc/
Tres corui ſꝫ me inſequūtur q̊cunqꝫ ꝑgo nūq̄m me derelin=
quunt. poſt me egredientē volāt ⁊ vocib⁹ horribilib⁹ clamant
ſic qꝫ ē mihi extrema pena voces eoꝝ audire et aſpectus ītue
ri Vn̄ ſi q̇s mihi cauſam ſeq̄le ⁊ vociferationis noſceret inter
pretari et eos amouere: huic ꝓmiſſum procul omni dubio
vellem adimplere His dictis. nō ē inuēt⁹ in toto cetu q̇ ſciret
ꝯſilium ad hoc ⁊ cām huius interpretari vel coruos amouere
Tunc ait puer ad ducem: putas ne domine ni qrer mihi te
neat edictū ſi ſuam ꝯplebo voluntatem Dixit dux puero pu
to Sed placet ne tibi vt dicam domino meo regi Cui puer
Sub pena vite mee ego implebo illud quod dico/: Dux cum
audiuiſſet acceſſit ad regem et ait ei· Domine rex. ē puer hic
vnus multum peritus et prudens: qui veſtro deſiderio pro=
mittit per omnia ſatiſfacere ſi teneritis qđ ꝓmiſiſtis Cui rex
Per coronā regni q̊cquid ꝓmiſi totaliter adimplebo Tūc pu
erum coram rege ſtatuerunt Rex vero cum puerum vidiſſet
ait O bone puer ſcis ne queſtioni mee reſpondere. Ait puer
Etiam dn̄e peroptie Queſtio veſtra ē tal'. quare corui veſtri
vos inſequātur ⁊ ſic horribiliter clamant Ad qđ reſpondeo.

Accidit q̊dā tp̅e ꝙ duo coꝛui ſcꝫ maſcul⁹ et femella tertiuꝫ coꝛ-
uum ꝑduxerūt Tunc tp̅is erat grauiſſima fames. ita ꝙ ho-
mīes iumēta et aues fame perierūt Tertius coꝛuus ſcꝫ pull⁹
in nido tūc erat Mater vō dimiſit pullū. q̄rens vbi ſe nutri-
ret et ad nidū nō redijt Maſcul⁹ h̾ vidēs pullū ſuū cum mg̃-
na penuria ſuſtētabat donec volare potuit Cū vō fames trā
ſiſſet mater redijt ad pullū volēs rurſus eius ſocietate frui-
Q̄ō maſcul⁹ vidēs eā abijcere nitebat᷑ Allegās ꝙ eum in ne-
ceſſitate dereliq̇t ⁊ iō ꝓ nunc ei⁹ ſocietate carere debēt Mat᷑
allegauit ꝙ in ei⁹ partu doloꝛes hēbat et penuriā ſuſtīebat.
et iō de ſocietate poti⁹ gaudēt q̄ꝫ pater. Pꝛopter hos vos dn̄e
mi rex coꝛui ſequūt᷑ petētes iuſtā ſn̄iam q̇s eoꝝ pullū in ſoci-
etate hr̄e debeat et hec ē cauſa clamoꝛis eoꝝ O rex mō da ſen
tētiā rectā quis eoꝝ pullum hr̄e debeat. ⁊ poſt hoc coꝛuos nō
videbis Ait rex Erǵ mater pullum in neceſſitate dereliquit
Ratio dictat ꝙ eius ſocietate careat: Sed qn̄ allegat ꝙ in ꝑ-
tu eius penas hēbat Ille pene in gaudiū ſibi vr̄tebant᷑ quan
do pullum in mundū ꝓduxit Sed q̄ꝛ maſculus ē cauſa pꝛo
ductiōis ⁊ generatiōis in q̊cūqꝫ aīali. ⁊ cū pullum in neceſſi
tate ſuſtētabat in detrimētū coꝛpis ſui do ꝓiuditio vt pull⁹ ī
ſocietate patris maneat et nō matris Coꝛui cum iuditiū au-
diuiſſent cū magno clamoꝛe ꝑ aerē volabāt nec āplius ī toto
regno viſi ſunt Ait rex puero: Q̄ō ē tibi nomē Rn̄t. Alexand̊
vocoꝛ Cui rex vnū volo a te hr̄e vt tibi alium patrē nō noīes
niſi me. erǵ filiam meam deſpōſabis ⁊ poſſeſſoꝛ regni mei e
ris Puer alexander cum rege manſit et ab oībus diligebat᷑.
eo ꝙ haſtiludia et toꝛneamenta querebat. bella exercebat ⁊
in his glorioſioꝛ oībus per egyptum extitit ſic ꝙ nō fuit īuen
tus in regno nec extra q̇ eum vincere poſſꝫ. nec tā obſcuras
q̄ſtiones ꝓponere q̄s non ſolueret. Erat tūc tp̅is impatoꝛ q̇
dā noīe Tit⁹ q̇ oēs reges mūdi in gn̄oſitate et curialitate exce
llebat in tm̄ ꝙ talis fama per totū mūdum volabat de eo ꝙ q̇
vellet ꝓficere ī moꝛibus ⁊ ſcia ⁊ quaſi totū mundū videre. ꝙ
ille ad curiā huius imperatoꝛis ſe tranſferret. Alexand̊ cū h̾
percepiſſet Ait regi Pater mi honoꝛabilis ſcitis. totum mū-
dum plenum de fama imperatoꝛis ſic ꝙ delectabile eſt ſtare

in curia ſua vñ ſi placeret dño meo et patri libēter me ad cu- 39
riã ipſiꝰ ſufferrē vt prudētior et in moribus ꝓmptior fierē Cu
i rex Optime mihi placet. ſ3 volo vt copiã auri tecũ ſumas. ĩ
tantũ vt hõr meꝰ ſit et tua neceſſitas reꝗrit Verũtñ videt᷑ mi-
hi expedire vt filiã meã ſponſam tuam antea duceres At ille
O dñe ꝑcite mihi ꝓ nunc donec rediero ⁊ tunc filiã veſtram
cũ oĩ honore ducã Ait rex Ex qͦ tibi plac3 viſitare curiã Impa
toris tũc tibi ꝯſentio Alexand᷑ valefecit regi et ſumptibꝰ ſecũ
ſumptis abijt v᷑ſus ꝑtes ceſaris Cũ v᷑o ibi veniſſet. cũ hone-
ſta comitiua ꝑrexit ad palaciũ imꝑatoris et vſq3 ad regē per
uenit quē ꝓnus ad terrã ſalutauit. Imꝑator v᷑o de ſolio ſuo
ſurrexit et oſculatꝰ ē eu3 et ait ei Fili mi vnde es. aut qd̾ ē ne-
gociũ tuũ ꝓpter qd̾ huc veniſti At ille. Dñe egypti regis fili
us ſum et heres. mõ venio ad maieſtatē veſtrã vobis ſeruire
ſi plac3 Qd̾ regi multũ gratũ fuit et ſeneſcallo eũ ꝯmiſit ⁊ da
piferũ ſuũ eu3 ꝯſtituit Seneſcallꝰ decentē camerã ei ordina-
uit: ⁊ oĩa paramēta ei ꝓcurauit Alexand᷑ v᷑o cũ tam pruden
tē ſe habuit ꝙ in breui oĩbus dilectꝰ erat Nõ modicũ poſt h᷑-
Filius regis frãcie venit cũ miſterij vt v᷑tutes addiſcēt quem
Imꝑator hõrifice recepit A qͦ ꝗ cũ de noĩe et genealogia eiꝰ int᷑
rogaret rñdit. Filiꝰ regis frãcie ſum Lodeuicꝰ noĩe. veſter ſ᷑
uus Cui Imꝑator Alexandrũ dapiferũ meũ ꝯſtitui. te autē
pincernã meũ facio vt ſꝑ añ menſam meã corã me miſtretis
vt veſtro aſpectu ꝯtinue vti poſſim / et eũ ſeneſcallo ꝯmiſit vt
eum hõrifice collocaret Qui eũ in camera vna cũ alexandro
ordinauit Iſti duo ita ſiles erãt in forma et in moribꝰ ⁊ in ge
ſtu ꝙ vix vnꝰ poterat diſcerni ab alio niſi ꝙ alexand᷑ erat ma
ior in ſcientijs ſuis et agilior in factis ſuis ꝗ3 lodeuicꝰ Nã Lo-
deuicus nimis erat puellaris et pauidus in hoc ſolum diffe-
rebãt Hi duo iuuenes ſe mutuo multũ diligebãt Imperator
v᷑o vnicã filiã habuit noĩe florētina3. quã Imꝑator miro mõ
dilexit eo ꝙ multum gracioſa eēt. et heres regni ipſiꝰ ꝗ curiã
ꝓ ſe habuit cum familia ſibi aſſignata. Cui ſingulis diebus
imperator de ſuis cibarijs in ſignum amoris mittebat ⁊ hoc
per manus Alexandri. vnde puella Alexandrũ nimis dilige-
bat. quia ſibi gracioſus et prudens videbatur. Accidit quodã

die ꝙ alexand̉ in aliq̇bus arduis negocijs erat hora prandij
occupatus.et cum nullus ſe de officio alexandri intromittēt
lodeuicus hoc vidēs vicem eius ſuppleuit.et dum vltimum
ferculum corā ſe haberet et lodeuicus genibus flexis coram
eo miniſtrauit.ei v̇bis ſuis ſolitis ꝯmiſit ſcutellam ſuam filie
ſue portare·credens eum alexandrum eē lodeuicus v̇o p̄ce
ptū Imperatoris impleuit.et ad aulam filie ītrauit . eamq;
decēter ſalutauit·et cibaria coram ea poſuit:.Sz vſq; tūc eā nō
viderat Que ſtatim comprehēdit eum non eē alexandrum.
eiq; dixit Fili quod ē tibi nomē ⁊ cuius filius es At ille Dn̄a
Regis francie filius ſum et vocor lodeuicus At illa: Bene ti
bi ſit/vade in pace.et ille inclinauit ſe et receſſit. Interim ve-
nit alexander ad menſam et ambo impleuerunt ſeruicium
Prandio finito ſtatim lodeuicus lecto cubuit . et infirmari
cepit Quod cum alexander percepit cameram ītrauit. eiq;
dixit O chariſſime lodeuice ſociorum dilectiſſime quidnam
eſt tibi:et que eſt cauſa infirmitatis tue: Qui ait Penitus ig
noro.ſed ſentio me ita infirmum ꝙ timeo me non euadere.
Alexander reſpondit Cauſa infirmitatis mihi nota ē Hodie
quando cibaria domine noſtre portaſti .faciem eius nimiū
inſperiſti eo ꝙ pulcra ē.et ideo cor tuum captum ē.et anga-
riatur Cui ille O alexander omnes medici tocius mūdi :nō
poſſent verius iudicare infirmitatem meam:.et timeo ꝙ ſit
cauſa mortis At ille. Eſto conſolatus te iuuabo inq̄ntum po-
tero Et exiuit ad forum et emit in proprijs expenſis precioſū
pannū margaritis polymitum lodeuico ignorante ⁊ puel
le ex parte lodeuici preſentauit Cui illa. O alexander vbi tā
precioſus pannus haberi poterat Ac illa O dn̄a ditiſſim⁹ re-
gis filius ē.et vos enceniare deſiderat et veſtrū amorē q̇ ꝑpt
vnum ſolū reſpectū veſtrū vſq; ad mortem infirmat̉·et ideo
ſi eum periclitari permiſeritis.nunq̄ȝ in hōre veſtro recupa-
bitis.Cui illa O alexander velles tu mihi conſulere ꝙ talit̉
virginitatem meam amitterem Abſit hoc a me tibi conſen-
tire et ſcias alexander te de tali negocio nūq̄ȝ bonum lucrū
a me reportare Recedas a me ⁊ amplius non loquaris mihi
de tali materia Alexander cū hoc audiuit ei inclinauit ⁊ abijt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Die vͦo craſtina ciuitatē intrauit ⁊ coronā ꝑcioſiorē in duplo q̄ꝫ
pannus erat emit ⁊ camerā puelle intrauit. ⁊ clenodiū ex ꝑ
te Lodeuici pn̄tauit Puella vͦo cū tam ꝑcioſuꝫ clenodiū vide
ret Ait ei Miror de te ꝙ tociēs vidiſti me et me allocut⁹ es to-
ciēs et negociū ꝓpriū erga me nunq̄ꝫ ꝓponebas Cui ille O
dn̄a tam feruens non fui et tal' caſus nunq̄ꝫ mihi accidit. vt
cor meum ſic vulneretur Et q̇ ſocium habet debꝫ ſibi ſocieta-
tem oñdere Et iō o dn̄a inſpiciatis oēm dl'cedinē femineā vt
quē vulneraſtis vr̄a beīgnitas medicet' vt ſua mors vobꝫ ꝑpe
tue nō obiciat' Cui puella Vade vias tuas q: ad pn̄s t' de h̊ nō
rn̄debo Ille hoc audiēs ei inclinauit et receſſit Tertia die ad
forū iuit et cingulū in triplo ꝑcioſius emit et puelle ex ꝑte lo
deuici pn̄tauit Cum delectabile clenodium videret. ait alex-
andro Fac lodeuicū venire hora tertia noctis. et hoſtiū aper
tum inueniet Qḋ cum alexanḋ audiſſet gauiſus eſt valde ⁊
iuit ad ſocium ſuum eiq̄ꝫ dixit Chariſſime ꝯfortare et ſis ꝯſo
latus q: puellā tibi adq̇ſiui et iſta nocte ad camerā ei⁹ te ducā
Qḋ cū ille audiret q̄ſi de graui ſomnio excitatis paulatim re
uixit et p̄ gaudio ſan⁹ ē fact⁹ Nocte ſeq̄nti alexanḋ lodeuicuꝫ
recepit' et ad hoſtiolū qḋ ſibi oñderat filia eū duxit. . vbi tota
nocte cū puella in ſolacijs fuit: Quo facto : cōglutinata ē aīa
eius cū eo et vn⁹ amor erat inter eos Lodeuic⁹ poſt hoc ſepe
eam frequentabat Et venit ad milites curie ꝙ puella erat' ꝑ
lodeuicum cognita Milites iſti inter ſe cōſpirauerunt q̄ū vl
terius inuenirent vt aut eū caperēt aut occiderent Qḋ alexā
drū nō latuit et ipſe ꝯtrario ſecū ſuis armauit ad reſiſtēdum
eis Qḋ cū militib⁹ innotuit: Alexandrū timētes . ſociū ei⁹ in
pace ire ꝑmiſerūt Alexāḋ vͦo in multis ſe ꝓ ſocio ſuo depoſu
it illo neſciēte Sꝫ puella totū bn̄ ſciuit In breui p⁹ hoc venerēt
lr̄e alexādro de morte regis egypti vt veniret cito et regnū ſu
um cū maieſtate tenēt Ille ſtatī puelle et lodeuico nūciauit
de receſſu ſuo q̇ vltra q̄ꝫ credi p̄t ꝯtriſtati Dixitq̄ꝫ dn̄o ſuo. do
mine mi reuerēde littere ꝑuenerūt de morte patris mei . Vn̄
oꝫ me feſtinare ad patriā ad recipiēdū regnū Vn̄ peto licētiā
a vobis. et ꝓ bn̄ficijs m̄ īpēſis me et oīa mea offero et añq̄ꝫ ꝑ
receſſuꝫ meū dn̄ꝫ meū offenderē totū regnū poci⁹ dimitterē

Cui dn̄s Alexander ſcias me de tuo receſſu multum dolē / eo
ꝙ mihi gt̃ꝰ ſuitor fuiſti ſicut in oī faīlia mea habui· Sꝫ īpato
res nō decꝫ ſuitores ſuos in eoꝝ ꝓmocioībꝰ īpedire. ſꝫ magis
ad altiora ꝓmouere Etiā de theſauro nr̄o q̄ntū deſideras ca
merariꝰ noſter tibi dabit ⁊ vadas cū bn̄dictioē mea . Alexād
vō valedixit regi et ceterꝭ in curia ⁊ multi de receſſu ſuo dolu
erunt qꝛ ab oībꝰ erat dilectꝰ Lodeuicꝰ cū puella exiuerūt cū eo
in comitatu ſuo bn̄ ꝑ ſeptē miliaria Cū vō alexād eos licētia
ret nec ꝑmittēt vt eū lōgiꝰ comitarēt̄ ꝑit̄ ad terrā ceciderūt ⁊
nimis ꝯtriſtabāt̄ Alexād eos de t̄ra leuauit et v̇bis ꝯſolatori
is blādit̄ꝰ ē dicēs O lodeuice ſocioꝝ dilectiſſime ꝑmoneo vt ſe
cretū int̄ te et dn̄am nr̄āꝫ valde celes. ſis cautꝰ et cuſtoditꝰ. in
vijs et factis tuis Nā ſcio ꝙ ad locū meū alius intrabit q̇ tibi
īuidebit de dn̄i gr̄a et ille die ac nocte vias tuas obſeruabit
Cui lodeuicꝰ O alexād cū totis viribꝰ meis mihi cauebo īq̄ꝫ
tū ꝑotero. ſꝫ quō cauebo q̄n fidelitatē tuā nō h̄eo: Sꝫ vnū ſuꝑ
eſt qd̄ a te deſidero h̄ ē ꝙ ānulū iſtū a me recipias. et ꝑ illum
mei memoriā h̄eas Ac ille ānulū amore tuo libēt̄ recipiā cū
tū ſine ānulo nūq̄ꝫ tui obliuiſcerer Ad deū vos ꝯmēdo. Tunc
ceciderūt ſuꝑ collū et oſculati ſt̄ eū. ⁊ dimiſerūt eū et ipe ꝓfec-
tꝰ ī regnū ſuū ⁊ ipi regrediebāt̄ Poſtea ſtatī veīt guido filius
regis hiſpanie q̇ receptꝰ ab īpatore loco alexādri Cui ſeneſca
llus locū alexādri ī camera lodeuici aſſignauit qd̄ lodeuico ſa
tis g̃ue fuit. ſꝫ emēdare nō potuit Guido h̄ ꝑcipiēs ꝙ lodeui
cus cū inuoluntarie ſuſtinuit ſtatī ꝯtra eū īuidiā cepit Lodui
cꝰ vō timore guidōis a multo tp̄e ſe a ſocietate puelle ꝯtinuit
Attū victꝰ amore poſtea aliq̄n ſicut ꝑus vices frequentabat /
Guido vō ſtatim ꝯſiderās explorabat vices tādiu: q̊uſq̄ꝫ ſibi
rei v̇itas īnotuit ꝙ puella eēt cognita per lodeuicū et hoc de
auxilio alexādri Accidit vna vice ꝙ īꝑator ſtetit in aula ⁊ cō-
mēdauit alexādrū multū de ſua ꝓbitate et prudētia Qd̄ au-
diēs guido ait Dn̄e nō tātū ꝯmēdādꝰ ē alexād eo ꝙ ꝓditor in
curia extitit multꝭ diebꝰ Ait imꝑator Dic mihi quō Ac ille tā
tū vnicā filiā h̄etis q̄ erit heres veſtra: Et illam lodeuicꝰ vio-
lauit ꝑ adiutoriū alexādri q̇ omni nocte dum ſibi placꝫ vadit
ad eā Imꝑator cum hoc audiſſet cōmotꝰ eſt valde Et accidit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

ꝙ lodeuicꝰ debebat ꝑ aulã tranſire Quẽ cũ imperator vidẽt
vocauit eũ et ait ei Quid audio de te . ſi ver̃ ẽ morte turpiſſiã
morieris Qui ait Dñe qd ẽ hoc Ait guido: ego corã dño meo
depono ꝯtra te ꝙ violaſti ei vnicã filiã et oĩ tpe vadis in con
fuſionẽ ipſius adulterare cũ ea . et hoc in duello ꝯtra te volo
ꝓbare Ac ille Innocẽs huiꝰ criminis ſum et ego hoc manuca-
pto defendere: ⁊ falſitas tua vt ſpero in caput tuũ redũdabit
Imꝑator vo eis diẽ pugnãdi ꝯſtituit Quo facto lodeuicꝰ ad
puellã acceſſit et edictũ duelli ei nũciauit . et quõ eum guido
accuſauit et ait Mõ preſta mihi bonum ꝯſiliũ vel ego ero fi
lius mortis Nã vt ſcis duellũ ꝯtradicere non valui niſi volu-
iſſem me reum dediſſe . Mõ guido ẽ fortis et ſtrẽnuus in ar-
mis ꝙ ſibi ſilis nõ ẽ . niſi alexãd' ſꝫ ego debil' . et ideo ſi ego ĩie-
ro ſecum ꝯflictũ ero filius mortis et vos ꝑ ꝯſequẽs cõfuſa
Cui illa Fac cõſilium meũ et q̃ deſperas de te ip ſo Celeriter
ad patrẽ meum accedas: et dic ei ꝙ litteras iã receꝑis ꝙ pat
tuus iaceat in extremis et deſiderat ꝑ̃ſentiam tuã vt de rebꝰ
ſuis tecum diſponat anteq̃ꝫ diſcedat . ⁊ pete licentiã ab ipera
tore vt amore patris tui tibi concedat eum viſitare . et diẽ du-
elli ꝓlonget q̊uſq; ire et redire poſſis Cũ autẽ licẽtiam obti-
nueris q̃nto velotius poteris ad regẽ alexandrũ perge occl-
te Cũ ad eum perueneris in cõclaui cãm ſibi pande . et roga
vt in hac neceſſitate extrema nobis ſbueniat Qd cũ lodeuicꝰ
audiuit ꝯſilium ſibi placuit et ſcdm hoc fecit licẽtia ĩpetrata:
ab impatore ⁊ ſibi alio tmĩo diſtãtiori ꝑfixo de duello abijt ⁊
iter arripuit v̊ſus regnũ egypti ad alexandrũ: ⁊ neq; die neq;
nocte q̇euit q̊uſq; ad caſtrũ alexãdri peruenit Rex alexand' pci
piẽs eius aduẽtũ gauiſus ẽ et occurrẽs recepit eum reuerẽt'
et admirabatur de eius aduentu Cui lodeuicꝰ . O dñe ⁊ aite
vita mea et mors in manibꝰ tuis ẽ nam ſicut ꝑ̃dixiſti mihi ꝙ
ſuꝑueniẽte ſocio perdi deberẽ niſi caute me haberẽ / qd vtiq;
feci q̃; diu me ꝯtinere potui Sꝫ poſtea ille filiꝰ regis hyſpaĩe
perꝑẽdẽs inſidias mihi poſuit q̊uſq; veritatẽ percepit ⁊ tũc
accuſauit me apud regem ſic ꝙ in prefixo die ab iſta die vſq;
ad octo dies oportet me ſic venire . ad pugnandum cum ipſo
in duello Et ſicut modo bene ſcitis ꝙ ſtrenuus homo eſt ⁊

ego debil' Nõ florẽtina mihi ꝯſuluit vt vobis hãc ãguſtiaꝫ nõ
celarẽ q꜓ ſciret vos amicũ verũ q̇ nos in tali neceſſitate nõ di-
mitteret Ait ille. ꝯſtat ne alicui aduẽtus tu⁹ ad me ꝓpter hãc
cãm niſi florẽtine Qui ait nulli: q꜓ ab ĩpatore licẽtiam accepi vt
patrẽ meũ grauit' decũbẽteꝫ viſitarẽ Cui alex.ãd Et quõ ꝯſu
luit florẽtina tibi ſuuenire Ait O amicoꝝ ꝯſtãtiſſime ꝑ viã il-
lã ꝯſuluit Sicut ſcitis. q꜓ valde ſiles ſum⁹ ſic q̄ qñ incontinẽti
veniretis ⁊ duellũ cũ eo cõmitteretis nll'ſ vos noſceret. niſi
ſola florẽtina Duello ꝯpleto ego redirẽ ⁊ vos ad patriã veſ-
trã Ait alexander Et qñ erit dies pugnãdi Ac ille hodie ad o
cto dies Ait alexãd. ſi tũc ꝑ iſtũ diẽ tardarẽ ad ꝓximũ diem ve-
nire nõ poſſem Nõ videas quõ faciem⁹ die craſtina oẽs ſubdi
ti mei in regno meo venient ad ꝯuiuium. q꜓ ꝑ me inuitati ſũt
et tunc ducã ſpõſam meã Qđ ſi ꝓtraxero tunc ꝑditur nego-
ciũ et ſi nõ ambulauero tunc duellũ negligitur Quid mõ vi-
detur tibi expedire Qđ cũ lodeuic⁹ audiſſ; ꝓpter difficultatẽ
cecidit ad terrã gemẽs ⁊ ſuſpirãs dicens Anguſtie ſunt mihi
vndiq꜓ Tũc ait lodeuico Eſto pacific⁹ ego nõ derelinq꜓ te ⁊ ſi
deberẽ amittere regnũ cũ vxore Audi q̇d cogitaui erq̃ ſimiles
ſum⁹. et. ego iuim̃ nõ ſum not⁹ iõ ppl'ſ et barones bñ repu-
tabũt te ꝓ me. ergo tu hic manebis et ſponſam meã duces ⁊
ꝯuiuium teneas tanq꜓ ego cẽm Et cũ veneris ad lectũ meũ
ibi ſis fidel'. et ſtatim dextrariũ aſcẽdam ad pergẽdũ verſus
ꝯflictũ et ſi deus victoriã mihi tribuerit occulte redibo.: et tu
ad partes tuas etiam redibis . His dictis alexand' lodeuico
valedixit et perrexit ad curiã impatoris ad confligendu; cũ
Guidone Lodeuicus võ manſit in curia regis alexandri In
craſtino vero proceſſi: Lodeuicus tanq꜓ rex alexand et ſpon-
ſam alexandri in facie eccleſie deſponſabat ⁊ conuiuium glo
rioſum tenuit Oẽs nobiles ſuos circumiens viſitauit et mul'-
tum affabilẽ ſe prebuit Et cum nox adeſſet Lodeuicus ad le
ctum intrauit et ſponſam iuxta ſe collocauit Euaginans q꜓
gladium inter ſe et ſpõſam poſuit. vt caro carnem non tan-
geret. de quo ipſa ſatis mirabatur. ſed tamen nihil dicebat.
Sic iacebat quamdiu rex alexander abſens fuit Rex alexan
der venit die ad imperatorem dicens O domine licet patreꝫ

meum multū infirmum dimiſerim tamen ad defendēdum
honorem meum veni Cui imperator bene feciſti. fortuna iu
ſticie fauebit Puella cum ꝑcepiſſet alexandrū veniſſe pro eo
miſit qui vt ad eam venit gauiſa eſt et ſuper collum ſuum ru
it oſculans eum et dixit Benedicatur hora q̄ te videre merui
Et dic mihi vbi dimiſiſti lodeuicū Ille totum ꝓceſſum ei re
tulit quō eum regem in regno ſuo dimiſit Et ſtatim ei vale-
dicens camerā lodeuici intrauit. Et oēs de curia imperatoris
et etiā alij hoīes ipſum eē lodeuicū ſine omni ſuſpitione cre-
debant excepta florentina Die vero craſtina anteq̄ȝ ad duel-
lum procederent ait alexander imꝑatori ꝑñte Guidōe Dñe
imꝑator. hic me de crimīe accuſauit apud vos. Et h̄ affirmo ꝑ
ſancta ſanctorꝫ qꝫ filia veſtra nunq̄ȝ per me fuit cognita · et h̄
iſto die deo adiuuāte ſuꝑ corpꝰ tuū ꝓbabo / At guido. per ſcā
ſanctorꝫ tu violaſti filiā imperatoris qd ꝓbabo ꝑ caput tuū
Poſt hoc equos aſcenderunt et acriter ſe tetigerunt et ſic diu
luctabantur Poſtea vero alexander animoſior factus validi
ſſimo ictu eius caput amputauit Quod ſtatim puelle miſit
de q̊ nimis gauiſa ē et illud patri detulit dicēs Ecce pater ca
put illius qui me et te falſe infamauit ¶ Imperator cum vi-
ctoriam ꝑcepiſſet ſtatim miſit ꝓ alexandro quē credebat lodō
uicum eē et ait O chariſſime lodeuice tu hodie honorem tu-
um et filie mee ſolēniter defēdiſti et iō amō charior mihi eris
⁊ qui te amplius mihi infamauerit indignationem meam ꝑ
petuam habebit At ille Deus ſaluat ſperantes in ſe et inno-
centē ſanguinē vindicabit Eia domine vnū ſupplico a vobis
erḡ patrē meū infirmum reliqui vt mihi concedatis ad eum
redire et cū meliꝰ habuerit ſe in continēti redeā. Cui imꝑator
Placet ita tn̄ qꝫ me non dimittas quia deceteto tui ꝑñtia ca
rere nolo Tunc alexander valedixit regi et vſq; ad regnum
ſuum peruenit Quem vt lodeuicus vidit gauiſus eſt valde.
et amicabiliter recepit eum dicens O amicorꝫ chariſſime et
quō negocium expediuiſti At ille. Vade ad imperatorem ⁊ ſer
uias illi ſicut hucuſq; feciſti quia graciam maiorē tibi ꝓcura
ui et caput tui aduerſarij amputaui Cui lodeuicus Vitā me
am nō ſolū iſta vice ſaluaſti ſed ſepius qd nūc tpis recompen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

ſare nō valeo Vñ de⁹ ſit merces tua ⁊ ad deum te ꝯmendo ⁊
ad īperatorē redijt De alexādri vō abſentia nll's nouit niſi lu
douicus Cū vō nox adeēt ⁊ ipē cum regia lectū intraſſ; ſtatī
vba dulcia cu; ea habuit et amicabilit' āplexat⁹ ē eā Que ait
Vbi tā diu fuiſti vt ſignū aōris nō oñderes Ac ille. q̄re dic⁹ ta-
lia Cui illa Noctes oēs poſtq̄; lectū intraui gladiū euagina
tū ⁊ inter me et te poſuiſti nec me vnq̄; tetigiſti niſi mō . Rex
cu; audiret ꝑpēdit fidelitatē ſocij et ait ei Chariſſima mea, ꝓ
pter malu; nō ē fcm̄ ſ; vnā ꝓbationē bonā et perpetuū aōrē
Ipſa vō cogitabat illu; tu nunq̄; hēbis ſed hunc deſpectu; in
te vindicabo Statim quēdā militē quē ātea modicū amaue-
rat cepit intētius diligere intm̄ q̄ int' ſe cogitabāt quō regē
occiderēt et iō venenū ꝓcurauerūt et regē intoxicauerūt S;
cū eēt fortiſſime nature venenū mortē nō opabat' ſ; horribili
ſſimā leprā cauſabat in eo Satrape regni h' vidētes et regia:
eū deſpexerūt ⁊ dixerūt Le ꝓſo regnare nō ꝯueit. eo q̄ here-
des mūdos ꝓcurare nō valet. ſic de regno expulſus ē Interī
moriebat' īpator ⁊ ſtatī lodeuic⁹ filiā deſpōſauit Et poſt hoc
pater lodeuici moriebat' ⁊ factū ē vt lodeuic⁹ fil' ꝑ imperiu;
⁊ regnū frācie regnaret Rex alexād cū h' audiſſet cogitauit
Iam ſotius meus lodeuic⁹ ſiml' ſuꝑ imperiū et regnū frācie
regnat ad quē meli⁹ ibo niſi ad ipm̄ ꝓ q̄ vitā meā ſepius po-
ſui De nocte ſol⁹ ſurrexit et accipiēs baculū cū titinabulo lig
neo perrexit ad impatorē Cū vō ibidē ꝑueniſſ; iuxta portā pa
lacij inter alios leꝓſos elemoſinas expectātes ſe collocauit:
Hora ꝯpetēti impatore exeūte oēs titinabula ſua pulſauerūt
et ipſe rex alexād cū alijs pulſauit . S; cum ſibi elemoſina nō
dabatur expectabat q̄uſq; īperator in mēſa ſedebat Tunc a-
lexand acceſſit ad portā et pulſauit. portari⁹ interrogauit q̄d
nā ibi eēt Alexand pauꝑ hō et deſpectus S; rogo te amore dī
vt aſpectū meū nō auertas. ſ; dei remūerationē ⁊ nūtiū me
um dño imperatori referas Ait ille Et quid Ait alexand. dic
ei q̄ q̄dā leꝓſus multū horribil' viſu eum rogat vt amore dei
et regis alexandri ei hodie corā eo in terra elemoſinā ſuā cō-
medere ꝯcedat Ait portarius Miror q̄ talia de dño meo pe-
tis. nam tota aula plena eſt ſatrapis et nobilibus et ſi te in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

ſpicerēt oēs cibū abhorrerēt. Sꝫ ex q̄ tam ꝓfūde me dei mei
intuitu ſolicitaſti. negociū tuū faciā q̄cq̄d mihi etiā inde fiat
Juit g̊ ad īpatorē et ei⁹ negociū fecit Jmpator audiēs alexan
drū regē egypti noīare ait ianitori Cito introduc eū quantū
cūqꝫ etiā deſpect⁹ ſit. locū ſibi ordīes h̄ corā me vt cibū in pn̄ti
a mea ſumat Janitor eū ſtatim introduxit ⁊ ei locū ordīauit
⁊ cibū appoſuit ſibi Et cū laute reficeretur. ait vni ſuitori. ca
riſſime facias mihi h̄ negociū ad īpatorē Dic ei ego rogo cuꝫ
vt amore dei ⁊ alexādri mihi potū in cypho ſuo mittat Ait ſ
uitor ꝓpter deū voluntatē tuā facio. ſꝫ credo ꝙ tibi non fiat:
Quia ſi ſemel de cypho dn̄i mei biberes. poſtea eo nūq̄ꝫ vte-
retur Attn̄ ſuitor negociū fecit. Jmpator vͦo cū regē alexan-
drū audiret noīare ſtatim iuſſit cyphū de meliori vino iplere
et ſibi deferre Qd̄ vinū ad vaſculū ſuū effudit et anulū queꝫ
ei lodeuic⁹ dederat ad cyphū poſuit ⁊ īpatori miſit Jmpator
cū anulū vidiſſet ſtatim cognouit h̄ eē qd̄ alexād in amicicia
dederat dūmō ab eo receſſit Cogitās in corde ſuo. aut alexād
mortuus ē vel hō ille mirabiliter ad anulū ꝑuenit. Et mox
leproſo p̄cepit vt nullo mō recederet niſi ſibi prius locut⁹ eſſet
q2 in nullo ei⁹ noticiaꝫ habuit nec eū alexandrū reputauit
Finito prādio īpator leproſuꝫ ad ꝑtē traxit et de anulo. quō
ad anulū ꝑueniſſet reqſiuit Cui alexander: Cognoſcitis dn̄e
anulū bene Cui impator Peroptime Nōne vobis ꝯſtat cui
dediſtis Ac ille Sic Et quō me tūc nō notatis. nā ego ſum a-
lexander cui eūdē anulū dediſtis Jmpator cū hoc audiſſꝫ ad
terrā pre dolorē cecidit veſtes regales ſcidit cū maximis ſuſpi
riis et q̄rimonijs dicēs O alexand dimidiū anime mee. quō
ē q̄liter corpus tuum tā nobile et delicatū tam miſerabiliter
eſt infectum Ac ille ꝓpter nimiam fidelitatē veſtrā quā mi-
hi in thoro ſponſe mee cuſtodire voluiſtis qn̄ gladiū int vos
et ipam poſuiſtis Ipſa poſtea male contēta de me vna cū q̊-
dam milite amaſio ſuo me intoxicauerūt. itū ꝙ ſum ſemi
mortu⁹ vt videtis Et ꝑ ꝯſequēs me de regno meo expulerūt
Jmpator cū hoc audiſſꝫ oſculat⁹ ē eū dicēs O frat mi alexan
der: doleo ſuꝑ te et q̇s det mihi vt moriar ꝓpter te Sed amice
dilecte ſuſticās patiēter donec oēs phyſicos ꝑitos ꝯſulemus

vtrum ſit ſpes curandi·te quod ſi poſſibile fuerit nec regnū
nec dn̄ationē t'renā nec res tꝑales ſanitati tuo ꝑponem? In-
terim ſibi de honeſta camera ꝓuidit et in ea oīa reqſita ꝓ ſu-
a neceſſitate collocauit et nūtios ꝑ oēs ꝑtes mundi ꝓ medi-
cis exꝑtioribus miſit Quoꝝ infra vnū mēſem trigīta ſubti
les valde ꝯuenerūt Impator cum eos vidiſſet ait eis Chari-
ſſimi vnū amicū infectum habeo a lepra quem ſi curare poſ-
ſetis nec auro nec argento vel q̇buſcūq; reb⁹ tꝑalib⁹ ꝑcite. q:
nihil mundanū huic hoī ꝑpono Ac illi: Dn̄e q̇cq̇d phiſic⁹ po
ſſibile fuerit ſcitote a nobis haberi Statim cum hoīem vidi
ſſent. ꝛ materiam infirmitatis pertractaſſent indicauerunt
morbum omni induſtria humana incurabilē Impator cū h̄
audiſſet ꝯtriſtatus ē valde Et tunc conuertit ſe in adiutoriū
diuinū conuocās religioſos paupes et q̄ſcūq; ꝑſonas deuo-
tas: eis ieiuniū indicēs vt deus eū ꝑ orōnes eoꝝ in amico ſu-
o dignaret̄ ꝯſolari Impatrix et̄ ſe humiliās ꝑ ieiuniū ꝛ orō
nem deū humilit' depcabat̄ Cū v̇o vna die rex alexād in orō-
ne ſua eēt venit vox ad eum dicens Si impator filios gemel
los q̇s ei regina ſua peperit ꝓprijs manibus occideret ꝛ cor
pus tuum in ſanguine coꝝ lauaret caro tua ſicut caro pueri
paruuli munda fieret Rex alexand̄ cū hoc audiſſet intra ſe co
gitabat Non expedit viſionē iſtā reuelare. eo ꝙ nimis repu
gnat nature vt aliq̇s proprios filios occidat ꝓ ſanitate aliēa
recuperanda Imperator v̇o die ac nocte ꝓ remedio alexan-
dri deum exorabat/ Tandē venit vox ad impatorem dicens.
Quid clamas ad me·cū tamen alexandro intimatum et no
tificatum eſt quomodo ſalu⁹ fiet. Imperator cum hoc audi-
ſſet ad alexandrū abijt dicēs O amicoꝝ optime Sūdicat' al-
tiſſimus q̇ nunq̄ͣ deſerit ſperātes in ſe a q̇ recepi tibi eē reue
latum quō ſanus fias. Unde reuela mihi illud vt tibi cōgra-
tuler. et ſi mei ad hoc indigeas oīa ꝓ te exponā Cui alexand̄
Dn̄e mi vobis reuolare modū ſanitatis mee nō audeo. q: ex
cedit quaſi poſſe naturale. ꝓpterea nō exigā licet magna de
vobis ꝯfidā. Ait ipator Alexander ꝯfide in me quicq̇d ē poſſi-
bile fieri ꝓ ſanitate tua recuperanda totum faciam/ et noli
celare mihi Cui alexander habeo a deo ꝙ ſi filios tuos ābos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

occideres ⁊ in ſanguine eorum me balneares mūdare: et cō
ſilui quia videtur mihi hoc nature nimis repugnare patreꝫ
filios ꝓprios occidere pro ſanitate aliena Alexāder ait: Noli
dicere pro ſanitate aliena qꝛ tu mihi alienus non es ſed alter
ego. et ideo ſi decem pueros haberem pro tua ſalute omnibꝰ
non parcerem Poſt hoc imperator cepit explorare vices q̄uſ;
imperatrix abeſſet cum dominabus ſuis et ancillis. Et cum
tempus aptum eſſet cameram intrauit vbi pueri dormieƀt.
et pugionē extraxit ⁊ filios ābos occidit. et ſanguinem colle
git et alexandrum in iſto balneauit Cum vero balneatꝰ eēt.
caro eius ſicut pueri puuli mundata ē. Tūc ſtatim īpator no
ticiā faciei ꝓbauit et oſculatꝰ ē euꝫ dicēs: O bone alexād. iaꝫ
te video in illa forma q̄ ſepiꝰ videre te delectatus ſum. Bñdi
catur altiſſimꝰ ꝙ hos filios vnq̄ꝫ habui ꝑ q̄s ſaluari poteras
Adhuc de occiſione puerorꝝ nemo nouit niſi īpator et alexād:
Et cum imꝑator alexandrū perfecte ſanatū videret ait ei E-
go ordinabo tibi honeſtā comitiuā et recedas ad decē milia-
ria Die vͦ ſcda nuncium mihi remittas: vt aduentum tuuꝫ
mihi publice denunciet Et ego cum omni ſolemnitate tibi o
buiam veniā et mecū manebis donec ſtatū tuū aliter diſpo
namus Ac ille Cōſiliū illud bene mihi placet et ſcdm hoc fac
tum eſt Altera die venit nuntiꝰ ad īperatorē denuncians ad-
uentuꝫ regis alexandri Imperatrix cum hoc audiſſet gauiſa
eſt valde et ait. O dñe. Nōne tam magni gaudij hēbimꝰ crā
regē alexandrū recepturi ſumꝰ quē longo tpe nō vidimꝰ.: Et
ideo ſi placet vos ei obuiabitis cum principibus et ſeruitori-
bus veſtris et ego ſequar vos cum dñabus meis:/ Adhuc nō
ꝯſtabat ei q̄cq̄ꝫ de morte puerorum Imperator vͦ cū magno
comitatu et dominia poſt eum regi alexandro obuiauerunt
Et cum perueniſſet ad eos gratioſe multum eum receperūt
et cum iocunditate et exultatione ad palaciuꝫ perrexerunt.
Cum tempus prandij adeſſet Rex alexander inter Impera
torem et Imperatricem collocatus eſt ¶ Imperatrix omne
ſolacium quod potuit ei exhibuit Et cū Imperator hͦ vidēt ga
uiſus ē valde et ait O florētina dilecta gaudeo ſuꝑ oīa. ꝙ re-
(gi alexandro

ita obſeqoſa; te oñdis Cui illa Merito tps aduentus ſui de-
bet nobis eẽ gaudium et exultatio Et plus vobis. qr ad dig
nitatem iſtã per eum promotus eſtis. et ſepius vos a morte
liberauit Cui imperator Rogo te dilecta mea florẽtina. vt v-
ba mea auſcultes Nõne vidiſti illũ le. pſum qui altera die ſe-
debat corã nobis. et pecijt potum a me amore alexandri reg
Que dixit Sic. ego eum bene vidi ꝫ horribiliorẽ hoĩem nũqȝ
conſpexi Ait impator Nunc qro a te ponatur ꝙ ille fuiſſ; rex
Alexand ꝫ ꝙ nullo mõ potuiſſet curari: niſi per ſanguinem
filiorꝫ tuorꝫ. quos mihi vna die genuiſti. velles ne ꝙ ſanguis
eorum effunderet vt ipſe balnearet in illo vt per hoc pfectaꝫ
ſanitatẽ ꝯſequeretur vt vides illum habere Ac illa O dñe cur
mihi talia preponitis Amen dico vobis ſi decẽ pueros hrẽm
hos oẽs libẽtius ꝓprijs manibus occiderẽ vt balneum ꝑpa
rarem et ipſum in eo lauarem ꝙȝ eum in tali periculo dimit
terem. nam filios recuperare poſſem talem autẽ amicuꝫ re-
cuperare eẽ: quaſi impoſſibile Imperator hoc audiens aliq
liter conſolatus aiebat O domina ex quo ergo potius in ne
cem filiorum conſentis ꝙȝ in lepram Alexandri. tunc ſcitote e
nigma rei veritatẽ eẽ videlicet leproſum quem vidiſtis fuiſſe
alexandrum qui hic ſedet et per hunc modum curatum vt p
poſui. et filij noſtri mortui ſunt Hec cum regina audiſſet con
triſtabatur vt decuit: ꝙȝuis predixit ſe libentius videre filios
ſuos mortuos ꝙȝ alexandrum in tali pena permittere Nutri
ces vero hoc percipientes. cum vlulatu magno et clamore ad
cameram puerorum iuerunt et fit planctus magnus ſuper
filios regis Sed cum nutrices ad cameram perueniſſent vi
derunt pueros corizare et cantauerunt de beata virgine. A-
ue maria gracia plena. dominus tecum. Quod vidẽtes nu-
trices cum gaudio ad imperatorem venerunt et ſibi pueros
viuos nũciauerunt et ꝙ circa guttur eorum vbi ſciſſura vul-
neris erat haberent circulum aureuꝫ: Hos rumores cuꝫ nu-
trices detuliſſent facta eſt leticia inenarrabilis omnibus in
curia exiſtentibus Et benedicebant deum de tam magnifi-
co miraculo Deinde imperator copioſum exercitum collegit
ꝫ cum rege alexandro egiptum intrauit et reginam cum mi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

lite qui cum ea adulterium cõmiſerant ambos fecit cremari
Quo facto vnicam ſororē habebat quā alexādro in vxorē de-
dit Et cum rex alexander totū regnū obtinuiſſet et in pace
eſſet Imꝑator ad imperiū redijt Rex vō alexander ſatis pru
denter et ſtrēnue ſe in omnibus negocijs ſuis habebat ⁊ in-
imicos ſuos deuicit Qui cum eſſet in tota gloria et potētia .
Cogitauit de patre ſuo ac matre per q̄s fuit in mare ꝓiect⁹.
qui in remotis ꝑtibus morabātur nūciū ad eos ꝑmiſit denū
cians eis regē tali die ad eos ventur̄ et cum eis pranſurū Cū
nunci⁹ ad eos veniſſet multum gratanter eum receperunt .
⁊ cū donis remiſerunt dicentes vt dn̄o regi ſua ſeruicia exhi
berent Sed hoc eos plene nūq̄ʒ poſſe deſeruire qꝫ ipē digna
retur eis iſtū honorē impendere qꝫ cum eis vellet cibū ſumē
Nunci⁹ vō ad regē reuerſus referebat ſibi quō tā gratāter eū
recepiſſent ⁊ qꝫ ſibi ꝓpinaſſent et q̄ʒ voluntarios ſe ad māda
tū eius exhibuiſſent Qd̄ regi bn̄ gratū fuit Rex vō die ſtatu-
to cum comitiua decenti ad domū patris venit . qd̄ tam ipſe
miles q̄ʒ mater penitus ignorauerūt ſe eſſe parentes regis
Cum vō rex caſtro militis ſcilʒ: patris eius appropinquaret
Miles ei obuiam venit ⁊ cū ꝑueniſſet ad eū deſcēdit de eq̄ſu
o et ſalutauit regē ꝓn⁹ in terrā Rex vō leuauit eū a t'ra et eū
equum ſuū reaſcēdere fecit et cū ad caſtrū ꝑuenerūt . mat' ei
occurrit ⁊ ꝓna cū in terrā eū ſalutauit quā rex eleuauit ⁊ am-
plexatus ē eā Que ait Dn̄e mi reuerēde magnū hōrē nobis
indignis feciſtis cū pn̄tia veſtre ꝑſone tam venerāde Cū oīa
ꝑata fuiſſent venit pat' cū pelui ⁊ mancipio . et mater cū ma
nutergio dicentes Domine omnia parata ſunt ideo accipia
tis aquam: Cum rex hoc vidiſſet ſubriſit dixitqꝫ in ore ſuo.
Iam cantus philomene completus eſt et pater me⁹ et ma-
ter mea libenter complerent que dixi . ſi permitterem et eos
amouit dicens Senectus veſtra honoranda eſt . Ideo abſit h̄
a me et vocauit vnum de ſeruis qui ſibi de hoc miniſtrauit
Ait miles Digni non ſum⁹ vobis miniſtrare ⁊ ideo admitta
tis de noſtro honore Rex vō ait . nōne dixi qꝫ ſenectus veſtra:
merito de hoc ſupportatur Rex cum ſe ad menſam collocaret:
matrem ad latus dextrū collocauit et patrē ad ſiniſtrū Illi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

quantū potuerūt eius vultum intuebātur. Finito prandio
Rex camerā intrauit ⁊ militē cū dn̄a intrare fecit ⁊ alios ōs
foras exire ꝑcepit. et cū ſic ſoli eēnt Ait rex chariſſimi mei nū
qd̄ filiū hētis Dixerūt Dn̄e nō filiū nec filiā Ait rex. nec vnq̄ꝫ
habuiſtis Cui miles aliquē filiū habuimꝰ ſed mortuus ē. Ait
rex qua morte Ac ille morte naturali Si oñdere potero ꝙ ali
a morte mortuꝰ ē de mēdacio eritis ꝯuicti Ait miles Dn̄e mi
rex q̄re de filio noſtro inq̄ritis Ait rex. nō ſine cā Et ideo qua
morte extinctꝰ ſit volo ſcire ꝙſi indicare volueritis peribitis
Illi hoc audientes ad terrā ſe poſuerunt et miſericordiā peti
erunt Rex vero leuauit eos dicens: ad hoc nō veni ad domuꝫ
veſtram panem manducare vt traditor fierem ſed dicite mi
hi veritatē vt ſaluemini. nam ad me peruenit. vt vos euꝫ in
terfeciſtis quod ſi ad iudicium peruenerit / ad mortem eritis
iudicati Tunc ait miles Dn̄e ꝯcedatis mihi graciā vite mee
et veritatē vobis pando Cui rex Nolite timere Ait miles O
dn̄e vnicum filium habuimus ſapientem et bene litteratuꝫ
qui dū ſemel coram nobis ſtaret miniſtrādo ad menſaꝫ Tūc
venit quedam philomena volādo q̄ dulciter canebat. cuius
cātus rationem nobis cepit interꝑtari dicēs Hec auis cecinit
me fieri adhuc tā magnū ꝙ vobis cenſebit͛ hōr eē. ſi tu pater
meus admitteretis aquā manibꝰ meis infundē. ⁊ mat͛ mea
manutergiū tenere Ego hoc audiēs ꝯmotꝰ fui ⁊ in mare cū
ꝓieci Ait rex qd̄ mali vobis accidiſſet ſi magnus factꝰ fuiſſet
Immo hōr et ꝯmodū veſtrū eſſet O dn̄e ratio nō fuit ſed fu-
ria Ait rex ſtulticia fuit volūtati dei contradicere Modo ſci-
tote me eſſe filium veſtrum quē in mare ꝓieciſtis. et deꝰ me
per miām ſuam ſaluauit et ad iſtum ſtatum ſua ḡcia me per
duxit Illi hoc audiētes timore cū gaudio repleti ſunt. ⁊ ceci-
derunt ꝓni ad terrā q̄s ip̄e amicabiliter leuauit dicēs Noli-
te timere ſꝫ pocius gaudete et iocundamini Quia ꝓpter hoc
nihil paciemini ſꝫ mea exaltatio erit veſtra gl'a et ꝯmodium
perpetuū et oſculatꝰ ē patrem et matrem Mater v̇o pre gau
dio flere cepit Cui rex ait Nolite flere ſed confortamini: qr in
regno meo me precellere debetis quantum ad omnia q̄diu
vixero Et duxit eos ſecū in regnū et palaciuꝫ ſuū. vbi q̄diu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

95053079

virerunt cum regis filio manſerunt in equali glõa et honore: 46
Et cum iocunditate finem ſuum habuerunt

Applicatio exempli ad propoſitum

t Vnc ait filius Imperatoris. Domine intellexiſtis q̄
dixi Ait Imperator Peroptime Cui filius. pater mi
venerande licet mihi deus contulerit ſapientiã et intelligē-
tiam pre multis alijs. hoc non erit in decrementum honoꝝ
veſtri vel potentie ſed plus pro conſ̄uatione eorũ ſicut nec re
gia poteſtas illius qui proiectus fuit in mare nihil redunda
bat in ꝯfuſioēm patris ſed in ſolēnez hōrē. et in ꝯmodum ꝑ-
petuũ qꝛ q̄diu virerũt bñ habuerũt Ait Imperator Omnio
fili tibi imperiũ reſigno qꝛ ad hoc ſatis lucide per tuã narra-
onem me informaſti per quã perpēdere poſſũ q̄ ē meli⁹ me
um vt de cetero labores omitto qꝛ ſenex ſũ et ampli⁹ de q̇ete
ſum curioſus Cui fili⁹. pater mi Nō erit ſic. ſed q̄diu vixeri-
tis habebitis auctoritatē imperādi Quãtũ ãt ad labores et
ad alios actus paratus ſum miniſtrare Procedamus ad iu-
dicium contra Imperatricem

Impator ſtatim fecit iudicium fieri. ꝛ iudices ꝓ tribũali
ſedere ꝛ fecit vocari īperatricē cum dñabus ſuis et ribaldo .:
quē iuxta eam ſtare fecit in veſtitu muliebri. corã oībus hoī
bus Tũc fili⁹ Imperatoris q̄rebat ſentētiã dicens. O pater
cum ſitis Impator mundi et veſtra maieſtas req̇rat rectum
iudicium facere in natioēs tũc hodie iudiciũ et iuſticiã exigo
de falſa calũnia mihi impoſita per Imperatricem ꝓpt̄ q̄m
ſepties ad ſuſpēdiũ duct⁹ ſum. Item thorũ veſtrum violauit
vt vidiſtis de quo iudicium exigo ꝛ ideo veſtros aſſeſſores ſē
tentiam facere iubeatis Statim cum Imperatrix hoc audi
uit ꝓna ad terram cecidit petens veniam ſed nihil ei profuit
Quia filius ſententiam iuſtam habere voluit Ad quod iudi
ces dixerunt Eius faſſio propria cã condemnet et probacio
illi⁹ ribaldi iuxta eã inuenti Sententiã contra eam ferim⁹
vt ipſa ad caudã equi liget̄. et ꝑ vicos et plateas ad iudicium
trahat̄ et ibi ꝯburatur ribaldum vō iudicam⁹ mēbratī di-
ſcindi Et hec ſententia ab omnibus approbabat̄ P⁹ hoc ī bre
ui Impator moriebat̄ Diocleſian⁹ fili⁹ ipi⁹ loco ei⁹ īperium

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

cum magna prudentia regebat magiſtrosq; ſecum retinuit
in omni reuerentia et honore Quorum conſilio gubernacu
la regni ſic rexit vt omnes predeceſſores ſuos. in prudētia iu-
dicium et iuſticiam faciendo et in theſauro diuicijs q; ꝑcelle
ret Et magiſtri eum vltra modum dilexerunt ſic: q̄ multo-
ciens morti ſe ꝓ eo expoſuerunt Sic in pace vitam finiētes
ſe deo commendauerunt

Finit liber Hiſtoria Septem ſapiētum
Rome inſcriptus Anno ſalutis M.cccc.xcv.
per me Chriſtianū Snellaert delft impreſſ9

Eſt tamen notandū q̄ð ōnes narrationes
predicte nullo veritatis fulcimento ſtabilite
ſunt ſed accipiende tanq̄ʒ mere fabule aniles
ſicut fabule Eſopi et ceterarū poetaꝝ. vt luce
clarius patet diſcurrēti ſingulas ficticiū vti-
q; totū ē q̄ð de Octauiano ſcribitur ſimiliter
de hyppocrate et galieno medicis ꝛc. Eo pre
terea eloquētie lepore ſplendeſcunt quo veri
tatis pondere graueſcunt Verūtamē hoc ð
vtiq; veriſſimū ē maritationē ſcʒ Iuuencule
ad grandeuum ſiue vetulū. rurſusq; vetule
ac anus ad adoleſcētem diſuadere pretendūt
quorū copulatio experientia atteſtante peri
culoſiſſima eſt ac damnoſa.

Non par inuoluit puerū ſenem q; reatus
Errat amando puer ſeuit amando ſenex:

Delf in hollandia

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16

(S) 623

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
172 C 16